

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ KARARLARI

**I-2247 SAYILI KANUN'UN 10. MADDESİ GEREĞİNCE VERİLEN
(OLUMLU GÖREV UYUŞMAZLIĞI ÇIKARMA) KARARLAR**

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

1-ESAS NO : 2019/528
KARAR NO : 2019/771
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET: Davacının, Uludağ Üniversitesinde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmakta iken istifa etmesi üzerine, daha önce yurtdışında doktora yapmak üzere görevlendirilmesi sebebiyle imzaladığı yüklenme ve kefalet senetlerinin iptali ile mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılması talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.F.Ü.
 Vekili : Av. Ü.B.
 Davalı : Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü
 Vekili : Av. M.G.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalında araştırma görevlisi olarak görev yapmakta iken istifa ettiğini, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 33. maddesi uyarınca yurt dışında doktora yapmak üzere görevlendirilmesi nedeniyle imzaladığı Yurt Dışına Gönderilen Kamu Personeline Mahsus Yüklenme Senedi ve Muteber İmzalı Mütessesil Kefalet Senetlerinin iptali ve mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılması talebini içeren Bakırköy 40. Noterliği'nce onaylı 08.02.2019 tarih ve 04090 yevmiye numaralı ihtarname ile yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin 06.03.2019 tarih ve 8673 sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare vekilince adli yargının görevli olduğu ileri sürerek, görev itirazında bulunulmuştur.

BURSA 2. İDARE MAHKEMESİ : 30.5.2019 gün ve E:2019/393 sayı ile, davacının yurt dışına çıkarken imzalamış olduğu yüklenme ve kefalet senetlerinin, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu uyarınca yurt dışında bir üniversitede öğretim üyesi yetiştirme programı kapsamında eğitim yapmak üzere görevlendirilmesindeki önemli etkisi göz önüne

alındığında, davacının yüklenme ve kefalet senetlerini idare ile eşit düzeyde, isteği ve özgür iradesi ile imzaladığının kabulü mümkün olmadığından, yüklenme ve kefalet senetlerinin icrası aşamasında ortada özel hukuk alanını ilgilendiren bir uyuşmazlığın bulunduğundan söz etmeye olanak bulunmadığının, davacının yüklenme ve kefalet senetlerinin iptali ile mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılması için yaptığı başvurunun reddedilerek idare tarafından kamu gücüne dayanılarak ve tek yanlı irade ile kurulan yüklenme ve kefalet senedinde yer alan yaptırımların uygulanmasına ilişkin işleminin iptali istemiyle açılan bu davanın, yargısal denetiminin idare hukukuna ait ilkeler gözönünde bulundurulduğunda idari yargı yerince yapılmasının zorunlu olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, davalı idarenin görev itirazının reddi ile, mahkemelerinin görevli olduğuna karar vermiştir.

Davalı idare vekilinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması yolunda süresi içerisinde verdiği dilekçesi üzerine dava dosyasının onaylı örneği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: Taahhütname ve kefalet senetlerinin, davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye karşı taahhütte bulunulması karşısında, davacının kefalet senetlerinin iptali ve mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılması talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanunun 10. ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI: Araştırma görevlilerinin, 2547 sayılı Yasa uyarınca bir üniversite adına bir diğer üniversitede lisansüstü eğitim yapmak üzere görevlendirilmesindeki amaç göz önünde bulundurulduğunda davacının, taahhüt ve kefalet senedini idare ile eşit düzeyde, isteği ve özgür iradesi ile imzaladığından söz etmeye olanak bulunmadığından, ortada özel hukuk alanını ilgilendiren bir uyuşmazlığın bulunmadığı; daha açık bir ifade ile uyuşmazlığın, ödenmesi gereken tutara ilişkin olmadığı, statü hukukundan kaynaklanan hak ve yükümlülöklere dair mecburi hizmet, atanma, ilişik kesme gibi hususlardan kaynaklandığı dikkate alındığında, Yönetmelik uyarınca 2547 sayılı Yasanın 35. maddesine göre yapılacak görevlendirmelerde idarece kamu gücüne dayanılarak ve tek taraflı irade ile kurulan taahhüt ve kefalet senedine ilişkin uyuşmazlığın 2577 sayılı Yasanın 2/1-a maddesinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargının görevli bulunduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı

Yasanın 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği yolunda düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idare vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönetime uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının, Uludağ Üniversitesinde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmakta iken istifa etmesi üzerine, daha önce yurtdışında doktora yapmak üzere görevlendirilmesi sebebiyle imzaladığı yüklenme ve kefalet senetlerinin iptali ile mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılması talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun, "Araştırma Görevlileri" Başlıklı 33. Maddesinde;

"a) (Değişik: 12/8/1986 - KHK 260/3 md.) Araştırma görevlileri, yükseköğretim kurumlarında yapılan araştırma, inceleme ve deneylerde yardımcı olan ve yetkili organlarca verilen ilgili diğer görevleri yapan öğretim elemanıdır. Bunlar ilgili anabilim veya anasanat dalı başkanlarının önerisi, Bölüm Başkanı, Dekan, enstitü, yüksekokul veya konservatuvar müdürünün olumlu görüşü üzerine rektörün onayı ile araştırma görevlisi kadrolarına en çok üç yıl süre ile atanırlar; atanma süresi sonunda görevleri kendiliğinden sona erer.(Ek cümle: 21/4/2005 – 5335/10 md.) Bunlar aynı usulle yeniden atanabilirler.

Lisans üstü eğitim - öğretim için yurt dışına gönderilecek araştırma görevlileri ile ilk defa bu amaçla bu göreve atanacaklarda aranacak nitelikler ve diğer hususlar Yükseköğretim Kurulunca tespit edilir.

(Değişik: 9/4/1990 - KHK - 418/23 md.; İptal: Ana. Mah'nin 5/2/1992 tarih ve E.

1990/22, K. 1992/6 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 18/5/1994-KHK-527/16 md.) Lisansüstü eğitim - öğretim için yurtdışına gönderilecek araştırma görevlileri hakkında yukarıdaki atama süresi ile ilgili hüküm uygulanmaz. Bu gibilerin öğrenim ücretleri ve yollukları dahil her çeşit sosyal ve diğer giderleri bağlı buldukları üniversitelerin personel giderleri içerisinde açılacak özel tertipten ödenir. Lisansüstü eğitim - öğretim için yurt dışına gönderilen araştırma görevlileri kadrolarında bırakılırlar ve (Burslu gidenlerin biryılı aşan süreleri ile şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kurumlarınca kendilerine aylıksız izin verilmesi uygun görülenler hariç) aylık ve diğer her türlü ödemelerin kanuni kesintilerin sonra kalan net tutarının % 60'ını kurumlarından alırlar. Bunlardan kurumlarınca gönderilenlere, 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun hükümlerine göre aynı ülkede bulunan öğrencilere verilen tahsisat tutarında ayrıca ödeme yapılır. Burslu gidenlerin aldıkları burs miktarları bu miktarın altında ise aradaki fark kurumlarınca kendilerine ayrıca ödenir. Bunların okul ücretleri ile eğitim ve öğretime başlayabilmeleri için zorunlu olan kurs ücretleri karşılanır. Kitap ve kırtasiye bedelleri ile diğer eğitim ve öğretim giderlerini karşılamak için her yıl Mart ve Eylül aylarında iki eşit taksitte ödenmek üzere birer aylıkları tutarında ek ödenek verilir.

b) (Mülga: 22/2/2018-7100/7 md.)

c) (Mülga: 22/2/2018-7100/7 md.)

d) (Mülga: 22/2/2018-7100/7 md.)

e) (Mülga: 22/2/2018-7100/7 md.)" hükmüne;

Aynı Kanunun "Öğretim elemanı yetiştirme" başlıklı 35. maddesinde; "Yükseköğretim kurumları; kendilerinin ve yeni kurulmuş ve kurulacak diğer yükseköğretim kurumlarının ihtiyacı için yurt içinde ve dışında, kalkınma planı ilke ve hedeflerine ve Yükseköğretim Kurulunun belirteceği ihtiyaca ve esaslara göre öğretim elemanı yetiştirirler.

(Ek fıkra: 17/8/1983 - 2880/18 md.) Öğretim elemanı yetiştirilmesi amacıyla üniversitelerin araştırma görevlisi kadroları, araştırma veya doktora çalışmaları yaptırmak üzere başka bir üniversiteye, Yükseköğretim Kurulunca geçici olarak tahsis edilebilir. Bu şekilde doktora veya tıpta uzmanlık veya sanatta yeterlik payesi alanlar, bu eğitimin sonunda kadrolarıyla birlikte kendi üniversitelerine dönerler.

(Ek fıkra: 17/8/1983 - 2880/18 md.) Yurt içi veya yurt dışında yetiştirilen öğretim elemanları, genel hükümlere göre bağlı oldukları yükseköğretim kurumlarında mecburi hizmetlerini yerine getirmek zorundadırlar. (Ek cümle: 19/11/2014-6569/26 md.) Bu mecburi hizmet, eş durumu ve sağlık mazeretleri hariç olmak üzere başka yükseköğretim

kurumlarında ve kamu kurum ve kuruluşlarında yerine getirilemez. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenlere, yükseköğretim kurumlarında görev verilmez. Özel kanunlarla getirilen mecburi hizmet çalışmaları bu hüküm dışındadır.” hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalında araştırma görevlisi olarak görev yapan davacının 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 33. maddesi uyarınca doktora eğitimi yapmak üzere 20.08.2009 tarihinde (1) yılına Amerika Birleşik Devletleri'nde görevlendirildiği, ilgili Kanun hükümleri uyarınca yapılan süre uzatımları ile toplam (4) yıl Amerika Birleşik Devletleri'nde görev yaptığı, davacının görev süresinin bitiminde (2) yıl ücretsiz izin kullandıktan sonra 26.08.2015 tarihinde davalı idare bünyesinde araştırma görevlisi olarak görevine devam etmekte iken 04.09.2018 tarihinde istifa etmesi üzerine yurt dışında doktora yapmak üzere görevlendirilmesi nedeniyle düzenlenen Yurt Dışına Gönderilen Kamu Personeline Mahsus Yüklenme Senedi ve Muteber İmzalı Mütessesil Kefalet Senetlerinin iptali ve mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılması talebini içeren başvurusunun davalı idarenin 06.03.2019 tarih ve 8673 sayılı işlemi ile; imzalamış olduğu yüklenme senedi uyarınca mecburi hizmet süresi olduğundan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca fiilen döviz olarak yapılmış olan her türlü masrafların aynı döviz cins ve miktarı üzerinden ödeme yükümlülüğü bulunduğundan bahisle reddi üzerine 06.03.2019 tarih ve 8673 sayılı işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu duruma göre, taahhüt ve kefalet senedinin davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye karşı taahhütte bulunulması karşısında, anılan taahhüt ve kefalet senedinden kaynaklanan uyuşmazlığın görün ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır. Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Bursa 2. İdare Mahkemesinin 30.5.2019 tarih ve E:2019/393 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Bursa 2. İdare Mahkemesinin 30.5.2019 tarih ve E:2019/393 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde Üyeler Aydemir TUNÇ ve Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

KARŞI OY

Dava, Uludağ Üniversitesinde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmakta iken istifa eden davacının, yurtdışında doktora yapmak üzere görevlendirilmesi sebebiyle imzaladığı yüklenme ve kefalet senetlerinin iptali ile mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılması talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Davacının, 2547 sayılı Kanunun 35. maddesi uyarınca görevlendirilmeden önce içeriği ve kapsamı idarece belirlenmiş olan söz konusu taahhüt ve kefalet senedini imzalaması Bir Üniversite Adına Bir Diğer Üniversitede Lisansüstü Eğitim Gören Araştırma Görevlileri Hakkında Yönetmeliğin 4/4. maddesinin emredici hükmü olup, bu senedi imzalamaması durumunda görevlendirmesinin yapılmayacağı ve davacının görevine son verilebileceğinden davacının söz konusu senedi hür iradesiyle imzaladığından söz etmek hukuken olanaksız olduğu gibi içeriği ve kapsamı tamamen idarece belirlenmiş olan bu taahhüt ve kefalet senedinin maddelerini müzakere edebilme ve değiştirme gücü ve olanağı da bulunmamaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Araştırma görevlilerinin, 2547 sayılı Yasa uyarınca başka bir üniversitede öğretim üyesi yetiştirme programı kapsamında eğitim yapmak üzere görevlendirilmesindeki amaç göz önünde bulundurulduğunda, davacının bu taahhüt ve kefalet senedini idare ile eşit düzeyde olarak, isteği ve özgür iradesi ile imzaladığından söz etmeye olanak bulunmadığından, ortada özel hukuk alanının ilgilendiren bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

Özel hukuk hükümlerine göre yapmayan, statü hukukundan kaynaklanan hak ve yükümlülükler dair mecburi hizmet, atanma, ilişik kesme gibi hususları içeren ve Yönetmelik uyarınca 2547 sayılı Yasanın 35. maddesine göre yapılacak görevlendirmelerde imzalanması zorunlu tutulan dava konusu taahhüt ve kefalet senedi bu özellikleri nedeniyle tipik bir idari sözleşmedir.

Bu itibarla, idarece kamu gücüne dayanılarak ve tek taraflı irade ile kurulan taahhüt ve kefalet senedine ilişkin uyumsuzluğun 2577 sayılı Yasanın 2/1-a maddesinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı görevli bulunduğundan mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılması talebiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlem ile yüklenme ve kefalet senedinin iptaline yönelik uyumsuzluğun çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye
Aydemir TUNÇ

Üye
Ahmet ARSLAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

2-ESAS NO : 2019/591
KARAR NO : 2019/749
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : Polis memuru olan davacının görevi esnasında meydana gelen trafik kazası sonucunda yaralandığı ve %28 oranında engelli kaldığından bahisle, yaşadığı acı ve üzüntüsünden dolayı uğradığı ileri sürülen zararlara karşılık manevi tazminat ödenmesi istemi ile açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Y.Y.
Vekilleri : Av. C.T., Av. Z.Ö.
Davalı : 1-İstanbul Valiliği (İl Emniyet Md.lüğüne izafeten)
Vekili : Av. G.K.
2-İçişleri Bakanlığı

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; polis memuru olarak görev yapmakta olan müvekkilinin, Emniyet Müdürlüğü'ne ait olup, bir başka polis memurunun sevk ve idaresindeki 34..... plaka sayılı otomobil ile 22.11.2016 günü, saat:17:00 sularında, İstanbul, Arnavutköy merkez istikametinden, Eski Edirne asfaltı caddesini takiben Çilingir istikametine seyir halinde iken, 1469 nolu mevkide (trafiğin yavaşlaması/durması üzerine), karşı yönden gelen, (sürücü) E.Ö.'nin sevk ve idaresindeki 06..... plaka sayılı kamyonu çarptığını; kaza sonucunda, otomobilin içinde bulunan 3 polis memurunun, araç sürücüsünün, araç içindeki diğer bir kişinin ve müvekkilinin yaralanarak hastaneye kaldırıldığını; müvekkilinin defalarca ameliyata maruz kaldığını, görme kaybı oluştuğunu; Hastane Sağlık Kurulunun %28 maluliyet raporu verdiğini; başvurusu üzerine araç sigorta şirketinin müvekkilinin maddi zararını tazmin ettiğini; manevi zararının tazmini için 11.06.2018 tarihinde İçişleri Bakanlığına başvuruda bulunulduğunu; İstanbul Valiliği, İl Emniyet Müdürlüğünün 29.06.2018 tarihli yazısıyla taleplerini reddettiğini; araç içinde yolcu koltuğunda olup, hiçbir kusuru bulunmayan müvekkilinin, gerek (görev sırasında) meydana gelen trafik kazası nedeniyle görme kaybına maruz kalması ve gerekse

çektığı acılar ve gerekse çok sevdiği mesleğini yaparken (görme kaybı nedeniyle) maruz kalacağı kısıtlamalar nedeniyle, tarifi imkansız acılara maruz kaldığını; bu acıların parayla telafisi mümkün olmamakla birlikte, başkaca bir tatmin yolu olmadığından, manevi tazminat talep etmek gerektiğini ifade ederek; 40.000 TL manevi tazminatın, kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden alınarak müvekkiline verilmesi istemiyle 10.10.2018 tarihinde İstanbul Valiliğine karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 6.İdare Mahkemesi 17.10.2018 tarihinde, İçişleri Bakanlığını da hasım mevkiine almıştır.

Davalılardan İstanbul Valiliği vekili süresinde verdiği 2.cevap dilekçesinde; davanın adli yargının görev alanına girdiğini öne sürerek görev itirazında bulunmuştur.

İSTANBUL 6.İDARE MAHKEMESİ : 29.4.2019 gün ve E:2018/1913 sayı ile, "(...)Anayasanın 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtildikten sonra, son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu hükme bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde ise, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmış, aynı kanunun 13. maddesinde; "idari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir." hükmü yer almaktadır.

İncelenen uyuşmazlıkta; polis memuru olan davacının görevi esnasında meydana gelen trafik kazası sonucunda yaralandığı ve %28 oranında engelli kaldığından bahisle yaşadığı acı ve üzüntüsünden dolayı uğradığı ileri sürülen zararlara karşılık 40.000,00-TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle dava açıldığı, açılan davada kazanın davacının görevli olduğu esnada meydana geldiğinden bahisle davalı idarenin sorumluluğunun bulunduğu ileri sürülerek manevi tazminat talep edildiği görüldüğünden, davanın idare hukuku kurallarına göre incelenmesi gerekmektedir. Bu durumda, davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; davalı idarenin görev itirazının reddine...” ve mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir.

Davalılardan İstanbul Valiliği vekilinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması yolunda verdiği dilekçesi üzerine dava dosyasının onaylı örneği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: “(...)2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; “Kapsam” başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 85. maddesinin birinci fıkrasında, "Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar." hükmüne, beşinci fıkrasında ise "İşleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur." hükmüne yer verilmiştir. Aynı Kanunun 106. maddesinde ise "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır." hükmü getirilmiştir.

Öte yandan, 2918 sayılı Kanunun 6099 sayılı Kanunun 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde, “İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülmür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. / Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilir gibi kazanın vuku bulunduğu yer mahkemesinde de açılabilir.” hükmü bulunmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 02/03/2015 tarihli ve E.2014/834, K.2015/79 sayılı; 02/02/2015 tarihli ve E.-K.2015/1-43 sayılı; 15/02/2016 tarihli ve E.-K.2016/29-65 sayılı kararlarında da “2918 sayılı Yasanın 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin yukarıda anılan kararları ve konuya ilişkin Uyuşmazlık Mahkemesi kararları göz önünde bulundurulduğunda, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, olayda; davacının yaralanmasına sebep olan kazanın karayolundaki eksikliklerden (tek yön, azami hız tabelası ile girilmez işaretinin bulunmamasından ve yaya geçişini düzenleyen işaret, ışık ve levhaların bulunmamasından) kaynaklandığı ve bu durumun trafik güvenliği ve denetimi kapsamında bulunduğu” denilmek suretiyle bu tür davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, somut olaya ilişkin davanın da adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Kanunun 10 ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine ...” karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısından da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; “(...) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun, 19.01.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde, “İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez.”; Geçici 21. maddesinde de “ Bu Kanunun 110'uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz.” hükmü yer almaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; davanın, işleteni davalı idare İçişleri Bakanlığına ait olan taşıtın trafik kazası yaptığından bahisle, uğranıldığı ileri sürülen manevi zararın, 2918 sayılı Yasaya göre işletenin müteselsil sorumluluğu bulunduğu dolayısıyla kusursuz sorumluluk ilkesi uyarınca yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi gerektiği iddialarıyla, tazminine karar verilmesi istemiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 2918 sayılı Kanunun 110'uncu maddesinde 6099 sayılı Yasayla yapılan değişlikle, işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının, adli yargıda görüleceği, zarar görenin kamu görevlisi olmasının, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemeyeceğinin açıkça belirtilmiş olması karşısında, uyuşmazlığa konu edilen davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanunun 13'üncü maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği...” yolunda düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalılardan İstanbul Valiliği vekilinin anılan Yasa'nın 10/2 maddesinde öngörülen yöntemine uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra **GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

Dava, polis memuru olan davacının, görevi esnasında meydana gelen trafik kazası sonucunda yaralandığı ve %28 oranında engelli kaldığından bahisle, yaşadığı acı ve üzüntüsünden dolayı uğradığı ileri sürülen zararlara karşılık 40.000,00-TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; “Kapsam” başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların

uygulanmasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; ancak aksine bir hüküm yoksa; karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerlerde de bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı;

Kanunun, 4.maddesi ve devamında, Karayolu güvenliği konusunda hedefleri tespit etmek, uygulamak ve koordinasyonu sağlamak amacıyla oluşturulan Kuruluşlar ve, Komisyonlar ile bunların görev ve yetkilerine, Kanunun 5 ila 12 maddelerinde; Emniyet Genel Müdürlüğünün, merkez, bölge, il ve ilçe trafik kuruluşlarının; Jandarma Genel Komutanlığı trafik kuruluşlarının, Trafik zabıtası ve genel zabitanın, Karayolları Genel Müdürlüğünün, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının, Belediye trafik birimlerinin, İl ve ilçe trafik komisyonlarının bu Kanunla ilgili görev ve yetkilerinin sayıldığı; bu kapsamda da, Kanunun 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu; 13.maddesinde, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde “İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilir gibi kazanın vuku bulunduğu yer mahkemesinde de açılabilir”; Geçici 21. maddesinde de “Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz” denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının polis memuru olarak görev yaparken, bir başka polis memurunun sevk ve idaresindeki 34.....plaka sayılı resmi araçla 22.11.2016 günü, saat:17:00 sularında, İstanbul,

Arnavutköy merkez istikametinden, Eski Edirne asfaltı caddesini takiben Çilingir istikametine seyir halinde iken, 1469 nolu mevkide (trafiğin yavaşlaması/durması üzerine), karşı yönden gelen, 06..... plaka sayılı kamyonu çarptığı; kaza sonucunda, davacının yaralanarak hastaneye kaldırıldığı; kendisine %28 maluliyet raporu verildiği; maddi zararının sigorta şirketince tazmin ettiği; uğradığı manevi zararlara karşılık 40.000 TL tazminatın, kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsil istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılması

gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..." (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibarıyla görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalılardan İstanbul Valiliği vekilinin görev itirazının reddine ilişkin İstanbul 6.İdare Mahkemesinin, 29.4.2019 gün ve E:2018/1913 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalılardan İstanbul Valiliği vekilinin görev itirazının reddine ilişkin İstanbul 6.İdare Mahkemesinin, 29.4.2019 gün ve E:2018/1913 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

II-2247 SAYILI KANUN'UN 14. MADDESİ GEREĞİNCE VERİLEN
(OLUMSUZ GÖREV UYUŞMAZLIĞI) KARARLAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

1-ESAS NO : 2019/423
KARAR NO : 2019/742
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : Ceza İnfaz Kurumu'nda silahlı terör örgütüne üye olma suçundan tutuklu davacı tarafından; avukat görüşmelerini kamera önünde ve gardiyan gözetiminde yaptığından savunma hakkının engellendiği, ayda bir olması gereken açık görüşlerinin iki ayda bir, haftada bir olması gereken kapalı görüşlerinin iki haftada bir, haftada bir olması gereken telefonla görüşme hakkının 15 günde bir şeklinde uygulandığı, 1. derece akrabaları dışındaki ziyaretçilerle görüştürülmediği, spor kurs ve sosyal faaliyetlerden faydalandırılmadığı, kapasitesi fazla koşullarda kalarak yerde yattığı, OHAL sürecindeki uygulamalardan dolayı haklarının ihlal edildiğinden bahisle manevi tazminat ödenmesi istemi ile açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.K.
Davalı : Adalet Bakanlığı (Ceza ve Tevkif Evleri Genel Md.)/
Hasımsız

O L A Y : Kocaeli 2 Nolu T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda silahlı terör örgütüne üye olma suçundan tutuklu bulunan davacı; avukat görüşmelerini kamera önünde ve gardiyan gözetiminde yaptığından savunma hakkının engellendiğini, ayda bir olması gereken açık görüşlerinin iki ayda bir, haftada bir olması gereken kapalı görüşlerinin iki haftada bir, haftada bir olması gereken telefonla görüşme hakkının 15 günde bir şeklinde uygulandığını, 1. derece akrabaları dışındaki ziyaretçilerle görüştürülmediğini, spor kurs ve sosyal faaliyetlerden faydalandırılmadığını, kapasitesi fazla koşullarda kalarak yerde yattığını belirtmek suretiyle; OHAL sürecindeki uygulamalardan dolayı haklarının ihlal edildiğinden bahisle 5.000.000,00-TL manevi tazminatın tarafına ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KOCAELİ 1. İDARE MAHKEMESİ: 18.1.2019 gün ve E:2018/1457, K:2019/57 sayı ile, "(...)2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde idari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı

olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak tanımlanmış, 14. maddesinin 3. fıkrasında, dilekçelerin, idare mahkemelerinde mahkeme başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından görev yönüyle inceleneceği belirtilmiş; 15/1a maddesinde, 3/a bendine göre adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceği hükme bağlanmıştır.

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 40. maddesinde; hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek idare ve gözlem kurulunun görev ve yetkileri arasında sayılmış, 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinde; bu Kanun'un, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsadığı, "İnfaz Hakimliklerinin Görevleri" başlıklı 4. maddesinde; hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları, gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemenin ve karara bağlamanın infaz hakimliklerinin görevleri arasında olduğu, "İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü" başlıklı 5. maddesinde; ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ile genelgelere aykırı olduğu gerekçesiyle bu işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği kurala bağlanmıştır.

Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; Kocaeli 2 Nolu F Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda silahlı terör örgütüne üye olma suçundan tutuklu bulunan davacı tarafından, avukat görüşmelerini kamera önünde ve gardiyan gözetiminde yaptığından savunma hakkının engellendiği, ayda bir olması gereken açık görüşlerinin iki ayda bir, haftada bir olması gereken kapalı görüşlerinin iki haftada bir, haftada bir olması gereken telefonla görüşme hakkının 15 günde bir şekilde uygulandığı, 1. derece akrabaları dışındaki ziyaretçilerle görüştürülmediği, spor kurs ve sosyal faaliyetlerden

faýdalandırılmadığı, kapasitesi fazla koşullarda kalarak yerde yattığı belirtilmek-suretiyle 5.000.000,00-TL manevi tazminatın tarafına ödenmesi talebiyle 22.11.2018 tarihinde davalı idareye başvurulduğu, davalı idarenin 20.12.2018 tarih ve 187902 sayılı yazısıyla tazminat talebinin reddi üzerine, 5.000.000,00-TL manevi tazminat istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan davada, uyuşmazlığın; davacının tutuklu bulunduğu cezaevinde tutukluların günlük yaşamına yönelik barınma, dışarıyla ilişkiler ve sosyal faaliyetler kapsamındaki iddialarına dayanan manevi tazminat istemine ilişkin olduğu, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun 4. maddesinde bu hususlardaki "işlem ve faaliyetlere ilişkin şikayetleri" karara bağlamanın İnfaz Hakimliği'nin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konudaki şikayete bakmakla görevli olan Adli Yargı yerinin aynı şikayetten kaynaklanan manevi tazminat istemine de bakmaya görevli olduğu kanaatine varılmıştır.

Bu durumda, Kocaeli 2 Nolu F Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda tutuklu bulunan davacının cezaevindeki OHAL sürecindeki uygulamalardan dolayı hakları ihlal edildiğinden bahisle manevi tazminat isteminden kaynaklanan dava konusu uyuşmazlığın 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu ve infaz mevzuatı hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiğinden anılan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi uyarınca görev yönünden reddine..." karar vermiş; bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

Davacı bu kez, benzer gerekçeler ve aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

KOCAELİ İNFAZ HAKİMLİĞİ;19.3.2019 gün E:2019/761, K:2019/1469 sayı ile, "(...)Cumhuriyet savcısı mütalaasında; şikayetin reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Cezaevi idaresince; Avukat görüşmelerinin kamera karşısında yapıldığı için savunmasını hazırlayamadığı ve avukatı ile yeterli görüşme yapamadığı iddiası ile ilgili olarak; "OHAL kapsamında alınan tedbirlerle ilişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin 6. Maddesinin d fıkrası gereği; şüpheliler hakkında; avukatları ile görüşmelerinde, toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürülmesi, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirilmesi, bunlara emir ve talimat verilmesi veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletilmesi ihtimalinin varlığının tespit edilmesi halinde; bu görüşmelerin teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kayıt edilmesi, tutuklu ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevlinin hazır bulundurulması, tutuklunun avukatına veya avukatın tutukluya verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve

aralarındaki konuşmalara ilişkin tutukları kayıtlara el konulması veya görüşmelerin gün ve saatlerinin sınırlandırılması, tutuklunun yaptığı görüşmenin belirtilen amaçla yapıldığının anlaşılması halinde görüşmeye derhal son verilmesi, bu hususun gerekçesi ile birlikte tutanağa bağlanması, görüşme başlamadan önce tarafların bu husustan uyarılması, bu hususlarda tutulacak tutanakların ilgili avukatlar hakkında gereği yapılmak üzere Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi" gerektiği bildirildiğinden; tutuklunun FETÖ mensubu olması nedeni ile avukatları ile görüşmelerinde emir ve talimat verilmesi veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletilmesi ihtimali bulunduğundan, ilgili talimat gereğince A.K.'nin avukatı ile yapmış olduğu görüşler bir müddet kayıt altına alındığı beyan edilmiştir.

Ayda bir olması gereken açık görüşlerinin iki ayda bir yaptırıldığı için eşi ve çocukları ile görüşemediği iddiası ile ilgili olarak; hükümlünün kuruma sevk geldiği 28/11/2016 tarihinden itibaren; 17/01/2017, 21/02/2017, 20/04/2017, 18/05/2017, 22/06/2017, 20/07/2017, 24/08/2017, 21/09/2017, 19/10/2017, 22/10/2017, 23/11/2017, 24/12/2017, 18/01/2018, 25/02/2018, 25/03/2018, 22/04/2018, 27/05/2018, 21/06/2018, 19/07/2018, 26/08/2018, 20/09/2018 ve 25/11/2018 tarihlerinde eşi, çocuğu, annesi ve kaynanası ile açık görüş gerçekleştirdiği beyan edilmiştir.

Haftada bir olması gereken kapalı görüşlerinin iki haftada bir yaptırıldığı için eşi ve çocukları ile görüşemediği iddiası ile ilgili olarak; hükümlünün kuruma sevk geldiği tarihten itibaren düzenli olarak kapalı görüş gerçekleştirdiği beyan edilmiştir.

OHAL süresi boyunca birinci derece akrabaları dışındaki akrabaları ile ziyaretçi kısıtlaması olduğu için görüştürülmediği iddiası ile ilgili olarak;

667 sayılı KHK'nın 6. maddesinin (e) fıkrasında; Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve toplu işlenen suçlar bakımından, olağanüstü halin devamı süresince; "tutuklu olanlar, belgelendirilmesi koşuluyla sadece eşi, ikinci dereceye kadar olan kan ve birinci derece kayım kısımları ile vasisi veya kayımlı tarafından ziyaret edilebilir." denildiğinden, ilgili suçlardan hükümlü veya tutuklu bulunanlar bakımından OHAL süresi boyunca; eşi, ikinci dereceye kadar olan kan, ve birinci derece kayım kısımları ile vasisi veya kayımlı dışındaki kişilerle kapalı ziyaret gerçekleştirilmediği beyan edilmiştir.

Kanunların tarafına tanıdığı üç arkadaş listesindeki ziyaretçileri ile görüştürülmediği iddiası ile ilgili olarak;

667 sayılı KHK'nın 6. maddesinin (e) fıkrasında; Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve toplu işlenen suçlar bakımından, olağanüstü halin devamı süresince; "tutuklu olanlar, belgelendirilmesi koşuluyla sadece eşi, ikinci dereceye kadar olan kan, ve birinci derece kayım kısımları ile vasisi veya kayımlı tarafından ziyaret edilebilir."

denildiğinden, ilgili suçlardan hükümlü veya tutuklu olarak bulunanlar bakımından OHAL süresi boyunca üç arkadaş ziyareti gerçekleştirilmemiş olduğu beyan edilmiştir.

Haftada bir olması gereken telefonla görüşme hakkının 15 günde bir yaptırıldığı için eşi ve çocukları ile görüşemediği iddiası ile ilgili olarak;

Adı geçen hakkında Yalova Cumhuriyet Başsavcılığı Terör ve Örgütlü Suçlar Soruşturma Bürosunun 17/11/2016 tarih ve 2016/20 muh. sayılı yazısı ile;

"23/07/2016 tarihli resmi gazetede yayınlanan Ohal üstü hal kapsamında alınan tedbirlere ilişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin (667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname) 6. Maddesinin E Fıkrasında "...tutuklular telefonla haberleşme hakkından ancak 15 günde bir ve bu bentte sayılan kişilerle sınırlı olarak 10 dakikayı geçmemek üzere faydalanabilirler. A.K., OHAL uygulamasının kaldırıldığı 18/07/2018 tarihine kadar telefonla haberleşme hakkından 15 günde bir faydalandırılmış, 18/07/2018 tarihinden sonra ise haftada bir gün faydalandırılmaya devam edildiğine dair beyan edilmiştir.

OHAL süresi boyunca spor yapma hakkından, kurumun açmış olduğu kurs, iş atölyesi ve sosyal faaliyetlerden faydalandırılmadığı iddiası ile ilgili olarak;

Kurumda FETÖ suçundan hükümlü olarak bulunan A. K.'nin 19/03/2018 tarihinde kurumumuzda düzenlenen sosyal faaliyetlere katılma yönünde talebi olmuş; bu talebi hususunda tanzim edilen 2018/1641 sayılı idare ve gözlem kurulu kararı neticesinde; kurumumuzda barındırılan hükümlü ve tutukluların FETÖ tutuklularına kin, nefret ve öfke duymasıyla kutuplaşmaların yaşandığı, FETÖ tutuklularına isnat edilen suçun niteliği itibarıyla güvenlik önlemlerinin artırıldığı; kısıtlı olan derslik sayısı, yeni derslik açılması için odanın bulunmaması, dersliklerin aynı koridorda ve yan yana olması diğer hükümlü ve tutukluların kurslara yoğun şekilde taleplerinin olması, kurs ve spor faaliyetlerde FETÖ tutukluları ile hükümlü ve tutukluların karşılaşmasının kaçınılmaz olduğu, dolayısıyla müessif olayların yaşanabileceği, FETÖ tutuklularının zarar görebileceği, kursa çıkmaları durumunda can güvenlikleri açısından tehlike arz edeceği, adı geçen talebinin değişen şartlara göre belirli aralık ve dönemlerde yeniden değerlendirileceği belirtilerek; talebi uygun görülmemiş ve bu karar kendisine tebliğ edildiği beyan edilmiştir.

İngilizce kursuna katılma talebi olmuş, kurumumuz idare ve gözlem kurulunun 2018/5579 sayılı kararı ile uygun görülmüş ve planlanan İngilizce eğitim kursuna dahil edildiği beyan edilmiştir.

KHK ile aylık tutukluluk değerlendirmeleri dosya üzerinde yapılma kararı alındığı için, aylık tutukluluk değerlendirmelerinde mahkemeye gitmediğini, bu nedenle savunma hakkının engellendiği iddiası

ile ilgili olarak; Tutukluluk değerlendirme kararı adı geçenin yargılandığı mahkeme tarafından yapıldığı için bu konudaki iddiaları ile ilgili olarak kurum tarafından değerlendirme yapılmadığı beyan edilmiştir.

Kalabalık koğuştta kaldığı için günlük hayatını idame ettirecek yeteri yaşam alanı hakkının engellendiğı ve aylardır yerde yattığı iddiası ile ilgili olarak;

Kurum kapasitesinin 1000 olduğı ancak bugün itibari ile kurumda 1552 hükümlü/tutuklu bulunmaktadır. Gebze'de bulunan kapalı ceza infaz kurumunun Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna dönüştürülmesi nedeniyle Gebze'de tutuklanan ve hükmün infazı için ceza infaz kurumuna sevk edilen tüm hükümlü ve tutukluların nakilleri kurumumuza yapılmakta, yine Gebze'de bulunan mahkemelerde yargılanan ve diğere ceza infaz kurumlarında bulunan tutukluların suç ve yargılama yeri nedeniyle nakilleri kurumumuza yapılmakta, Gebze ilçesinde suç oranının yüksek olması nedeniyle kurumumuzda çok yoğun bir sirkülasyon yaşanmakta ve kurumumuza hükümlü/tutuklu sevki sürekli olarak devam etmekte olduğıu beyan edilmiştir.

Kurumumuzda bulunan tüm odalar dolu olduğı için, 12 ve 16 kişilik odalarda 26-28, 3 kişilik odalarda ise 6-7 hükümlü/tutuklu barındırılmak zorunda kalınmıştır. Bununla birlikte kurum mevcuduna bağılı olarak oda mevcutları değışim gösterdiği beyan edilmiştir.

Bu kapsamsa A.K. kurumumuza alındığı tarihten itibaren suç türüne uygun olan B-5 nolu odaya verilmiş ve halen bu odada barınmaya devam etmektedir. Kurumumuzda bulunan tüm odalarda, mahkûm sayısı kadar yatak bulunmakta olup, her mahkûm kendisine ait olan yataktan 24 saat esasına göre faydalandığı beyan edilmiştir.

Şikayet eden dilekçesinde; Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'ne yazmış olduğı aynı konuya ilişkin talebinin sulh kapsamında karşılanması mümkün görülmediğı kararı verildiğini belirtmiştir.

Şikayet edenin Hakimliğimize vermiş olduğı dilekçesi ile, tutuklu olarak bulunduğı süre içerisinde uğradığı zararın tazmini talep ettiği açık olup öncelikle Hakimliğimizin bu taleple ilgili olarak görevli olup olmadığı değerlendirilmelidir.

İnfaz hâkimliklerinin görev ve çalışma usullerini düzenleyen 4675 sayılı Yasaya göre, infaz hakimliklerinin temel görevi, ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında cezaevi idaresince gerçekleştirilen işlem ve eylemlere karşı yapılan şikayetleri incelemektir. Bunun dışında 5402 sayılı Yasa ile denetimli serbestlik müdürlüklerinin

idari nitelikteki işlem ve eylemlerine karşı ilgililerin şikayetlerini inceleme görev ve yetkisi infaz hakimliklerine verilmiştir. Ayrıca 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunda infaz hakimliklerine verilmiş görevler bulunmaktadır.

Belirtilen bu düzenlemeler ayrıntılı olarak incelendiğinde, infaz hakimliklerine çekişmeli yargı alanına giren herhangi bir görev verilmediği, infaz aşamasında hükümlüler ve diğer ilgililerin idare tarafından gerçekleştirilen işlemlere karşı şikayetlerini incelemenin infaz hakimliğinin temel görevi olduğu anlaşılmaktadır.

İnfaz hakimliklerinde, disiplin cezalarına ilişkin şikayetler haricinde duruşma yapılmamakta, infaz hakimliklerinin verdiği kararlar temyiz incelenmesine tabi olmamakta, kararlar yalnızca itirazın ağır ceza mahkemelerince incelenebilmektedir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 29/06/2004 tarih ve 2004/1-110-2004/150 sayılı kararında da, infaz hakimliklerinin görevinin infaz kurumlarındaki yönetsel işlemlerini şikayet yolu ile denetlemekten ibaret olduğu belirtilmiştir.

Bu nedenle, talep konusunda Hakimliğimizin herhangi bir görev ve yetkisinin bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Öte yandan 2577 sayılı Yasanın 2/1 -b maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan ihlal edilen kişiler tarafından açılan tam yargı davalarının idari dava olduğu ve idare mahkemelerinin görev alanına girdiği belirtilmiştir.

Yine Uyuşmazlık Mahkemesinin 22/10/2018 tarih 2018/581-2018/656 sayılı kararı ile "Konuya ilişkin olarak İnfaz Hakimliğine şikayet yoluyla başvurulmuş olması eylemin idari niteliğini ortadan kaldırmamaktadır. Bu itibarla kamu hizmetini yürütmekle görevli kılınmış kamu kurumunun anılan hizmetin yürütülmesi sırasında şikayet edenin kişilik haklarına verildiğini ileri sürdüğü zararın tazmini istemi yönünde yaptığı başvuru ve kamu hizmetinin yöntemince yapılıp yapılmadığının tespiti İdari Yargı mercileri tarafından idari yargılama usul kanunu kapsamında yapılması gerektiği tespit edilmiştir.

Belirtilen bu düzenlemeler karşısında, tazminat talebine konu tutuklu olarak bulunduğu süre içerisinde; yaşadığı kurum içerisindeki mağduriyetler bir yargı faaliyeti olarak değil idari işlem veya eylem niteliğinde olduğundan talebin idari yargı mercilerince incelenmesi gerektiğinden aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

KARAR: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-A.K.'NİN TAZMİNAT İSTEMİNE İLİŞKİN TALEBİNİN YARGI YOLU NEDENİ İLE REDDİNE

2-TALEP KONUSUNDA İDARİ YARGI MERCİLERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA..." karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının; davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden gönderildiği görülmekte ise de; davaya ilişkin bilgi ve belgelerin dosyada yer aldığı anlaşıldığından, idari yargı kararının kesinleşme durumuna ilişkin bilginin Mahkemesinden temin edilmesiyle yetinildiği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Kocaeli 2 Nolu T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda silahlı terör örgütüne üye olma suçundan tutuklu bulunan davacı tarafından; avukat görüşmelerini kamera önünde ve gardiyan gözetiminde yaptığından savunma hakkının engellendiği, ayda bir olması gereken açık görüşlerinin iki ayda bir, haftada bir olması gereken kapalı görüşlerinin iki haftada bir, haftada bir olması gereken telefonla görüşme hakkının 15 günde bir şekilde uygulandığı, 1. derece akrabaları dışındaki ziyaretçilerle görüştürülmediği, spor kurs ve sosyal faaliyetlerden faydalandırılmadığı, kapasitesi fazla koşullarda kalarak yerde yattığı, OHAL sürecindeki uygulamalardan dolayı haklarının ihlal edildiğinden bahisle 5.000.000,00-TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde idari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin

yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak tanımlanmıştır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunun "Ceza İnfaz Kurumunda Hükümlünün Hakları, Güvenceleri ve Kısıtlamalar" başlıklı "Üçüncü Kısım"ın 59. Maddeyle başlayan "Birinci Bölüm"ünde "Savunma Haklarının Kullanılması, Kültür ve Sanat Etkinliklerine Katılma, İfade Özgürlüğü"ne ilişkin hükümlere; "Hükümlünün barındırılması ve yatırılması" başlıklı 63.maddeyle başlayan "İkinci Bölüm"ünde "Günlük Yaşamda Haklar ve Yükümlülükler"e ilişkin hükümlere; "İyileştirme" başlıklı "Dördüncü Kısım"ın "İkinci Bölümünde" "Eğitim"e; "Hükümlüyü Ziyaret" başlıklı 83.Maddeyle Başlayan "Dördüncü Bölüm"ünde "Dışarıyla İlişkiler"e; " 87. Maddeyle Başlayan "Beşinci Bölüm"de "Beden Eğitimi Ve Boş Zaman Etkinlikleri" ne ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinde, bu Kanun'un, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsadığı, "İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri" başlıklı 4. maddesinde; hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemenin ve karara bağlamanın infaz hâkimliklerinin görevleri arasında olduğu, "İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü" başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği hükmü ve "İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar" başlıklı 6. maddesinin 3.fikrasında, "İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir" hükmü ve son fıkrasında "İtiraz, infaz hâkimliğinin kurulduğu yer ağır ceza mahkemesine (...) yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz" hükümlerine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının Kocaeli 2 Nolu T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda silahlı terör örgütüne üye olma suçundan tutuklu

bulunduğu; avukat görüşmelerini kamera önünde ve gardiyan gözetiminde yaptığından savunma hakkının engellendiği, ayda bir olması gereken açık görüşlerinin iki ayda bir, haftada bir olması gereken kapalı görüşlerinin iki haftada bir, haftada bir olması gereken telefonla görüşme hakkının 15 günde bir şeklinde uygulandığı, 1. derece akrabaları dışındaki ziyaretçilerle görüştürülmediği, spor kurs ve sosyal faaliyetlerden faydalandırılmadığı, kapasitesi fazla koğuşlarda kalarak yerde yattığı iddialarıyla, kendisine 5.000.000,00-TL manevi tazminat ödenmesi istemiyle 22.11.2018 tarihinde davalı idareye başvurduğu, davalı idarenin 20.12.2018 tarih ve 187902 sayılı yazısıyla tazminat talebinin reddi üzerine, OHAL sürecindeki uygulamalardan dolayı haklarının ihlal edildiği; bu durumun Anayasaya, AİHS, ve ilgili Kanunlara aykırı olduğundan bahisle ve 5.000.000,00-TL manevi tazminat istemiyle dava açtığı anlaşılmıştır.

Bakılan davanın, davacının tutuklu bulunduğu cezaevinde tutukluların/hükümlülerin günlük yaşamındaki hak ve yükümlülöklere yönelik bazı haklardan yararlandırılmadığı iddialarına dayanan manevi tazminat istemine ilişkin olduğu, manevi zararın doğmasına sebep olarak gösterilen haklarından mahrum bırakılma işlemlerinin yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 4.maddesinde "...işlem ve faaliyetlere ilişkin şikâyetleri" karara bağlananın İnfaz hâkimliği'nin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konudaki şikâyetlere bakmakla görevli olan Adli Yargı yerinin, aynı şikâyetlerden kaynaklanan manevi tazminat istemine de bakmaya görevli olduğu kanaatine varılmıştır.

Bu durumda, Kocaeli 2 Nolu T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda tutuklu bulunan davacının, bazı haklardan mahrum edildiğinden bahisle kendisine manevi tazminat ödenmesi isteminden kaynaklanan dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle Kocaeli İnfaz Hakimliğinin, 19.3.2019 gün E:2019/761, K:2019/1469 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Kocaeli İnfaz Hakimliğinin, 19.3.2019 gün E:2019/761, K:2019/1469 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

2-ESAS NO : 2019/736
KARAR NO : 2019/723
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (k) bentleri uyarınca verilen Toplatılma İdari Yaptırım Kararının iptali istemiyle açılan davanın, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27/1. maddesi uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ç. Gıda Turizm İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. S.M.E.
Davalı : Akhisar Kaymakamlığı

O L A Y : Akhisar Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 21.11.2018 gün ve TR-45-K-000525 sayılı Toplatılma İdari Yaptırım Kararı ile, Ankara Yenimahalle İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından 11.09.2018 tarihinde davacı şirkete ait işletmede yapılan denetimde, "İ. Domatesli Yemeklik Sos" adlı ürünlerde, "ürünlerin etiket görsellerinde tüketiciyi yanıltacak şekilde domates ve salça resimlerinin olduğu" nun tespit edildiğinden bahisle, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 21. maddesinin beşinci fıkrası ile 24. maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı şekilde "ürün üzerinde tüketiciyi yanıltıcı ürün görsellerinin" bulunması nedeniyle 5996 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (k) bentleri uyarınca ürünlerin toplatılmasına karar verilmiş, 26.11.2018 gün ve ...E.3486990 sayılı yazı ile davacıya bildirilmiştir.

Davacı vekili, idari yaptırım kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MANİSA 1. İDARE MAHKEMESİ; 07.02.2019 gün ve E:2019/105, K:2019/115 sayı ile, ürünlerin toplatılmasına ilişkin işlemin, idari tedbir niteliğinde yaptırım olduğunda duraksama bulunmadığı, 5996 sayılı Kanun'un 36 ve 41. maddeleri arasında idari para cezası ve yaptırım gerektiren fiil ve haller sayılmış iken, 42. maddesinde bu cezaların uygulanması, tahsili ve itiraz yolunun düzenlendiği, ancak 5996 sayılı Kanun'da, bu Kanun hükümlerine göre verilecek olan idari yaptırımlara karşı itiraz ve dava açma yoluna ilişkin hükümlere yer verilmemiş olduğu, bu durumda söz konusu Kanun kapsamında uygulanan idari yaptırımlara karşı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağı, esasen özel kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde idari tedbirlerden doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün Sulh Ceza Mahkemesinin (Hâkimliğinin) görev alanına girdiği belirtilerek, davacı tarafından üretilen

ürünlerin, yine davacı tarafından piyasadan toplattırılması şeklinde tesis edilen dava konusu işlem idari tedbir niteliği taşıdığından, idare mahkemelerine başvurulacağına ilişkin mevzuatta özel hüküm bulunmayan idari yaptırımlara, Kabahatler Kanununun genel hükümleri uygulanacağından, açılan davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

AKHİSAR SULH CEZA HÂKİMLİĞİ: 29.04.2019 gün ve D.İş. No:2019/916 sayı ile, ürün toplatma kararına karşı yapılacak itiraza ilişkin İdare Mahkemelerinin görevli olduğu, bu hususun ilgili kararda da belirtildiği, bu idari yaptırım kararına karşı başvuru merciinin idari yargı olması nedeniyle başvurunun görev nedeniyle reddine karar vermiş, yapılan itiraz Manisa 1. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 22.07.2019 gün ve D.İş: 2019/2246 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

İdari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, 15. maddede belirtilen yönetime uygun olarak idari yargı dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra **GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

Dava, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (k) bentleri uyarınca verilen Toplatılma İdari Yaptırım Kararının iptali istemiyle açılmıştır.

5996 sayılı Kanun'un, "Gıda ve yem güvenilirliği şartları" başlığı altında düzenlenen 21. maddesinin beşinci fıkrasında, "Gıda kodeksine

aykırı gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzeme üretilemez, işleme tâbi tutulamaz ve piyasaya arz edilemez.”;

“Gıda ve yemde izlenebilirlik ve etiketleme, sunum ve reklâm ile tüketici haklarının korunması” başlığı altında düzenlenen 24. maddesinin üçüncü fıkrasında, “ Gıda ile ilgili özel mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, gıdanın ve yemin şekli, görünümü, ambalajı, kullanılan ambalaj malzemesi, tasarlanma ve sergilenme şekli, her tür yazılı veya görsel basın aracılığı ile sunulan bilgi dâhil, etiketlenmesi, tanıtımı, reklâmı ve sunumu tüketiciyi yanıltıcı şekilde yapılamaz.” denilmiş;

“Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar” başlığı altında düzenlenen 40. maddesinde ise, “Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:

(.....)

d) 21 inci maddenin beşinci fıkrasına aykırı hareket edenlere on bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünlerin, insan sağlığı için risk oluşturması durumunda ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Aykırılık sadece etiket bilgilerinden kaynaklanıyor ise idarî para cezası beş bin Türk Lirası olarak uygulanır.

(.....)

k) 24 üncü maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden üretim yerlerine onbin Türk Lirası, perakende işyerlerine bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin, ticarî reklâm, ilân veya etiket yoluyla gerçekleşmesi hâlinde 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Etiketteki beyan bilgileri ile içeriğinin ve analitik değerlerinin uymaması hâlinde beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. ” hükmü yer almıştır.

Olayda, dava, 5996 sayılı Kanun’un 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (k) bentleri uyarınca verilen Toplatılma İdari Yaptırım Kararının iptali istemiyle açılmış olup, 5996 sayılı Kanun’da idari tedbirlere karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa’nın 31. maddesinde, “ (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.” denilmiş;

Anılan Kanun’un birinci maddesinde, “Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır” denilerek Kanunun amaç ve kapsamı belirlenmiş; ikinci kısmında yer alan 32 ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

Aynı Kanun’un 2. maddesinde, “kabahat” deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların “idari para cezası” ve “idari tedbirler”den ibaret bulunduğu; “idari tedbirler”in de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu belirtilmiştir.

Kanun’un “Mülkiyetin kamuya geçirilmesi” başlıklı 18. maddesinde de:

“(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya el konulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idari para cezası veya başka bir idari yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değer mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir” denilmiş; “Başvuru yolu” başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrasında, “idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine

ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.” düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu’nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla Toplatılma İdari Yaptırım Kararı verildiği, söz konusu yaptırımın kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari tedbirler içinde sayılan yaptırımlardan biri daha açık bir ifade ile 5326 sayılı Kanun’un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5996 sayılı Kanun’da idari tedbirlere karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu’nun 5560 sayılı Kanun’la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla verilen “Toplatılma İdari Yaptırım Kararı” na karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Akhisar Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 29.04.2019 gün ve D.İş. No:2019/916 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Akhisar Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 29.04.2019 gün ve D.İş. No:2019/916 sayılı **GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA**, 25.11.2019 gününde **OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK** karar verildi.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

3-ESAS NO : 2019/737
KARAR NO : 2019/730
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : 3213 sayılı Kanun'un 10 ve 12. maddeleri uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılan davanın, **İDARİ YARGI YERİNDE** çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. Madencilik ve Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. E.M.
Davalı : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

O L A Y : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün 14.12.2018 gün ve ...100-E.457830 sayılı yazısı ile, Çanakale İli Ayvıcık İlçesi hudutları dahilinde ve davacı şirketin uhdesinde bulunan IV(a) Grubu (bentonit) işletme ruhsat sahasında yapılan denetimde, Genel Müdürlüğe verilen 2016 yılı Faaliyet Bilgi Formunda 4.580 ton üretim yapıldığı, 2016 yılı Satış Bilgi Formunda 1.252,82 ton satış yapıldığının beyan edilmesine rağmen sevk fişlerinden yapılan incelemede, üretilen 4.580 ton malzemenin Ayvıcık ilçesinde bulunan fabrikaya sevk edildiği, bu durumda $4.580 - 1.252,82 = 3.327,18$ ton malzemenin satış olarak gösterilmediği tespit edildiğinden, davacı adına 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca 21.289,35 TL, 10. maddesinin yedinci fıkrası uyarınca 62.743 TL olmak üzere toplam olarak 84.032,35 TL **idari para cezası verildiği** davacıya bildirilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ÇANAKKALE İDARE MAHKEMESİ: 09.01.2019 gün ve E:2018/1302, K:2019/15 sayı ile, 3213 sayılı Maden Kanunu uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada, 3213 sayılı Kanunda açıkça idari para cezalarına karşı açılacak davalarda görevli

mahkeme olarak İdare Mahkemesinin gösterilmemesi ve yine 5326 sayılı Kanun'un 27/8. madde ve fıkrası kapsamında idari para cezasının verildiği işlem kapsamında idari yargının görev alanına giren bir kararın da dava konusu edilmemesi nedeniyle bakılan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

AYVACIK SULH CEZA HÂKİMLİĞİ: 20.06.2019 gün ve D.İş:2019/143 sayı ile, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 13. maddesinin üçüncü fıkrasında 14.02.2019 tarihinde yapılan değişiklikle idari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılacağı hükümü düzenlendiğinden, görevli mahkemenin idari yargı mahkemeleri olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, 15. maddede belirtilen yonteme uygun olarak idari yargı dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3213 sayılı Kanun'un 10 ve 12. maddeleri uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

4.6.1985 gün ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Amaç" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Bu Kanun madenlerin milli menfaatlere uygun olarak aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usulleri düzenler." denilmiş;

“Beyan usulü” başlıklı 10. maddesinin yedinci fıkrasında, “(.....)

(Ek fıkra: 26/5/2004 – 5177/5 md.) Gerçek dışı veya yanıltıcı beyanda bulunmak suretiyle Kanun hükümlerinin uygulanmasını engelleyen ve/veya haksız surette hak iktisap eden ruhsat sahiplerine 50.000 TL idari para cezası verilir. Bu fıkranın ikinci kez ihlâli halinde bir önceki ceza katlanarak uygulanır. (Değişik cümle:14/2/2019-7164/10 md.) İlk tespit tarihinden itibaren üç yıl içinde madde hükümlerinin üç kez ihlâl edildiğinin tespiti hâlinde ruhsat iptal edilir.” ;

Aynı maddenin sekizinci fıkrasında da, “Bu Kanuna göre;

(.....)

e) Ruhsat sahasında yapılan üretim veya satışların beyan edilmemesi,

(.....)

haksız yere hak iktisabı sayılır. Haksız yere hak iktisabına imkan veren bu hususlarla ilgili yapılmış beyanlar da gerçek dışı ve yanıltıcı beyanlar olarak kabul edilir.

(.....)”denilmiş;

“Üretim ve sevkiyat” başlıklı 12. maddesinde, “(Değişik: 26/5/2004 – 5177/6 md.)

Üretilen madenin sevk fişi ile sevkiyatı zorunludur.

Konveyör ve boru hattı ile sevkiyat, ocak ve tesis mesafesi, nakil güzergahının durumu, cevherin tüvanan, konsantre, yarı mamul ve mamul olarak taşınması göz önüne alınarak sevk fişi kullanımı ile altın, gümüş, platin gibi kıymetli metallerin entegre tesislerinde ve zenginleştirme tesisleri ile bu tesislerden elde edilen ürünlerin sevk fişi kullanımı ve denetimi ile ilgili hususlar yönetmelikle belirlenir.

(Değişik fıkra:14/2/2019-7164/12 md.) Sevk fişi olmaksızın maden sevk edildiğinin mülki idare amirlikleri, il özel idareleri, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından tespit edilmesi hâlinde, ilgili mülki idare amiri tarafından sevk edilen madene el konulur ve ödenmesi gereken Devlet hakkına ilaveten sevk fişi olmaksızın sevk edilen miktar için söz konusu madenin ocak başı satış bedelinin beş katı tutarında idari para cezası verilir. Bu fıkranın ihlalinin tekrarı hâlinde sevk fişi olmaksızın sevk edilen miktar için sevk edilen madenin ocak başı satış bedelinin on katı tutarında idari para cezası uygulanır.

(Değişik fıkra:14/2/2019-7164/12 md.) Denetim ve inceleme sonucunda, yaptığı üretim ve sevkiyatı sevk fişi ile kayıt altına almadığı veya bildirimmediği tespit edilen ruhsat sahiplerine, ödenmesi gereken Devlet hakkına ilaveten bildirilmeyen miktar için hesaplanacak Devlet hakkının beş katı tutarında idari para cezası verilir. Bu fıkranın ihlalinin tekrarı hâlinde bildirilmeyen miktar için madenin ocak başı satış bedelinin on katı tutarında idari para cezası uygulanır.

(.....).”;

“Ruhsat bedeli, cezalar ve diğer yaptırımlar” başlıklı 13. maddesinde, “(.....) (Değişik fıkra: 14/2/2019-7164/13 md.) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde Genel Müdürlüğün muhasebe birimi hesabına ödenir. İdari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir. Verilen idari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulması takip ve tahsilatı durdurmaz. Genel Müdürlük genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili bedeli en geç on beş iş günü içerisinde Hazine hesabına aktarır. Tahakkuk eden ve ödenmeyen Devlet hakları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmek üzere ilgili tahsil dairesine bildirilir. İlgili tahsil dairesi idari para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içerisinde durumu Genel Müdürlüğe bildirir. (.....)” hükmü yer almıştır.

30.3.2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun birinci maddesinde, “Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır” denilerek Kanunun amaç ve kapsamı belirlenmiş; ikinci kısmında yer alan 32 ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

Anılan Kanun’un 2. maddesinde, “kabahat” deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların “idari para cezası” ve “idari tedbirler”den ibaret bulunduğu; “idari tedbirler”in de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu belirtilmiştir.

Olayda, davanın, 3213 sayılı Maden Kanunu’nun 10 ve 12. maddeleri uyarınca davacı adına verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, 3213 sayılı Kanun’un 13. maddesinin üçüncü fıkrasında bu Kanun hükümlerine göre verilen idari para cezalarına karşı idare mahkemelerinde dava açılabileceğinin düzenlendiği, bu durumda davaya konu idari para cezasına dayanak olan 3213 sayılı Kanun’da bu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin düzenlemenin yer aldığı anlaşılmıştır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, “ (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır”; Kanunun “Başvuru yolu” başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, “İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir” düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 3213 sayılı Maden Kanunu uyarınca verildiği, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3213 sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idarî para cezalarına karşı idare mahkemesine başvurulabileceğinin düzenlenmiş olup, itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterildiği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, 3213 sayılı Kanun

uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır. Açıklanan nedenlerle, Çanakkale İdare Mahkemesince verilen 09.01.2019 gün ve E:2018/1302, K:2019/15 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Çanakkale İdare Mahkemesince verilen 09.01.2019 gün ve E:2018/1302, K:2019/15 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

———— • ————

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

4-ESAS NO : 2019/740
KARAR NO : 2019/770
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : Erzurum İli, Yakutiye İlçesinde, davacının eczanesinin Medula sistemine girişinin kapatılmasına ilişkin davalı idare işlemi dolayısıyla uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E.Y.
Vekili : Av. O.Ö.T.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. S.Ç.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacının, Erzurum İli, Yakutiye İlçesinde bulunan eczanesinin Medula sistemine girişinin kapatılmasına ilişkin işlem nedeniyle meydana gelen 2.000,00-TL maddi, 50.000,00-TL manevi zararın 9.8.2016 olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 16. İDARE MAHKEMESİ: 20.4.2017 gün ve E:2017/921, K:2017/1235 sayı ile, uyuşmazlıkta, davacı ile davalı idare arasında 1.4.2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamındaki Kişilerin Türk Eczacıları Birliği Üyesi Eczanelerden İlaç Teminine İlişkin Protokolü'nün akdedildiği, söz konusu Protokol ve protokolde yer alan sözleşme ile eczanelerin uyacağı kuralların belirlendiği

ve ihlal edilen kurallar karşılığında sözleşme feshi ile cezai müeyyidelerin belirlendiği; bu protokol hükümlerine göre eczanelerin Medula sistemini kullanabildiği, bu sebeple Medula sistemine bağlantı hususunun özel hukuk sözleşmesi niteliğinde olan Protokolün uygulanmasına ilişkin olduğu, davacıya ait olan eczanenin Medula sistemiyle bağlantısının kesilmesi ve sistemin kapatılmasına ilişkin dava konusu işlemin de dayanağının bu sözleşme hükümlerinin uygulanması olarak nitelendirilmesi gerektiği göz önüne alındığında, protokol hükümleri çerçevesinde tesis edilen işlem dolayısıyla uğranılan zararın tazminine konu iş bu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ERZURUM 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 14.5.2019 gün ve E:2018/400, K:2019/286 sayı ile, yapılan fesih işleminin dayanağının sözleşme ya da protokol olmaması nedeniyle kabul edilebilir olmadığını, dolayısıyla idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davanın HMK'nun 114/1-b bendi uyarınca yargı yolu nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili idari ve adli yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğunu ileri sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

1-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; idari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu

yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Erzurum İli, Yakutiye İlçesinde, davacı tarafından eczane olarak işletilen işyerinin Medula sistemine girişinin kapatılmasına ilişkin davalı idare işlemi dolayısıyla uğranıldığı ileri sürülen 2.000,00-TL maddi 50.000,00-TL manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

Bir kamu hizmetinin yürütülmesi için ihtiyaç duyulan mal veya hizmet temini sırasında, "idarede kanunilik" ilkesi gereğince idarenin belirli usul ve esaslara uyması zorunlu olup; işin sözleşmeye bağlanmasından önce geçen bu süreçte tesis edilen işlemlerin, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olması nedeniyle idari işlem niteliğini taşıması karşısında, yargısal denetiminin idare hukuku ilkelerine göre idari yargı yerlerince yapılacağı tartışmasızdır.

İdari sözleşme, idarenin kamusal yetkisine dayanarak, kamu hizmeti gerekleri ve kamu yararı nedeniyle yaptıkları sözleşmelerdir. Bunlar idarenin ayrıcalıklı ve üstün, hak ve yetkilerini içerirler. İdare, bu sözleşme hükümlerinde tek yanlı değişiklik yapabilir ya da sözleşmenin feshine gidebilir, Bu nitelikte olmayan diğer sözleşmeler ise, genelde özel hukuk alanında, özel hukuk kurallarına göre düzenlenir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı ile davalı idare arasında 1.4.2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamındaki Kişilerin Türk Eczacıları Birliği Üyesi Eczanelerden İlaç Teminine İlişkin Protokol'nün akdedildiği, söz konusu Protokol ve protokolde yer alan sözleşme ile eczanelerin uyacağı kuralların belirlendiği ve ihlal edilen kurallar karşılığında sözleşme feshi ile cezai müeyyidelerin belirlendiği, akdedilen bu protokol hükümlerine göre eczanelerin Medula sistemini kullanabildiği, bu sebeple Medula sistemine bağlantı hususunun özel hukuk sözleşmesi niteliğinde olan Protokolün uygulanmasına ilişkin olduğu, davacıya ait olan eczanenin Medula sistemiyle bağlantısının kesilmesi ve sistemin kapatılmasına ilişkin dava konusu işlemin de dayanağının bu sözleşme hükümlerinin uygulanması olarak nitelendirilmesi gerektiği göz önüne alındığında, protokol hükümleri çerçevesinde tesis edilen işlemin iptali ve uğranılan zararın tazmini istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, "SOSYAL GÜVENLİK KURUMU KAPSAMINDAKİ KİŞİLERİN TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ ÜYESİ ECZANELERDEN İLAÇ TEMİNİNE İLİŞKİN PROTOKOL" hükümleri incelendiğinde; Protokolün taraflarının Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türk Eczacıları Birliği olduğu; konusunun, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sağlık yardımları karşılanan ve bu protokolün (2) numaralı maddesinde belirtilen kişiler için temin edilecek ilaçlarla ilgili olarak eczanelerle yapılacak sözleşmeye ilişkin usul ve esaslar ile karşılıklı hak ve

yükümlülüklerin belirlenmesi olarak belirtildiği; dayanak olarak, protokolün; 5510 sayılı Kanunun 73. maddesi (Değişik:17/4/2008-5754/45 md.), 5502 sayılı Kanun ile 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununun 39 uncu maddesinin (j) fıkrası hükümlerinin gösterildiği; protokolün (2) numaralı maddesinde, protokole göre hizmet alacak kişilerin sayıldığı; 3.maddede, hastalara düzenlenen reçetelerin, sözleşmeli eczaneler tarafından bu protokol çerçevesinde ve protokolün imzalandığı tarihte yürürlükte olan SUT(Protokolün geçerli olduğu dönemde Kurum tarafından uygulanan Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği) hükümleri (Kamu kurum iskontosu ve eczacı iskontosu hariç) doğrultusunda karşılanacağını belirtildiği, aynı maddede; reçete muhteviyatı ilaç bedellerinin eczaneye ödenebilmesi için; reçetelerin özelliklerinin ve reçete ekinde bulunması gereken belgelerin neler olduğunun; endikasyon uyumuna bakılacak durumların; reçete iadesinin ve usule ilişkin olarak riayet edilmesi gereken hususların gösterildiği; 4.maddede, Ödeme Şartları ve Zamanı üst başlığı altında, faturaların düzenlenmesi, teslimi, fatura inceleme ve ödeme hususlarına yer verilmiştir.

“Sözleşmenin Feshi ve Cezai Şartlar” başlıklı 5.maddesinin 1. Fıkrasında; "Taraflar bir ay önceden yazılı bildirimde bulunmak şartıyla sözleşmeyi her zaman feshedebilir.

Savunma:

5.2. Bu protokolün (5) numaralı maddesinde yer alan fiillerin tespiti halinde eczacıya 15 (onbeş) gün süre verilerek eczacının yazılı savunması istenir. Talep edilmesi halinde soruşturmanın gizliliğine riayet edilerek savunma istenilen konuyla ilgili eczacının Protokol kapsamında yaptığı iş ve işlemlere yönelik bilgi ve belgelerin birer örneği eczacıya verilir. Bu süre içerisinde savunma verilmesi halinde savunması Kurum taşra teşkilatınca değerlendirilir. 15 (onbeş) gün içerisinde savunma verilmemesi halinde Kurumca işlemlere devam edilir.

Sözleşme feshi, uyarı ve cezai şartlara yapılacak itirazlara ilişkin olarak Protokol taraflarınca ortaklaşa üst itiraz komisyonları oluşturulacaktır..." denilmiş;

“Cezai Şart ve Feshe İlişkin Genel Hükümler” başlıklı 6.maddesinde;

“6.1.Bu Protokol hükümleri ile ilgili olarak ceza hukuku açısından suç teşkil eden fiillerin tespiti halinde, ilgili Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

6.2.Hakkında suç duyurusunda bulunulan ve sözleşmesi feshedilen eczacı veya mesul müdür hakkında takipsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesinden sonra talep halinde sözleşme yapılır.

6.3.Bu Protokol hükümleri ile ilgili olarak hakkında suç duyurusunda bulunulan ve açılan Kamu davası sonucunda ceza mahkemesi

tarafından beraat kararı verilen eczacının beraat kararından sonra talebi halinde sözleşme yapılır...” denilmiştir.

“YETKİLİ MAHKEME” başlıklı 8. maddesinde; protokolün uygulanmasında Kurum ile TEB arasında doğan uzlaşmazlıklarda Ankara mahkemeleri ve icra dairelerinin; taşra teşkilatı ile eczaneler arasında imzalanan sözleşmelerin uygulanmasından doğan uyuşmazlıklarda sözleşmeyi yapan taşra teşkilatının bulunduğu yer mahkemeleri ve icra dairelerinin yetkili bulunduğu belirtilmiştir.

"YÜRÜRLÜK" başlıklı 9.maddesinde; "9.1. Bu Protokol 01/04/2016 tarihinde yürürlüğe girer. Protokolün süresi 2+2 yıl olmak üzere 4 yıl olup; 31/03/2020 tarihine kadar geçerlidir. İlk 2 yılın sonunda genel değerlendirme görüşmeleri yapılır. Mali konular bir önceki yılın hesaplamaları yapılarak, bir önceki yılın enflasyon oranında güncellenir. Revizyon görüşmelerine süre bitiminden en az 1(bir) ay, yeni dönem protokol görüşmelerine süre bitiminden en az 3 (üç) ay önce başlanır. Süre bitiminde herhangi bir nedenle protokolün imzalanamaması durumunda görüşmeler devam eder. Bu sürede yenisi imzalanıncaya kadar bu protokol hükümleri geçerlidir.

9.2.Mali konularda enflasyon oranında yapılacak iyileştirme düzenlemesi Sosyal Güvenlik Kurumu ile Türk Eczacıları Birliği ile arasında belirlenecek kriterlere göre yapılır.

Bu Protokolün 3.2.5, 3.9, 3.14 ve 4.3.3 numaralı maddeleri MEDULÂ sistemine düzenlenen entegrasyonun sağlanması sonrasında yürürlüğe girer." düzenlemesine,

"YÜRÜTME" başlıklı 10. Maddesinde ise; 10.1. Bu protokolün yürütümü Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türk Eczacıları Birliği tarafından yapılır. Kurum ve TEB arasında yetkililerden oluşan bir komisyon kurulur. Komisyon Ocak, Mayıs, ve Eylül aylarının ilk haftasında toplanır. Protokolün/sözleşmenin yürütülmesindeki aksaklıkları ve itirazları değerlendirerek karara varır. Komisyon protokolde revizyon yapılması halinde söz konusu hususları yazılı olarak tutanak altına alır.

Taraflar 1 (bir) ay önceden yazılı bildirimde bulunmak şartıyla, bu protokolü feshetme hakkına sahiptir.

10.2. Bu Protokol içeriği sözleşmenin yürütümü Kurum taşra teşkilatı tarafından yapılır.

10.3. 21 (yirmi bir) sayfa, iki nüsha ve 6 (altı) eki belge olarak düzenlenen bu Protokol Kurum ile TEB arasında karşılıklı mutabakat ile imzalanmış olup, bir nüshası Türk Eczacıları Birliğinde bir nüshası da Sosyal Güvenlik Kurumunda saklanacaktır...” düzenlemesine yer verilmiştir.

“TIP SÖZLEŞME”de ise Sosyal Güvenlik Kurumu ile Eczane sahibi ve mesul müdürü arasında, Sosyal Güvenlik Kurumu ile Türk Eczacıları

Birliğinin ortaklaşa imzaladıkları protokol esaslarına uygun olarak hizmet sunulması amacıyla iş bu sözleşmenin yapılmış olduğu; bu sözleşmenin; Sosyal Güvenlik Kurumu sağlık yardımlarından yararlandırılanların tabi oldukları mevzuat hükümleri çerçevesinde muayene ve tedavileri sonucunda düzenlenecek reçetelerdeki muhteviyatın (sözleşme yapılan) eczaneden protokolda belirlenen hükümlere göre, belirlenen oranda indirim uygulanmak suretiyle alınmasını kapsadığı; Kurum ile Türk Eczacıları Birliği arasında yapılacak Ek Protokol/Protokollerle düzenleme yapılması halinde, sözleşmeli eczanelerin bu düzenlemelere uymakla yükümlü oldukları hususlarına yer verildiği görülmüştür.

Serbest meslek erbabı olan eczacıların,mesleklerini icra edebilmeleri için Kurum ile sözleşme imzalaması gibi bir zorunluluk bulunmadığı; ancak olayda olduğu gibi, davalılardan Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının sigortalılarına, ücretini daha sonra Kurumdan tahsil etmek şartı ile ilaç satışına aracılık etmesi için bağlı oldukları meslek örgütü olan Türk Eczacılar Birliği ile yapılmış olan ve ekinde Tıp sözleşmeyi içeren protokol kurallarına ve sözleşme hükümlerine uymayı kendi rızaları ile kurumla karşılıklı sözleşme imzalayarak kabul edebilecekleri de açıktır.

Gerek protokolün gerekse de sözleşmenin, taraflara karşılıklı olarak çeşitli hak ve yükümlülükler getirdiği, tarafların serbest iradelerine dayandığı, ticari nitelikli olduğu, Kamu Hukukunun ve dolayısıyla kamu gücünün bu sözleşmede yerinin bulunmadığı; Protokolde, tarafların karşılıklı fesih yetkilerinin bulunduğu, belirlenen oranda indirim yapan her eczane ile anlaşma yapılacağı gibi hususlara yer verildiği görülmektedir

Bu durum karşısında, sözleşme kamu hukuku ağırlıklı değil, tarafların serbest iradesi ile oluşmaktadır. İdarenin sözleşmedeki fesih ve diğer yetkilerinin karşı taraftan fazla bulunması, bu sözleşmenin özel sözleşme niteliğini etkilemediği gibi; kamu hizmetine ilişkin bulunsa da idarenin üstün yetkilerle donatıldığı sonucunu doğurmamaktadır. Yapılan protokol, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sağlık yardımları karşılanan kişilere eczaneden indirimli ilaç alınması koşullarını belirlediğine göre; sözleşmenin devamı aşamasında ortaya çıkan ve taraflar arasındaki sözleşmenin feshine ilişkin işlemde doğan zararın tazmini isteminden doğan uyuşmazlığın; anılan sözleşme ve protokol hükümleri ile özel hukuk kuralları uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, Erzurum 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 14.5.2019 gün ve E:2018/400, K:2019/286 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Erzurum 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 14.5.2019 gün ve

E:2018/400, K:2019/286 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

— • —

**III-2247 SAYILI KANUN'UN 19. MADDESİ GEREĞİNCE VERİLEN
(BAŞVURU – İLK DERECE MAHKEME) KARARLAR**

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

1-ESAS NO : 2019/322
KARAR NO : 2019/736
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET: Davacıların murisleri adına Devlet karayolu vasfıyla kayıtlı taşınmazın, “Sakarya Vilayeti İdaresince 13.06.1956 tarih ve 280 sayılı Kamu Yararı Kararı gereği Karayolları Genel Müdürlüğü lehine devlet karayolu nedeniyle 6830 sayılı Kanununun 13. maddesi gereğince istimlak edildiği ancak, Kamulaştırma nedeniyle herhangi bir bedelin ödenmediği” ileri sürülerek; kamulaştırma bedelinin tespiti ile el konulduğu tarihten itibaren yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsili istemi ile açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- İ.G. 2- Ö.B.G. ve Z.Ş.G.'a Velayeten -
Kendi Adına Asaleten N.G.
Vekili : Av. E.A.
3- S.A. (Adli yargıda davacı, idari yargıda ihbar
olunması talepli)
Vekili : Av. E.A.K.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. Ç.D.Ö.

O L A Y : Davacılardan İ.G. dilekçesinde; Sakarya ili Geyve ilçesi Karaçam mahallesi (eski) 569 parselde kayıtlı, yeni 143 Ada 2 Parsel olan 1.286,36 m2 Devlet Karayolu vasıflı taşınmazın, murisi A.G. adına kayıtlı olduğunu; bu taşınmazın Sakarya Vilayeti İdare Heyetinin 13.06.1956 tarih ve 280 sayılı kamu yararı kararı gereği Karayolları Genel Müdürlüğü lehine, devlet karayolu nedeni ile 6830 sayılı Kanununun 13. maddesi gereğince istimlak edildiğini; kamulaştırma nedeni ile herhangi bir bedelin ödenmediğinin, Karayolları 1. Bölge Müdürlüğünün 04.10.2016

tarih ve 41295115-752.99/E.229691 sayılı yazıları ile tarafına bildirildiğini; İdarece kamulaştırmaz el koyma işleminin gerçekleştiğini ifade ederek; kamulaştırma bedelinin tespiti ile (bu bedelin) el konulduğu tarihten itibaren yasal faiziyle birlikte idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Yargılama sürecinde, davacı vekilinin talebi üzerine, muris A.G. varisleri de davaya dahil edilmiştir.

GEYVE ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 9.7.2018 gün ve E:2017/143, K:2018/508 sayı ile, “(...) Dava, kamulaştırmaz el atma nedeniyle tazminat isteminden ibarettir.

Getirilen tapu kaydına göre, Sakarya İli, Geyve İlçesi, Karaçam Mah. Balaban Mevkii 143 ada 2 parsel sayılı 1.286,36 m2 alanlı devlet karayolu vasıflı taşınmaz davacıların murisi A.G. adına kayıtlıdır.

Yapılan keşfe ve alınan 08.03.2018 havale tarihli fen bilirkişisi tarafından düzenlenen raporlu krokiye göre: Karaçam mahallesi 143 ada, 2 nolu parsel kadastral parseli olup, 1.286,36 m2 miktarlı ve karayolu vasfı ile tapuda kayıtlı olduğu belirtilmiş ancak fiilen el atma olup olmadığının belirtilmediği anlaşıldığından dosya celse arası fen bilirkişisine tevdi edilerek; fiilen taşınmaz el atılıp atılmadığı konusunda ek rapor alınmıştır. Fen bilirkişisinin 18.05.2018 tarihli ek raporunda taşınmazın Devlet Karayollarının yol kullanımında kalmadığı olmadığına dair rapor verilmiştir

Bilirkişi kurulunun 08.03.2018 havale tarihli raporuna göre; dava konusu taşınmazın davalı idare tarafından el atılan 1.286,36 m2 alanlı kısmın bedeli, 188.878,75-TL olarak tespit etmiştir.

Kamulaştırma yetkisine sahip davalı idare, Anayasa ve yasalara uygun bir işlem oluşturmaksızın, davacı malikin taşınmaz malına fiilen değil hukuken el koyduğundan, mal sahibinin taşınmazı üzerinde dilediği gibi kullanma hakkına engel olduğundan taşınmaz mala kamulaştırmaz el koymuş sayılır. Bu durum Anayasanın 35. maddesinde ve 10.3.1954 tarihli 6366 Sayılı Kanun ile onaylanan ve Anayasanın 90/son maddesi gereği kanun hükmünde olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi(AİHS)'nin Ek 1 No'lu Protokolde düzenlenen mülkiyet hakkına aykırılık teşkil eder.

Yargıtay'ın 16.5.1956 gün,1/6 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında belirtildiği üzere, usulî dairesinde verilmiş bir kamulaştırma kararı olmadan ve bedeli ödenmeden taşınmazına el konulan kimse, ilgili kamu tüzel kişisi aleyhine el atmanın önlenmesi davası açabileceği gibi, değer karşılığının verilmesini de isteyebilir. Kamulaştırmaz el atma halinde kamu kurumu, Kamulaştırma Kanununa uygun hareket etmeden, ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Bu bakımdan dava, haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır.

Ancak dava konusu taşınmaz her ne kadar davalı idare tarafından 13.06.1956 tarih ve 280 sayılı Menafi-i Umumiye Kararına göre kamulaştırılmasına karar verilmiş ve bu karar muris A.G.'a 05.07.1957 yılında tebliğ edilmiş olsa da fen bilirkişinin ek raporunda da belirtildiği üzere dava konusu taşınmazdan herhangi karayolu fiilen geçmemekte yani taşınmaza fiili el atma gerçekleşmemiş bulunmaktadır.

Mahkememiz dosyasında davacıların murisi üzerine kayıtlı dava konusu taşınmaza, davalı idare tarafından hukuken el atıldığı anlaşılmış olup nedenle de davanın adli yargının görev alanı dışında olup uyumsuzluğun çözümünün idari yargıya ait olduğu tespit edilmiş ve 6100 sayılı H.MK nun 114/1-b ve 115/2 maddelerine göre, dava şartı noksanlığından davanın usulden reddine ilişkin aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gereğesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davanın Yargı yolu yanlışlığı nedeniyle HMK'nın 115/2 maddesi uyarınca usulden REDDİNE,(...)" karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

Davacılar vekili bu kez; kamulaştırma yetkisine sahip davalı idarenin, Anayasa ve yasalara uygun bir işlem oluşturmaksızın, müvekkillerinin taşınmaz malına fiilen değil hukuken el koyduğundan, mal sahibinin taşınmazı üzerinde dilediği gibi kullanma hakkına engel olduğundan taşınmaz mala kamulaştırmaz el koymuş sayıldığını; bu durumun, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi(AİHS)'nin Ek 1 No'lu Protokolde düzenlenen mülkiyet hakkına aykırılık teşkil ettiğini; Yargıtay'ın 16.5.1956 gün, 1/6 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında, usulü dairesinde verilmiş bir kamulaştırma kararı olmadan ve bedeli ödenmeden taşınmazına el konulan kimsenin, ilgili kamu tüzel kişisi aleyhine el atmanın önlenmesi davası açabileceği gibi, değer karşılığının verilmesini de isteyebileceğini, kamulaştırmaz el atma halinde kamu kurumunun, Kamulaştırma Kanununa uygun hareket etmeden, ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunduğunu, bu bakımdan davanın, haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davası olduğunu belirttiğini; 07 Eylül 2016 tarih ve 6745 sayılı Yasanın 33 maddesi ile 2942 sayılı Kanuna Ek.1.maddenin eklendiğini; eklenen yasal düzenleme nedeniyle, taşınmaza davalı idare tarafından hukuken el atıldığı anlaşıldığından, dava açılmadan önce 20.11.2018 tarihinde davalı idareye başvuru yapıldığını ancak davalı idarenin 08.02.2019 tarih ve 41295115-752.99/E.41934 sayılı yazı ile taşınmaz malikine bedel ödenmediğinin bildirilmiş olduğunu; ayrıca, müvekkili İ.G.'ın 04.01.2019 tarihli başvuru ile şerhin kaldırılması aksi halde bedelinin ödenmesini talep ettiğini; davalı idarenin 22.01.2019 tarih ve 41295115-752.99/E.22277 sayılı yazısı ile şerhin kaldırılmasının uygun görülmediğini; davalı idareye her türlü uzlaşma başvuruları yapılmış ise de bir sonuç alınmadığını ifade ederek;

fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla; kamulaştırılan taşınmazın bedeli tespit edildikten sonra harcı yatırılmak suretiyle artırılmak üzere, şimdilik 1.000,00-TL tazminatın dava tarihinden itibaren işletilecek faiziyle birlikte davalı idareden tahsili ile muris A.G.'in mirasçısı müvekkillerine verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

SAKARYA 2.İDARE MAHKEMESİ: 21.3.2019 gün ve E: 2019/195 sayı ile, "(...)2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Ek-1.maddesinde ise; "Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazlar ilgili idarelerce kamulaştırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldıracak şekilde imar planı değişikliği yapılır/yaptırılır. Bu süre içerisinde belirtilen işlemlerin yapılmaması hâlinde taşınmazların malikleri tarafından, bu Kanunun geçici 6 ncı maddesindeki uzlaşma sürecini ve 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen idari başvuru ve işlemleri tamamlandıktan sonra taşınmazın kamulaştırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabilir." hükmü, aynı Kanunun Geçici 6.maddesinin 1.fıkrasında da; "Kamulaştırma işlemleri tamamlanmamış veya kamulaştırması hiç yapılmamış olmasına rağmen 9/10/1956 tarihi ile 4/11/1983 tarihi arasında fiilen kamu hizmetine ayrılan veya kamu yararına ilişkin bir ihtiyaca tahsis edilerek üzerinde tesis yapılan taşınmazlara veya kaynaklara kısmen veya tamamen veyahut irtifak hakkı tesis etmek suretiyle malikin rızası olmaksızın fiili olarak el konulması sebebiyle, mülkiyet hakkından doğan talepler, bedel talep edilmesi hâlinde bedel tespiti ve diğer işlemler bu madde hükümlerine göre yapılır. Bu maddeye göre yapılacak işlemlerde öncelikle uzlaşma usulünün uygulanması dava şartıdır." hükmü yer almaktadır.

İdari yargı mercilerinde yargısal denetimi yapılarak çözümlenecek uyuşmazlıklarda, öncelikle davaya konu işlemin idari bir işlem olup olmadığı hususunun, başka bir anlatımla idare hukuku kurallarına göre tesis edilen bir işlem olup olmadığının ortaya konulması gerekmektedir. İdarî makamlar tarafından tesis edilmiş olsa bile, özel hukuk hükümlerine tabi olan işlem ve sözleşmelerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde adli yargı mercileri görevlidir.

Yukarda anılan mevzuat hükümlerinden; uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları yapılarak anılan taşınmazların ilgili idarelerce kamulaştırılacağı veya mülkiyet hakkını

kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldıracak şekilde imar planı değişikliğinin yapılacağı, bu süre içerisinde belirtilen işlemlerin yapılmaması hâlinde taşınmazların malikleri tarafından, idari başvuru işlemleri tamamlandıktan sonra taşınmazın kamulaştırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabileceği anlaşılmaktadır. Kısacası imar planları ile tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar aleyhine idari yargıda kamulaştırmamız el atma/hukuki el atma nedeniyle davanın açılabilmesi için öncelikle taşınmazın kullanım fonksiyonunun uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmi kurumlara ayrılması ve 5 yıllık imar programları kapsamında kamulaştırılma işlemi yapılmamış olması gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacıların maliki olduğu Sakarya ili, Geyve İlçesi, Karaçam Köyü, 143 ada, 2 parsel sayılı taşınmazın 13/06/1956 tarih ve 280 sayılı Menafi'i Umumiye kararı ile kamulaştırıldığı ve kamulaştırma bedelinin ödenmediği (Karayolları Genel Müdürlüğü 1.Bölge Müdürlüğü'nün 08/02/2019 tarih ve 41934 sayılı işleminden anlaşılmaktadır.), davacılar tarafından davaya konu taşınmazın kamulaştırıldığı ve kamulaştırma bedelinin ödenmediği iddiasıyla Geyve Asliye Hukuk Mahkemesinin 2017/143 esas sayılı dosyasına kayıtlı davanın açıldığı, dosya kapsamında keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılarak bilirkişi raporu alındığı, Geyve Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 09/07/2018 tarih ve E:2017/143, K:2018/508 sayılı kararı ve "... davalı idare tarafından hukuken el atıldığı anlaşılmış olup bu nedenle de davanın adli yargının görev alanı dışında olup uyumsuzluğun çözümünün idari yargıya ait olduğu..." gerekçesi ile görev yönünden davanın reddedildiği ve anılan mahkeme kararının 11/09/2018 tarihinde kesinleştiği, davacılar tarafından 11/03/2019 havale tarihli dava dilekçesi ile taşınmaza kamulaştırmamız el atıldığından bahisle şimdilik 1000,00-TL'nin yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dosyada bulunan bilgi ve belgeler ile Geyve Asliye Hukuk Mahkemesince aldırılan bilirkişi raporunun birlikte değerlendirilmesinden; dava konusu taşınmazın 1956 yılında kamulaştırıldığı ve kamulaştırılma bedelinin ödenmediği, ödenmeyen bedelin tespit edilerek taşınmaza el konulduğu tarihten itibaren yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle Geyve Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2017/143 esasına kayıtlı davanın açıldığı, anılan mahkemece yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen 05/03/2018 tarihli bilirkişi raporunun "dava konusu taşınmazın cinsi ve alanı" başlıklı kısmında;" .... Geyve Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 12/04/2017 tarih ve 848 sayılı yazılarında 'Sakarya ili Geyve ilçesi Karaçam Mahallesi 142 ada 2 nolu taşınmazın 1/1000 ölçekli imar planı ve 1/5000 ölçekli nazım imar planı bulunmadığı, 1/25000 ölçekli çevre düzeni planında diğer tarım alanı olarak görüldüğü..." yönünde tespiti

yer verildiği görülmüş olup dava konusu taşınmazın uygulama imar planlarında umumi hizmet alanlarına ve resmi kurumlara ayrılmadığı ve idari yargıda açılacak kamulaştırmasız el atma/hukuki el atmadan doğan tam yargı davasının asıl şartının oluşmadığı anlaşıldığından kamulaştırılan taşınmazın bedelinin tespit edilerek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılan işbu davanın adli yargının görev alanına girdiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davacıların taleplerinin çözüm ve götürümünün, adli yargı merciilerinin görev alanına girdiği, uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülüp çözümlenmesine hukuken olanak bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna ulaşılan dava dosyasının, 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca görevli yargı merciinin belirlenmesi için öncelikle Geyve Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2017/143 esas sayılı dosyası temin edilerek, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dava konusu uyuşmazlığın esasının incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından karar verilmeye değin ertelenmesine..." karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacıların murisleri adına kayıtlı olup, Devlet karayolu vasıflı taşınmazın, Sakarya Vilayeti İdaresince 13.06.1956 tarih ve 280 sayılı Kamu Yararı Kararı gereği Karayolları Genel Müdürlüğü lehine devlet karayolu nedeniyle 6830 sayılı Kanunun 13. maddesi gereğince istimlak edildiği ancak, Kamulaştırma nedeniyle herhangi bir bedelin ödenmediğinden bahisle, kamulaştırma bedelinin tespiti ile el konulduğu

tarihten itibaren yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Dava dosyalarının incelenmesinden; Ankara-Geyve- Bilecik-Karaköy Devlet yolunun bir kısmını teşkil eden (KM:0+000 - 20+333) arasında yol güzergahına rastlayan ve 50 metre genişliğindeki yol istimlak/kamulaştırma sahası içinde kalan (davacıların murislerine ait Sakarya İli, Geyve İlçesi, Karaçam Mahallesi, Eski 599- Yeni 143 Ada, 2 parsel sayılı taşınmazı da kapsayan) gayrimenkullerin kamulaştırılmasının kamu yararına uygun görülmesinden dolayı, Sakarya Vilayeti İdare Heyetinin 13.06.1956 tarih ve 280 sayılı Menafi-i Umumiye Kararına göre; kamulaştırılmasına karar verildiği; istimlak planı, kıymet takdir tutanağı ve menafi'i umumiye kararının 5.7.1957 tarihinde davacıların murisi taşınmaz mal maliki A.G.'a, 6830 sayılı Kanununun 13. maddesi gereğince tebliğ edildiği; bu belgelere göre, taşınmazın kamulaştırma bedelinin 14127.26 Lira olarak hesap edildiğinin görüldüğü; davacı İ.G. tarafından sorulması üzerine, Karayolları 1. Bölge Müdürlüğünün 04.10.2016 tarih ve 41295115-752.99/E.229691 sayılı yazısı ile, Kamulaştırma nedeniyle A.G.'a herhangi bir bedelin ödenmediğinin kendisine bildirildiği; bunun üzerine davacılar tarafından adli yargı yerinde; kamulaştırma bedelinin tespiti ile el konulduğu tarihten itibaren yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle dava açıldığı; idari yargı yerinde ise şimdilik 1.000,00-TL tazminatın davalı idareden tahsili istemiyle dava açıldığı; 10.11.1958 tarihli Tapulama Tutanağında 569 parsel no.lu yerin vasfının, evvelce tarla, halen Devlet karayolu olarak; tapu kaydının senetsiz ve müstakilen A.G. adına tespitinin yapıldığı; davalı idare tarafından verilen cevap dilekçesinde; dava konusu taşınmazın 13.06.1956 tarih ve 280 sayılı Menafi-i Umumiye Kararına göre kamulaştırılmasına karar verildiği; 6487 sayılı Kanununun 21. maddesi ile 2942 sayılı Kanununun geçici 6. maddesinde yapılan değişikliğin 09.10.1956 tarihi ile 04.11.1983 tarihleri arası yapılan kamulaştırmaları kapsadığı; oysa dava konusu taşınmaz üzerindeki kamulaştırma işleminin, 09.10.1956 yılından önce gerçekleştirildiği; bundan dolayı 5999 sayılı Kanun kapsamına girmediği; halen yürürlükte olan 221 sayılı Kanun kapsamında kaldığı; 5/1/1961 kabul tarihli ve halen cari 221 sayılı Amme Hükmi Şahısları Veya Müesseseleri Tarafından Fiilen Amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkında Kanununun 4. maddesi uyarınca (Gayrimenkulün bedelini dava hakkı bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki sene sonra düşer.) davanın, hak düşürücü süre geçtikten sonra (5/1/1963'ten sonra) açıldığı; dava konusu taşınmaz maliki A.G.'a 05.07.1957 tarihinde tebligat gönderildiği; tebliği üzerine 30 günlük tezyidi bedel davası açma süresi geçtiğinden kamulaştırma işlemlerinin sonuçlandığı ileri sürülerek, davanın reddi gerektiğinin savunulduğu; adli yargı dosyasında bulunan Bilirkişi Raporunda/Ek Raporunda, dava konusu

taşınmazın, karayolunun kenarında olduğunun, parselin fiili zemin durumunda yapılan ölçümlerinde, Devlet karayollarının yol olarak kullanımında olmadığı belirtilmiştir; davalı idarenin 12.4.2017 tarih, .../E.109934 sayılı yazısında, dava konusu parselin tamamının yol inşaat ve emniyet sahası yapımı nedeniyle kamulaştırılmasına karar verildiğinin ifade edildiği; Bilirkişi Raporunda taşınmazın “yol inşaat ve emniyet sahası” kapsamında bulunup bulunmadığı yönünde bir irdeleme yapılmadığı anlaşılmıştır.

Davalı idare savunmasında, dava konusu taşınmaz üzerindeki kamulaştırma işleminin, 09.10.1956 yılından önce gerçekleştirildiği; bundan dolayı halen yürürlükte olan 221 sayılı Kanun kapsamında kaldığı ileri sürüldüğünden; görev uyuşmazlığının çözümü açısından 221 sayılı Amme Hükmi Şahısları veya Müesseseleri Tarafından Fiilen Amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkında Kanunu irdelemek yararlı olacaktır ve toplam 9.maddeden oluşan Kanun şu şekildedir:

Madde 1 – 6830 sayılı İstimlak Kanununun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kamulaştırma işlerine dayanmaksızın, kamulaştırma kanunlarının gözönünde tuttuğu maksatlara fiilen tahsis edilmiş olan gayrimenkuller ilgili amme hükmi şahsı veya müessesesi adına tahsis tarihinde kamulaştırılmış sayılır.

Madde 2 – Gayrimenkulde amme hizmetinin mahiyet ve gayesine uygun şekilde tesisler veya inşaat vücuda getirilmiş olması bu kanunun uygulanması bakımından fiilen tahsistir.

Madde 3 – Birinci maddede yazılı gayrimenkuller tapuda kayıtlı ise, kayıt sahipleri veya mirasçuları ancak fiili tahsis tarihindeki rayiç üzerinden gayrimenkul bedelini isteyebilirler. Tapuda kayıtlı olmayan gayrimenkuller hakkında fiili tahsis tarihinden itibaren on sene geçmemiş ise o tarihte zilyedlikle iktisap şartları tahakkuk eden zilyedleri veya mirasçuları birinci fıkra hükmünden faydalanabilirler.

Herhalde gayrimenkule müdahalenin men'i (...) ⁽¹⁾ davası dinlenmez. ⁽¹⁾

Madde 4 – Gayrimenkulün bedelini dava hakkı bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki sene sonra düşer.

Madde 5 – Gayrimenkulün bedeline ilişkin uyuşmazlıklar bu kanunda yazılı esaslar dairesinde ve bu esaslara aykırı olmayan umumi hükümler gereğince hallolunur.

Madde 6 – Kanunun yürürlüğe girmesinden önce açılmış ve kesin karara bağlanmamış davalar hakkında da bu kanun hükmü uygulanır. İlgilinin hakkı bu kanun gereğince bedele inhisar ettiği takdirde evvelce açılmış ayın ve tazminat davaları, mahkemece 3 üncü maddede yazılı esaslar dairesinde bedel davası olarak görülüp hükme bağlanır.

Madde 7 – Birinci madde uyarınca kamulaştırılmış sayılan gayrimenkuller esasen tapuda kayıtlı ise, ilgili amme hükmi şahsı veya müessesesinin talebi üzerine Asliye Hukuk Hakimliğinin kararıyla kayıt sicilden düşülür veya ilgili idare adına tescil yapılır. Tapuda kaydı olmayan gayrimenkuller tahsisin mahiyeti bakımından tescile tabi ise, idare adına kayıt tesis olunur.

Hakim evrak üzerinde ve lüzum gördüğü takdirde mahallinde inceleme yaparak karar verir.

Bu işlemler harç ve resme tabi değildir.

Bu madde gereğince yapılan sicilden kayıt düşürme ve tescil işlemlerinin bu kanuna aykırılığından bahisle ilgililerin dava hakları mahfuzdur.

Madde 8 – Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 9 – Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

221 sayılı Yasanın içeriğine ilişkin olarak bir başka davada, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca, 18.11.2015 tarihli , E:2014/838, K: 2015/2654 sayılı kararda;

“Bilindiği üzere, 16.05.1956 gün ve 1/6 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında, usulü dairesinde verilmiş bir kamulaştırma kararı olmadan ve bedeli ödenmeden taşınmazına el konulan kimsenin, ilgili kamu tüzel kişisi aleyhine el atmanın önlenmesi davası açabileceği gibi, değer karşılığının verilmesini de isteyebileceği hükme bağlanmıştır.

Kamulaştırmatsız el koyma kavramı ise, 6830 sayılı İstimlak Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 09 Ekim 1956 tarihinden sonraki olgular için söz konusu olup; bu tarihten önceki el koymalar, 05.01.1961 gününde kabul edilen ve 13.01.1961 tarihinde yürürlüğe giren, 221 sayılı “Amme Hükmi Şahısları veya Müesseseleri Tarafından Fiilen amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkındaki Kanun” ile “Kamulaştırılmış” sayılmıştır.

Milli Birlik Komitesi zamanında çıkarılan 221 sayılı Kanun, genel bir kamulaştırma kanunu olmakla beraber, kapsamını çizerken bir zamanla sınırlandırma yoluna gitmiştir.

Bu cümleden olarak; 221 sayılı Amme Hükmi Şahıslar veya Müesseseleri Tarafından Fiilen Amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkındaki Kanunun 1. maddesinde, “6830 sayılı İstimlak Kanununun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kamulaştırma işlerine dayanmaksızın Kamulaştırma Kanunlarının göz önünde tuttuğu maksatlara fiilen tahsis edilmiş olan gayrimenkuller, ilgili amme hükmi şahsı veya müessesesi adına tahsis tarihinde kamulaştırılmış sayılır.” hükmü öngörülmüştür. Dolayısıyla, 6830 sayılı İstimlak Kanunu 09.10.1956 tarihinde yürürlüğe girdiğinden, 221 sayılı Kanunun kapsamı 09.10.1956 tarihinden önce vuku bulmuş el koymalardır.

Öte yandan, 221 sayılı Kanunun uygulama alanı; özel mülkiyet konusu olan taşınmazların, yetkili organ tarafından, kamulaştırma kanunlarının göz önünde tuttuğu bir kamu hizmetinin gerçekleştirilmesi için, fiilen özgülennmiş olması hallerinin birlikte bulunması durumunda söz konusudur.

Böyle bir durumda idare tapu iptal ve tescil davası açabileceği gibi (m.7); taşınmaz mal sahibinin de, tazminat ve meni müdahale dışında, salt taşınmazın bedelini dava etme hakkı bulunmaktadır. (m.3).

Ne var ki, 221 sayılı Kanunun 4. maddesinde, taşınmaz mal sahibinin bedeli dava hakkı iki yıllık hak düşürücü süreyle sınırlanmış olduğundan; bugün artık bedel davası açma olanağı bulunmamaktadır.

Burada önemle vurgulanmalıdır ki; 221 sayılı Kanunun bir tasfiye kanunu olduğu ve bu niteliği itibariyle de kamu düzenini ilgilendirdiği gözönüne alındığında, uyumsuzluk konusu taşınmaz yönünden bu Kanunda öngörülen koşulların gerçekleşip gerçekleşmediği ve buna bağlı olarak 221 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına mahkemece re'sen nazara alınması gerektiği her türlü duraksamadan uzaktır." denilmiştir.

Anılan Yasa kapsamında, Anayasa Mahkemesinin E:2004/25, K:2008/42 sayılı kararında da; "Yasa'nın 1. maddesinde, 31.8.1956 günlü, 6830 sayılı İstimlâk Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kamulaştırma işlerine dayanmaksızın, kamulaştırma yasalarının gözönünde tutulduğu amaçlara fiilen tahsis edilmiş olan taşınmaz malların kamu kurum ve kuruluşları adına, tahsis tarihinde kamulaştırılmış sayılmaları öngörülmüş, kamulaştırılmadan el konulmuş taşınmaz mallara genel ve yasal bir kamulaştırma düzeni tanınmıştır. Kamulaştırılmış sayılmayla ilgili kural süreli olarak getirilmiştir. Kamulaştırma yapılmaksızın, amaca tahsis edilme işleminin 6830 sayılı İstimlâk Kanununun yürürlüğe girdiği 9.10.1956 tarihine kadar yapılması gerekmektedir.

İtiraz konusu 2. maddede ise fiilen tahsisin tanımı yapılmıştır. Buna göre, 1. madde kapsamında olup kamulaştırılmış sayılan taşınmazların üzerinde kamu hizmetinin konu ve amacına uygun şekilde "tesisler ve inşaat" yapılmış olması, bu Yasa'nın uygulanması bakımından fiilen tahsis olarak nitelendirilecektir. Maddede, fiilen tahsisin koşulları, "kamu hizmetinin nitelik ve amacına uygunluk", "tesis veya inşaatın vücuda getirilmesi" ve "tahsisin varlığı ve yeterliliği" olarak ortaya çıkmaktadır." hususlarına yer verilmiştir.

Öte yandan, istimlak planı, kıymet takdir tutanağı ve menafi'i umumiye kararı 5.7.1957 tarihinde davacıların murisi taşınmaz mal maliki A.G.'a, 6830 sayılı Kanunun 13. maddesi gereğince tebliğ edilmiştir. Anılan Yasanın "Tebliğat" başlığını taşıyan maddesi; "İstimlâki kararlaştırılan yerlerin tapu ve tapu kaydı yoksa vergi kayıtları ile ve ayrıca haricen

yapılacak tahkikatla tesbit edilen mal sahibi, zilyed ve diğer alâkalılarından ikametgâhı tesbit edilmiş olanlara istimlâk olunacak gayrimenkulun plân veya ebatlı krokisi, istimlâk kararı ve takdir olunan kıymeti ve istimlâkin hangi idare lehine yapıldığı ve açılacak davalarda husumetin kime tevcih edileceği 15 gün içinde noter marifetiyle tebliğ olunur. Tebligatta Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri tatbik olunur. Noterler tarafından tebligat masraflarından başka yalnız yüz kuruş maktu ücret alınır. Köy lehine istimlâklerde, tebligat ihtiyar meclisi huzurunda şahsa yapılır. Tevsik edilen tebliğ muteberdir. Doğrudan doğruya tebligat ile beraber yukarıda yazılı hususlar ayrıca ilân olunur.

İlân :

A) İstimlâki kararlaştırılan yerin umuma mahsus mahallerinden birine ve belediye dairesi veya köy odasına onbeş gün müddetle talik edilmek suretiyle;

B) Gazete çıkan mahallerdeki gazetelerden birisinde evrak hulâsalarının on bes gün ara ile en az iki defa neşri suretiyle, yapılır.

Köy lehine istimlâklerde yalnız (A) bendi hükmü tatbik olunur.

Açılacak dâvalarda hangi idareye husumet tevcih edileceğinin tebliğ varakasında açıkça gösterilmemiş veya yanlış gösterilmiş olması yüzünden dâvada husumet yanlış tevcih edilmiş ise hakiki hasma tebligat “icrası suretiyle dâvaya devam olunur.” şeklinde;

6830 sayılı Yasanın “İtiraz ve dâva” başlıklı 14.maddesi ise, “İstimlâk olunacak gayrimenkulun sahibi zilyed ve diğer alâkalılar veya istimlâki yapan idare tarafından 13 üncü madde gereğince ikametgâhlarında tebligat yapılmış olanlar tebliğ tarihinden itibaren 15 gün, bunlar haricindekiler son ilân tarihinden itibaren 30 gün içinde istimlâk muamelesine karşı Şûrayı Devlette ve takdir edilen bedel ile maddi hatalara karşı da gayrimenkulun bulunduğu mahal asliye hukuk mahkemesinde dâva açabilirler. Şu kadar ki, Şûrayı Devlete müracaat edildiği takdirde mahkemeye müracaat müddeti Şûrayı Devlet kararının katıldığı tarihten, bu karar aleyhine karar tashihi istenmiş ise bu talebin reddine dair ilânım tebliği tarihinden cereyana başlar.

Altıncı maddenin son fıkrasında gösterilen ve umumi menfaat kararı alınmasına ve tasdıkına lüzum olmıyan hususlardan dolayı Şûrayı Devlete dâva açılmaz.

İstimlâk dâvaları diğer dâvalara tercihan basit muhakeme usulü ile görülür.” Şeklindedir.

Bu Kanun, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu arada, 221 ve 6830 sayılı Yasalar kapsamında, görev yönünden bir ara değerlendirme yapmak gerekirse; anılan Yasalar ve konuya ilişkin çok sayıda Yargıtay kararı incelendiğinde; 221 sayılı yasaya

göre, kayıt düşürme ve tescil işlemlerinin, 7.madde hükmüne göre Asliye Hukuk Hakimliğinin kararı ile yapılacağı; bu işlemin iptaline ilişkin davanın da aynı dereceli mahkeme olan Asliye Hukuk Mahkemesinde yapılacağı; bedel davası için Yasada bir kayıt bulunmadığı ve görev sorununun, 5.madde kapsamında, kanunda yazılı esaslar dairesinde ve bu esaslara aykırı olmayan umumi hükümler gereğince hallolunacağı; 221 sayılı Kanunun özel bir Kanun olduğu, 5.maddeyle usul yönünden umumi hükümlere atıf yapıldığı; 6830 sayılı Kanunun da özel bir Kanun olduğu, ancak 221 Sayılı kanunda 6830 sayılı Kanuna bir atıf bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan; kamulaştırmalar konusunda halen yürürlükte bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda, bu Kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar bakımından karma bir esas benimsemiş olup, kamulaştırma işlemlerine karşı idari yargıda; takdir olunan bedel ile maddi hatalara karşı da adli yargıda dava açılması öngörmüş bulunmaktadır.

Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ve somut olay birlikte irdelendiğinde; davacıların murisleri adına kayıtlı, Devlet karayolu vasıflı taşınmazın; Sakarya Vilayeti İdaresince 13.06.1956 tarih ve 280 sayılı Kamu Yararı Kararı gereği Karayolları Genel Müdürlüğü lehine devlet karayolu nedeniyle 6830 sayılı Kanunun 13. maddesi gereğince istimlak edildiği ancak, Kamulaştırma nedeniyle herhangi bir bedelin ödenmediğinden bahisle, kamulaştırma bedelinin tespiti ile el konulduğu tarihten itibaren yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle dava açıldığı; adli yargı yerinde, taşınmaza fiilen el atılmadığı düşüncesiyle karar oluşturulduğu, ancak taşınmazın yol inşaat ve emniyet sahası kapsamında olup olmadığı konusunda bilirkişi raporunda bir değerlendirme bulunmaması nedeniyle; görev uyuşmazlığının, 221 sayılı Kapsamında olup olmadığı açısından sağlıklı bir sonuca varılamamaktadır.

Ancak, Karayolları Genel Müdürlüğü tüzel kişiliği haiz bir kamu kurumudur. Kamu kurumlarının verdikleri kararlar sonunda plân ve projelere uygun olmak üzere tesisler yaptırımları, bu tesisleri kullanmaları veya bakımları sırasında kişilere verdikleri zararlar idari eylem ve işlemlerden doğmakta ve bunlardan doğan uyuşmazlıklar idari yargı alanına girmekte ise de; burada kamulaştırma bedeliyle doğrudan ilgili bir uyuşmazlık söz konusudur. Ayrıca, taşınmazları kamulaştırılan davacı/davacılar, kamulaştırma işlemine karşı dava açmayıp; adli yargı yerinde, kamulaştırma bedelinin tespiti ile el konulduğu tarihten itibaren yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle; idari yargı yerinde ise şimdilik 1.000,00-TL tazminatın davalı idareden tahsili istemiyle dava açmış olmakla, kamulaştırmadan doğan dava hakkını idari aşamaya değil adli aşamaya yöneltmiştir.

Belirtilen duruma ve davanın niteliğine göre, dava konusu uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sakarya 2.İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Geyve Asliye Hukuk Mahkemesinin, 9.7.2018 gün ve E:2017/143, K:2018/508 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Sakarya 2.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Geyve Asliye Hukuk Mahkemesinin, 9.7.2018 gün ve E:2017/143, K:2018/508 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

— • —

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

2-ESAS NO : 2019/448
KARAR NO : 2019/738
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : Yargı kararı ile tazminle yükümlü tutulan ve tazminatın tamamını müteselsil sorumluluk gereğince ödemiş bulunan davacı tarafından, ödenen tazminattan kusur ve sorumluluğu oranındaki tutarın, olayda sorumlu olduğu ileri sürülen Davalıdan rücuen tahsili istemi ile açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.
Vekili : Av. S.D.
Davalı : Ulaştırma Denizcilik Ve Haberleşme Bakanlığı /
Ulaştırma Ve Altyapı Bakanlığı
Vekili : Av. N.K.

O L A Y : a) 1-H.G., 2-E.G.,3-M.G., 4- B.E., 5- Ü.E. 6-S.G.'ın vekili tarafından; 1- Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile 2- Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.'ne karşı açılan; Akport Tekirdağ Liman İşletmeciliği A.Ş.'nin de Müdahil (Davalı yanında) olduğu davada; 28.05.2012 tarihinde saat 04.00 sıralarında meydana gelen ve sürücü müteveffa A.G.'ın kullandığı 41..... plakalı hususi aracın, Bandırma'dan gelen ve Tekirdağ Limanı eski iskeleye yanaşan Y.C. isimli gemiden karaya

çıkıldığı sırada, gemilerin yanaşma ve tahliyesine dair kurallar hilafına, geminin rampadan kapaklarını açıp, tedbirli şekilde yolcularını ve feribottaki araçları yön vererek veya kılavuz kullanarak fosforlu giysili, ışıklı elemanlar kullanmak sureti ile tahliye işlemini yapması gerekirken, can ve mal emniyeti açısından her türlü tedbirlerin alınmaması, kılavuz personel bulunmamasından dolayı aracın denize düşmesi neticesinde davacılarından B.E., Ü.E., S.E. 'in (G.) anne ve babaları olan A.E. ile V.E.'in, diğer davacılarından H.G., E.G., M.G.'in anne ve babaları olan Z.G. Ve A.G.'in boğulmak suretiyle vefat etmelerinden dolayı duydukları elem ve üzüntü nedeniyle her bir davacı için 500.000'er TL olmak üzere toplam 3.000.000,00-TL manevi tazminatın; iskelede gemiden çıkan araçları çıkışa yönlendirecek gerekli ve yeterli sayıda görevlinin bulunmaması nedeniyle aracın sağa manevra yapıp iskele çıkışı istikamete doğru gitmesi gerekirken görüş imkanı bulunmaması nedeni ile aracın düz olarak gitmesi nedeniyle denize düştüğü gerekçesiyle olayda kusuru bulunanlar hakkında Tekirdağ 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2012/119 esasına kayden dava açıldığı, ölen şahısların gelin ile damat olan M. ve S.'nin çeyiz eşyalarını Kırklareli iline götürüp evlerini yerleştirmek amacıyla çıkılan yolculuk esnasında kazanın meydana geldiği, ölen şahısların davacıların anne ve babaları olmaları ve kazanın düğün arifesinde meydana gelmesinin manevi acılarını katladığı ileri sürülerek iskelenin fiziki standartlarda olmayışı, iskelenin kötü işletilmesi, iskelenin bakım ve denetiminin yapılmaması veya yetersiz oluşu, iskelede can ve mal emniyeti açısından gemilerden çıkan araçları yönlendirecek işaret ve işaretçilerin olmaması, iskelede aydınlatma ekiplerinin olmaması, mevcut olanların ise yetersiz olması nedeniyle hizmet kusuruna dayanılarak dava tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tazmini yönünde karar verilmesi istenilmiş, dava sonucunda; Tekirdağ İdare Mahkemesince; 30.4.2014 gün ve E:2013/543, K:2014/460 sayı ile, iskele üzerinde bariyer gibi engelleyici unsurların bulunmadığı, buna karşın liman üzerinde gerekli yönlendirme hizmetinin yeterince yapılmadığı gibi iskele üzerindeki mevcut aydınlatmanın araç kullanımı için yeterli olmadığı, iskelenin fiziki konumunun "L" şeklinde, rıhtımın ise 17 metre olduğu ve aynı anda değişik gemi tiplerine hizmet verdiği dikkate alındığında iskele üzerinde ciddi emniyet tedbirlerinin alınmasının zorunlu olduğu, bu haliyle limanın hem yük, hem yolcu ve araç için kullanıma müsait olmadığından Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. ile gerekli inceleme ve denetleme görevini yerine getirmeksizin hem yük, hem yolcu ve araç için kullanıma müsait olmayan limana "Kıyı Tesisi İşletme İzin Belgesi"ni düzenleyen Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının ağır derecede hizmet kusurunun bulunduğu gerekçesiyle davacıların tazminat istemlerinin kısmen kabulü ile toplam 1.400.000 TL manevi tazminatın davanın açıldığı tarih olan 4.4.2013 tarihinden itibaren işleyecek

yasal faiziyle birlikte davalı idarelerce davacılar a  odenmesine, fazlaya ilişkin manevi tazminat taleplerinin ise reddine karar verilmiştir.

b) Türkiye Denizcilik işletmeleri A.Ő. vekili dava dilekçesinde; - yukarıda belirtilen- Tekirdağ İdare Mahkemesi kararının müvekkili Kuruluşa temyiz edildiğini; Danıştay 10. Dairesi'nin 21.10.2015 tarihli 2014/4368 E 2015/4487 K sayılı ilamıyla yerel mahkeme kararının onanmasına karar verildiğini; m vekkilince Karar Düzeltme yoluna baŐvurulduĐunu, dosyanın Danıştay'da olduğunu; Tekirdağ İdare Mahkemesinin kararına istinaden, müvekkili Kuruluş ve Ulaştırma, Denizcilik Ve Haberleşme Bakanlığı aleyhine Ankara 24. İcra Müdürlüğü'nün 2015/11800 E. sayılı dosyası üzerinden icra takibi baŐlatıldıĐını; işbu icra dosyasından, müvekkil Kuruluşun Halkbankası hesabına haciz konulmak suretiyle 13.07.2016. tarihinde 2.159.286,80 -TL ve 24.03.2017 tarihinde 13.931,30 -TL olmak üzere toplam 2.173.218,10 -TL  deme yapılarak dosya borcunun kapatıldığını; Tekirdağ İdare Mahkemesi kararının gerekçe bölümünde “...gerekli inceleme ve denetleme görevini yerine getirmeksizin hem y k, hem yolcu ve araç için kullanıma müsait olmayan limana “Kıyı Tesisi işletme İzin Belgesi'ni düzenleyen Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın ağır derecede hizmet kusuru bulunduğu sonucuna varılmıştır.” Şeklinde davalı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın da ağır hizmet kusuru bulunduğuna hükmedildiğini; bu nedenle Müvekkili Kuruluş tarafından, Ulaştırma Denizcilik Ve Haberleşme Bakanlığı Deniz ve iŐsular Düzenleme Genel Müdürlüğü'ne yazılan 936-2050 sayılı yazılarıyla, kısaca, Bakanlıklarının da mahkeme kararı gereğince ağır hizmet kusurunun bulunduğu, müvekkili Kuruluşa Ankara 24. İcra Müdürlüğü'nün 2015/11800 E sayılı dosyasına 2.173.218,10 -TL  deme yapılarak dosya borcunun kapatıldığı, 2.173.218,10 -TL'nin yarısı olan 1.086.609,05 -TL'nin ödeme tarihinden itibaren iŐlemiŐ yasal faiziyle birlikte Kuruluş hesabına 15 gün içinde yatırılmasının talep edildiğini; buna karşılık müvekkili Kuruluşa hitaben yazılan 06.06.2017 tarihli E. 46068 sayılı cevap yazısında ödeme yapmayacaklarının bildirildiğini; Tekirdağ İdare Mahkemesince, kusur oranlarına ilişkin herhangi bir tespit yapılmadığını; mahkemece kusur tespiti yapılması durumunda ortaya çıkacak alacaklarına ilişkin haklarını saklı tuttuklarını ifade ederek; Şimdilik 1.086.609,05 -TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle 13.7.2017 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

c) Ankara 3.Asliye Hukuk Mahkemesi; 1.12.2017 gün ve E:2017/320, K:2017/551 sayı ile, “(...) Dava; idare mahkemesi kararı ile dava dışı kişilere yapılan tazminat ödemesinin rücuen tahsili istemine ilişkindir.

(...)

Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar, niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusurlarına dayalı olarak İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden (re'sen) dikkate alınması zorunludur.

(...)

HÜKÜM : Yukarıda açıklanan gerekçeye göre;

1-Yargı yolu caiz olmadığından davanın REDDİNE,(...)" karar vermiş; bu karara karşı istinaf yoluna başvurulmuştur.

d)ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 20.HUKUK DAİRESİ: 29.11.2018 gün ve E:2018/549, K:2018/1243 sayı ile, "(...)GEREKÇE : 1- Dava, rücuen tazminat istemine ilişkindir.

İnceleme, 6100 sayılı HMK'nın 355. madde hükmü uyarınca istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak ve kamu düzenine aykırı hususların olup olmadığı gözetilerek yapılmıştır.

Dosya kapsamı, mevcut delil durumu ve ileri sürülen istinaf sebepleri dikkate alındığında mahkemenin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı anlaşılmalı, davacı vekilinin istinaf başvurusunun esas yönünden reddine dair hüküm kurmak gerekmiştir.

2- Davalı vekilinin istinaf itirazlarının incelenmesine gelince; 6100 sayılı HMK'nın 331/2 maddesi "Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmesi hâlinde, yargılama giderlerine o mahkeme hükmeder. Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmemiş ise talep üzerine davanın açıldığı mahkeme dosya üzerinden bu durumu tespit ile davacıyı yargılama giderlerini ödemeye mahkûm eder." biçiminde düzenlenmiş olup, anılan düzenleme adli mahkemeler arasındaki görevsizlik kararlarında, bir diğer ifadeyle "davaya bir başka mahkemede devam edilmesi" halinde uygulanmalıdır. Ancak, yargı yolu bakımından görevsizlik kararlarından sonra, idare mahkemesinde aynı konuda dava açılrsa dahi bu dava, adli yargı mercilerinde açılan davanın devamı niteliğinde olmayıp, kendine özgü usul kuralları bulunan farklı yargı yerinde yeniden açılan bir dava söz konusudur. Bu durumda davacının davasını yürürlükte bulunan yasal düzenlemelere göre görevsiz yargı yerinde açmış ise mahkemece, "yargı yolu bakımından görevsizliğe" dair verilecek kararla birlikte, davalı yararına harç, yargılama gideri ve vekalet ücreti yönünden de hüküm kurulması gerekir. Yargıtay uygulaması da bu yöndedir (Yargıtay 4. H.D.'nin 05/03/2015 tarih ve 2015/1185 E.-2641 K., Yargıtay 11. H.D.'nin 11/12/2017 tarih ve 2016/5507 E.- 2017/7087 K.). Bu halde hükmedilecek

vekalet ücreti ise karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT.'nin7. maddesine göre belirlenir (Yargıtay 4. H.D.'nin 12/01/2015 tarih ve 2014/13112 E.-2015/65 K. 28/02/2017 tarih ve 2016/11329 E.- 2017/1197 K.).

Somut uyuşmazlıkta ise mahkemece davalı yararına yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmemesi doğru olmadığından ve HMK.'nın 353/1-b-2. maddesinde, yargılamada eksiklik bulunmamakla beraber, kanunun olaya uygulanmasında hata edilip de yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmadığı takdirde veya kararın gerekçesinde hata edilmişse "düzelterek yeniden esas hakkında" duruşma yapılmadan karar verilmesi gerektiği düzenlendiğinden, diğer bir ifade ile kanun koyucu, temyiz kanun yolunda Yargıtay tarafından verilebilen, yerel mahkeme hükmünün düzeltilerek onanması kararını, istinaf mahkemeleri için öngörmeyip, bu halde istinaf mahkemesince yeniden esas hakkında karar verilmesi gerektiğini düzenlediğinden, Dairemizce davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile HMK.'nın 353/1-b-2. maddesi uyarınca aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

Dairemizce işin esası yönünden bir karar verilmeyip, sadece yargılama gideri ve vekalet ücreti yönünden karar kaldırıldığından, mahkeme karar tarihinde geçerli bulunan harç ve vekalet ücretine göre hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Gerekçesi yukarıda belirtildiği üzere;

1-Davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2-Davalı vekilinin ilk derece mahkemesince yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmemesine ilişkin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b.2. maddesi uyarınca yerinde görülmele KABULÜ ile Ankara 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen 01/12/2017 tarih ve 2017/320 E. - 2017/551 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA,

3-Yargı yolu caiz olmadığından davanın REDDİNE,

4-Davacının, davalı İdare aleyhine idari yargıda dava açmakta muhtariyetine,(...)" karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

e)Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

f) Ankara 16.İdare Mahkemesi: 26.3.2019 gün ve E:2019/171, K:2019/660 sayı ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, eylemin gerçekleştiği yer olan Tekirdağ İlinin idari yargı yetkisi yönünden bağlı bulunduğu Tekirdağ İdare Mahkemesi yetkili bulunduğu gerekçesiyle; 2577 sayılı Kanunun 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın yetki yönünden reddine, dava dosyasının yetkili Tekirdağ İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

g) TEKİRDAĞ İDARE MAHKEMESİ;23.5.2019 gün ve E:2019/495 sayı ile, "(...)2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasında, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan "iptal davaları"; idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan "tam yargı davaları"; tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar idari dava türleri arasında sayılmış; 2576 sayılı Kanun'un 1. maddesinde, bölge idare mahkemeleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemelerinin bu Kanun'la verilen görevleri yerine getirmek üzere kurulmuş "genel görevli" mahkemeler olduğu belirtildikten sonra; 5. maddesinde, idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla, ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki; iptal davalarını, tam yargı davalarını, tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan İdari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları çözümleneceği kurala bağlanmıştır.

(...)

Uyuşmazlıkta; Tekirdağ İdare Mahkemesi'nin 30.04.2014 tarih ve E:2013/543, K:2014/460 sayılı kararıyla herhangi bir kusur oranı belirtilmeksizin müteselsil sorumluluk esas alınarak tazminatın tamamının ödenmesine karar verildiği ve olayda 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen 'İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında, zarar gören tarafından açılmış bir davanın bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu durumda; 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesi hükmünde sayılan idari dava türleri arasında yer almayan dava konusu uyuşmazlığın, mahkeme kararının yerine getirilmesi sonucu ödenen tazminatın kusuru oranına tekabül eden kısmının davalı idareden tahsili için açılan bir rücu davası niteliğinde bulunduğu ve Borçlar Kanunu hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiğinden, görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu açıktır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 20.04.2018 tarih ve E:2018/256, K:2018/242; 29.04.2019 tarih ve E:2019/205, K:2019/348 sayılı kararları da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle; Mahkememizin görevsizliğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın ve Ankara

3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2017/320 sayılı dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine..." karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvuru yapıldığı; usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, yargı kararı ile tazminle yükümlü tutulan ve tazminatın tamamını müteselsil sorumluluk gereğince ödemiş bulunan davacı tarafından, ödenen tazminattan kusur ve sorumluluğu oranındaki tutarın, olayda sorumlu olduğu ileri sürülen Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı / Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından rücuen tahsili isteminden ibarettir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Tekirdağ Limanında 28.05.2012 tarihinde meydana gelen kaza olayında yakınlarını kaybeden kişilerce açılan tam yargı davasına ilişkin Tekirdağ İdare Mahkemesi'nin 30.04.2014 tarih ve E:2013/543, K:2014/460 sayılı kararıyla toplam 1.400.000-TL manevi tazminatın Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. tarafından ödenmesine karar verildiği; bu karar sonrasında, tazminat ödenmesine hükmedilenlerce icra takibi başlatıldığı; davacı Türkiye Denizcilik A.Ş. tarafından İcra Müdürlüğünün dosyasına 2.173.218,10 -TL ödeme yapılarak dosya borcunun kapatıldığı, daha sonra ödenen bu tutarın yarısı olan 1,086.609,05-TL'nin davacı Kuruluşa ödenmesi talebiyle yapılan başvurunun Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına reddedildiği; bunun üzerine bu davanın davacısı olan Türkiye Denizcilik A.Ş. tarafından, Mahkeme kararı gereğince, kusurlu olduğu saptanan davalı Bakanlığıın sorumluluğundaki

miktardan da ödendiğinden bahisle, adli ve idari yargı yerlerinde rücu tahsil davalarının açıldığı anlaşılmaktadır.

Tazminat davasına bakan Mahkemece, saptanan kusur ve sorumluluk oranları esas alınarak davanın konusu bakımından bir tefrik yapılmadığı ve hükmolunan tazminatın da tamamının ödenmiş olduğu gözetildiğinde, olayda zarar gören taraf yönünden, ortada tazminat davasında giderilmemiş bir alacak bulunduğundan söz edilemeyeceği gibi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde belirtilen "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında, zarar gören tarafından idari yargı yerinde açılacak bir idari dava yoluyla giderilmesi gereken zararın olduğundan da bahsedilemeyeceği açıktır.

Öte yandan, ortada, Devlete, il özel idarelerine ve belediyelere ait akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışındaki alacakların tahsil usulünü düzenleyen 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamına giren bir kamu alacağı da bulunmamaktadır.

Belirtilen tüm bu hususlara göre, tam yargı davası niteliği taşımayan ve konusu bir kamu alacağı olmayan rücu davasının, Borçlar Kanunu hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Tekirdağ İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20.Hukuk Dairesinin; 29.11.2018 gün ve E:2018/549, K:2018/1243 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Tekirdağ İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20.Hukuk Dairesinin; 29.11.2018 gün ve E:2018/549, K:2018/1243 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

3-ESAS NO : 2019/460
KARAR NO : 2019/765
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : Davacı Belediye Başkanlığı tarafından 4.000 m² üzeri parkların güvenlik, bakım ve onarımının, davalı Büyükşehir Belediye Başkanlığı sorumluluğuna geçen yerlerin aydınlatma giderlerinin, vinç hizmetlerinin, itfaiye araçları bakım, onarım ve sarf giderlerinin taraflarına faizleriyle

birlikte ödenmesi istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Söke Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A.Ç.
Davalı : Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. S.B.T.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; 30/03/2014 tarihinden geçerli olmak üzere 6360 sayılı Yasa uyarınca Aydın İlinde, Aydın Büyükşehir Belediyesinin kurulduğu, bu tarihten itibaren 5393 sayılı Belediyeler Kanunu uyarınca İlçe Belediyelerince yerine getirilmesi gereken bazı görev ve işlerin Büyükşehir Belediyesi'nce yerine getirilmesi gerektiği, bu kapsamda Aydın İli, Söke İlçesine ilişkin Büyükşehir Belediyesi'nce yerine getirilmesi gereken 4.000 m2 ve üzerinde bulunan park ve bahçe temizliği, güvenlik hizmeti, itfaiye hizmeti, vinç çalıştırılması hizmeti ile elektrik aydınlatma giderlerinin Aydın Büyükşehir Belediyesince yerine getirilmediğinden bahisle kamu hizmetinin aksamaması amacıyla bu hizmetlerin Söke Belediyesi tarafından yerine getirildiği ileri sürülerek, Aydın Büyükşehir Belediyesi adına yapılan bu hizmetlerin bedeli olan toplam 803.679,05-TL'nin her bir ödeme tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

AYDIN 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 11.10.2018 gün ve E:2017/2 (Hakem), K:2018/2 sayı ile, uyuşmazlık, temizlik, park ve bahçe bakımı, aydınlatma ve itfaiye hizmetlerinin ilçe veya Büyükşehir Belediyesinden hangisinin görev tanımı içerisinde kaldığı, devredilebilir nitelikte olup olmadığı, hangi belediyenin bütçesinden karşılanması gerektiği, asli, zorunlu ve kamusal nitelikte olup olmadığı hususlarından kaynaklandığı; uyuşmazlığın bu niteliğine göre çözümü, idari yargının görev alanı içerisinde kaldığı; 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2.maddesi gereğince açılacak tam yargı davasının konusunu teşkil ettiği gerekçesiyle, dava konusu uyuşmazlık idari yargının görev alanına girdiğinden HMK nun 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince davanın usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili tarafından istinaf isteminde bulunulmuştur.

İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi: 29.3.2019 gün ve E:2019/406, K:2019/557 sayı ile, tüm dosya içeriğine göre; ilk derece mahkemesince taraflarca gösterilen delillerin toplanmasında, değerlendirilmesinde esas ve usul bakımından hukuka aykırılık bulunmadığından davacı vekilinin tüm istinaf nedenleri yerinde

görülmeyişinden, 3533 Sayılı Kanun'un 694 Sayılı KHK 17 maddesi ile değişen 6/2-a bendi uyarınca istinaf başvurusunun esasın reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

AYDIN 2. İDARE MAHKEMESİ: 13.6.2019 gün ve E:2019/328 sayı ile, uyuşmazlığın niteliği, bir idari işlem ya da eylemin idari nitelikteki işlem veya eylemden kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan ve idarenin Kamu Hukuku kurallarına göre gerçekleşen sorumluluğunu gündeme getirerek doğan zararın tazminine ya da hakkın geri verilmesine mahkum edilmesi isteklerini konu edinen idari bir dava olarak nitelendirilemeyeceği, özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gereken vekaletsiz iş görme fiilinden kaynaklanan bir alacak davası niteliğinde olduğu anlaşıldığından, iş bu davanın özel hukuk hükümleri çerçevesinde adli yargı yerinde görülmesi gerektiği gerekçesiyle, Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanununun 19.maddesi uyarınca adli yargı dava dosyasının istenilmesine, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmeye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

1-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı Belediye Başkanlığı tarafından 4.000 m² üzeri parkların güvenlik, bakım ve onarımının, davalı Büyükşehir Belediye Başkanlığı sorumluluğuna geçen yerlerin aydınlatma giderlerinin, vinç hizmetlerinin, itfaiye araçları bakım, onarım ve sarf giderlerinin taraflarına

faizleriyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

6360 Sayılı Ondört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun "Büyükşehir Belediyesi kurulması ve sınırlarının belirlenmesi " başlıklı 1. Maddesinde;

"(1) Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür..."

"İlçe kurulması ve sınırlarının belirlenmesi" başlıklı 2. Maddesinde;

"(1) Aydın ilinde, Aydın Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Aydın Merkez ilçe sınırları içerisindeki köyler ile belediyelerden oluşan Efeler adıyla ilçe ve aynı adla belediye kurulmuştur..." hükümlerine yer verilmiş;

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. Maddesinde Büyükşehir ve İlçe Belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiş, aynı Kanunun EK 2. Maddesinin 1. Fıkrasında;

"Birleşme, katılma veya geçici 2 nci madde gereğince büyükşehir belediyesi sınırlarına giren belediyelerin yürütmekte olduğu su, kanalizasyon, katı atık, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere bina, tesis, araç, gereç, taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir..." hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18. Maddesinde Meclisin görev ve yetkileri ile 34. Maddesinde de Encümenin görev ve yetkileri belirlenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, yukarıda sözüedilen 6360 sayılı Yasanın 1. Maddesi hükmü uyarınca 30 Mart 2014 yerel seçimleri ile beraber Aydın İlinin Büyükşehir olduğu; Aydın Belediyesinin de Aydın Büyükşehir Belediyesine dönüştüğü; davacı Söke Belediyesi ilçe belediyesi iken, Büyükşehir ilçe Belediyesine dönüştüğü; 16.4.2014 tarih ve 28 sayılı Büyükşehir Belediye Meclis Kararı ile "Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan 4.000 m² ve üzeri park, bahçe, meydan ve benzeri alanlar ile imar planında genişliği 12 m ve üzeri olan caddelerde 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7. Maddesindeki görev ve sorumlulukların Büyükşehir Belediyesince yürütülmesine karar verildiği; ancak davalı Büyükşehir Belediye Başkanlığınca yerine getirilmediği ileri sürülen hizmetlerin davacı Belediye Başkanlığı tarafından yerine getirildiği nedeniyle yapıldığı ileri sürülen 803.679,05-TL tutarındaki hizmet bedelinin, her bir harcamanın yapıldığı tarihten itibaren işleyecek yasal

faizleri ile birlikte tazmini istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler uyarınca, uyumsuzlukta temizlik, park ve bahçe bakımı, aydınlatma ve itfaiye hizmetlerinin İlçe veya Büyükşehir Belediyesinden hangisinin görev tanımı içerisinde kaldığı; devredilebilir nitelikte olup olmadığı; hangi belediyenin bütçesinden karşılanması gerektiği; asli, zorunlu ve kamusal nitelikte olup olmadığı hususlarının incelenmesi gerektiği görülmektedir.

Dolayısıyla, davaya konu tazminat talebinin dayanağının, davalı idare tarafından yerine getirilmesi gereken kamu hizmetlerinin yerine getirilmemesi nedeniyle oluştuğu önesürülen zarardan kaynaklandığı gözetildiğinde, uyumsuzluğun görüm ve çözümünün idari yargı yerinin görev alanına girdiği açıktır.

Açıklanan nedenlerle, idari yargı yerinin görevli olduğu, Aydın 2. İdare Mahkemesinin 13.6.2019 gün ve E:2019/328 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Aydın 2. İdare Mahkemesinin 13.6.2019 gün ve E:2019/328 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 25.11.2019 gününde Üye Birol SONER'in KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

KARŞI OY

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle, 5393 sayılı Kanun uyarınca İlçe Belediyelerince yerine getirilmesi gereken bazı görev ve işlerin artık Büyükşehir Belediyelerince yerine getirilmesinin gerektiğini, bu kapsamda 4000 m2 ve üzerinde bulunan parkların güvenliği, bakım ve onarımının kamu hizmetlerinin aksamaması bakımından kendi belediyeleri tarafından yerine getirildiğini, bu nedenle 803.679,05 - TL' nin yasal faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesini dava ve talep etmiştir.

Uyumsuzluk; Büyükşehir Belediyesinin yapması gereken hizmetlerin davacı tarafından yerine getirildiği iddiasından doğan alacağın tahsilinin hangi yargı mercinin görevi alanında kaldığı noktasındadır.

6360 sayılı Ondört ilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmiyedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 1. maddesine göre; "(1) Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.

.....

Aynı Kanununun 2. maddesine göre; "(1) Aydın ilinde, Aydın

Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Aydın Merkez ilçe sınırları içerisindeki köyler ile belediyelerden oluşan Efeler adıyla ilçe ve aynı adla belediye kurulmuştur".

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7. maddesine göre; "Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

.....

c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak.

.....

g) (Değişik: 12.11.2012 - 6360/7 md.) Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yollar yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.

.....

Aynı Kanunun Ek 2. maddesine göre; "(Ek madde: 06.03.2007 - 5594 S.K./1. mad)

Birleşme, katılma veya geçici 2 nci madde gereğince büyükşehir belediyesi sınırlarına giren belediyelerin yürütmekte olduğu su, kanalizasyon, katı atık, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere bina, tesis, araç, gereç, taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir.

.....

5393 Sayılı Belediye Kanununun 18. maddesine göre; "Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek. (Ek cümle: 01.07.2006 - 5538 S.K/29/b. mad) Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.

.....

Aynı Kanunun 34. maddesine göre; "Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununda vekâletsiz iş görme hükümleri düzenlenmiştir.

6098 sayılı TBK madde 526' ya göre; "Vekâleti olmaksızın başkasının hesabına iş gören, o işi sahibinin menfaatine ve varsayılan iradesine uygun olarak görmekle yükümlüdür".

Aynı Kanunun madde 529' a göre; "İş sahibi, işin kendi menfaatine yapılması hâlinde, iş görenin, durumun gereğine göre zorunlu ve yararlı bulunan bütün masrafları faiziyle ödemek ve gördüğü iş dolayısıyla üstlendiği edimleri ifa etmek ve hâkimin takdir edeceği zararı gidermekle yükümlüdür. Bu hüküm, umulan sonuç gerçekleşmemiş olsa bile, işi yaparken gereken özeni göstermiş olan iş gören hakkında da uygulanır.

İş gören, yapmış olduğu giderleri alamadığı takdirde, sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre ayırıp alma hakkına sahiptir".

Yine aynı Kanunun madde 530' a göre; "İş sahibi, kendi menfaatine yapılmamış olsa bile, iş görmeden doğan faydaları edinme hakkına sahiptir; ancak zenginleştiği ölçüde, iş görenin masraflarını ödemek ve giriştiği borçlardan onu kurtarmakla yükümlüdür".

3533 sayılı Umumi Mülhak ve Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete veya Belediye veya Hususi İdarelere Ait Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların Tahkim Yoluyla Halli Hakkında Kanunun 1. maddesine göre; "Umumi, mülhak ve hususi bütçelerle idare edilen daireler ve belediyelerle sermayesinin tamamı Devlete veya belediye veya hususi idarelere ait olan daire ve müesseseler arasında çıkan ihtilaflardan adliye mahkemelerinin vazifesi dâhilinde bulunanlar bu kanunda yazılı tahkim usulüne göre halledilirler".

Bu Kanunun 4. maddesine göre; "(Değişik madde: 30.12.1981 - 2570/1 md.)

Katma bütçe ile idare edilen daireler, belediyeler, özel bütçe ile idare olunan veya sermayesinin tamamı Devlet, belediye veya özel idarelere ait olan daire ve müesseselerin veya bu daire ve müesseselerden biriyle ikinci maddede yazılı dairelerden biri arasında çıkan uyuşmazlıklar, bulunduğu yerin ve taşınmaza ilişkin uyuşmazlıklarda, taşınmazın aynına yönelik olanlar hariç olmak üzere o taşınmazın bulunduğu yerin ve taraflar değişik yerlerde bulunuyorlarsa davalı durumunda olan daire veya müessesenin ve davalılar birden çok olduğu takdirde bunlardan birinin bulunduğu yerin yüksek dereceli hukuk mahkemesi başkanı veya hâkimi tarafından hakem sıfatıyla çözümlenir".

Somut uyuşmazlıkta TBK' da düzenlenen vekâletsiz iş görme

hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Vekâletsiz iş görme kavramı öğretide şöyle tanımlanmaktadır. Bir kimsenin hukuken yetkili veya yükümlü olmaksızın bir başkası veya kendi yararına bir başkasının işini görmesinden doğan hukuki ilişkiye, vekâletsiz iş görme denir. Gerçek vekâletsiz iş görme, başkası yararına başkasının işini görmez. Burada izlenen amaç, başkasının menfaati, dolayısıyla diğerd bir amaçtır (Fikret Eren - Borçlar Hukuku - Özel Hükümler - Ankara 2019 - Sayfa 911 vd.).

Tüm yukarıda açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın TBK madde 526 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş vekâletsiz iş görme hükümleri doğrultusunda iki idare arasındaki anlaşmazlığın 3533 sayılı Kanun gereğince tahkim yoluyla adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kanaatiyle Sayın Çoğunluğun İdari Yargı görevlidir yönündeki kararına katılmıyorum.
25.11.2019

ÜYE
Birol SONER

— • —

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

4-ESAS NO : 2019/529
KARAR NO : 2019/767
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : Davacının gönüllü olarak katıldığı Mavi Marmara Gemisine, İsrail Devletinin uluslararası sularda hukuksuz bir şekilde yaptığı saldırılar sonucu özgürlüğünden mahrum bırakıldığı, rızası dışında İsrail askerlerince zorla bir takım belgeler imzalatırıldığı, cezaevine götürülerek hakim karşısına çıkarılmaksızın bir gün, iki gece bekletildiği, kişisel ihtiyaçları için izin verilmediği, psikolojik mobinge ve kötü muameleye maruz bırakıldığından bahisle manevi tazminat istemiyle açılan davanın, **ADLİ YARGI YERİNDE** çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M.E.
Vekili : Av. S.O.
Davalı : İsrail Devleti adına T.C. Devleti Maliye Hazinesi
Vekili : Av. E.Ü.T.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin 31/05/2010 günü saat 04:30 dolaylarında gönüllü olarak katıldığı Mavi

Marmara gemisine, İsrail Devletinin hakimiyet alanı bulunmadığı uluslararası sularda, tüm dünyanın gözü önünde, gece vakti hukuksuz bir şekilde gerçekleştirdiği saldırılar neticesinde, haksız olarak özgürlüğünden mahrum bırakıldığını, rızası dışında İsrail askerlerince zorla bir takım belgeleri imzalamak zorunda bırakıldığını, psikolojik mobinge maruz kaldığını beyanla 50.000,00-TL manevi tazminatın 6743 sayılı Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında İmzalanan Tazminata İlişkin Usul Anlaşması gereğince, davalıdan tahsili ile müvekkiline verilmesi talebiyle, Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2018/523 Esas sayısına kayıtlı dosyada dava açmış; bu dava dosyası, davacısı Mustafa Ahmet Güçyetmez olan ve Mahkemelerinin 2018/517 Esas sayılı dosyası ile birleştirilmiştir.

KONYA 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 6.2.2019 gün ve E:2018/517, K:2019/102 sayı ile, "... Davacı, Mavi Marmara isimli gemide Gazze'ye insani yardım götürmek için bulunduğunu, İsrail Devletinin geminin uluslararası sularda bulunduğu esnada düzenlemiş olduğu askeri operasyon sonucu yaralanıp gözaltına alındığını ve insanlık dışı muameleye tabi tutulduğunu belirtmiştir.

01/09/2016 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan 6743 sayılı Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında Tazminata İlişkin Usul Anlaşmasınının 1. Maddesinde İsrail Hükümetinin 31 Mayıs 2010 tarihinde yaşanan Mavi Marmara hadisesi sırasında yakınlarını kaybeden ailelere tazminat olarak Türk Hükümeti tarafından açılacak bir hesaba 20 Milyon Amerikan Doları ödeme yapacağı belirtilmiştir. Aynı anlaşmanın 3. Maddesinde bu meblağın dağıtımının, benimsenebilecek dağıtım yöntemlerine uygun olarak, münhasıran Türk Hükümetinin yetkinde olduğu düzenlenmiştir.

Anayasanın 90. Maddesi uyarınca; usulünce onaylanıp yürürlüğe giren uluslararası anlaşmalar kanun hükmündedir. Yukarıda değinilen anlaşma hükümlerinden Mavi Marmara olayı ile ilgili tazminatın dağıtım yetkisinin münhasıran Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine ait olduğu anlaşılmaktadır. Şu durumda; tazminatın ödeneceği kişileri, tazminat miktarı ve ödeme biçimini belirleme yetkisinin davalı idareye ait olduğu konusunda duraksama bulunmamaktadır. İdarenin bu yöndeki işlemlerine karşı menfaati ihlal edilenler tarafından açılacak iptal davaları ile kişilik hakları ihlal edilenler tarafından açılacak tam yargı davalarının ise 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. Maddesi gereğince idari yargıda görülmesi gerekir. {Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi'tin 2019/14 E.-2019/17 K. Sayılı kararı} Açıklanan nedenlerle davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM (Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere):

1-) Asıl ve birleşen dosyada, davanın yargı yolunun .caiz olmaması

neniyle usulden reddine ... " karar vermiş, bu karara karşı davacılar vekili tarafından istinaf isteminde bulunulmuştur.

Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi: 16.4.2019 gün ve E:2019/322, K:2019/333 sayı ile, "... 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 341 ve devamı maddeleri uyarınca ve özellikle istinaf incelemesinin kapsamının öngörüldüğü 355. maddeye göre re'sen gözetilecek kamu düzenine aykırılık halleri dışında istinaf incelemesi istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır.

Somut olaydaki dava Gazze'ye insani yardım götürme amacıyla yardım gönüllüleri ile yola çıkan Mavi Marmara Gemisine 31.05.2010 tarihinde İsrail devleti güvenlik güçlerince yapılan saldırı sebebiyle haksız olarak özgürlüğünden alıkonulup, kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına dayalı bu eylemlerin kendisi açısından manevi tazminat oluşturduğuna ilişkin istemdir

28.06.2016 tarihinde imzalanan ve 01.09.2016 tarih ve 29818 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 20.08.2016 tarih ve 6743 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında Tazminata İlişkin Usul Anlaşması'nda;

"Türkiye ve İsrail Devletleri işbirliği ruhuyla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır;

1-İsrail Hükümeti 31 Mayıs 2010 tarihinde yaşanan konvoy (Mavi Marmara) hadisesi sırasında yakınlarını kaybeden ailelere tazminat olarak, Türk Hükümeti tarafından açılacak bir hesaba 20 milyon Amerikan Doları ödeme yapacaktır.

2-Yukarıdaki meblağ defaten ödenecektir. Türk Hükümeti bu meblağın havale edileceği banka hesabını İsrail Hükümetine diplomatik kanallardan bildirecektir. İsrail, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe giriş tarihini takip eden yirmi beş işgünü içinde parayı bu hesaba havale edecektir.

3-Yukarıdaki meblağın dağıtımı, benimsenebilecek dağıtım yöntemlerine uygun olarak, münhasıran Türk Hükümetinin yetkisindedir ve bu konuda İsrail Hükümeti için herhangi bir sorumluluk doğmayacaktır.

4-Türkiye ve İsrail, diğer tarafa veya diğer taraf adına hareket edenlere hukuki veya başka bir sorumluluk yüklemeyecekleri ve bu anlayışın, taraflardan herhangi birinin veya taraflar adına hareket edenlerin cezai veya hukuki sorumluluğu kabul ettiği veya üstlendiği şeklinde yorumlanmayacağı hususunda mutabıktır. Her halükarda, bu anlaşma, İsrail'in, İsrail adına hareket edenlerin ve İsrail vatandaşlarının, Türkiye Cumhuriyeti veya Türk gerçek veya tüzel kişileri tarafından konvoy hadisesiyle ilgili olarak kendilerine yönelik doğrudan ya da dolaylı olarak Türkiye'de yapılmış veya yapılacak her türlü hukuki ya da cezai talebe ilişkin her türlü sorumluluktan tamamen muaf tutulmalarını sağlayacaktır.

5-Herhangi bir Türk gerçek veya tüzel kişisi tarafından veya bu

kişiler adına, İsrail Hükümeti veya gerçek veya tüzel kişilerine karşı herhangi bir para talebi öne sürülmesi veya taleplerin sürdürülmesi halinde, yukarıdaki hükümlere bakılmaksızın, İsrail Hükümeti onun adına hareket edenler ve/veya İsrail vatandaşlarının kayıpları, masrafları, hasarları ve/veya harcamaları Türk Hükümeti tarafından karşılanacaktır.

6-Bu Anlaşma, Tarafların, yürürlük için gerekli iç hukuk usullerinin tamamlandığına dair birbirlerine diplomatik kanallardan yaptıkları yazılı bildirimlerden sonuncusunun alındığı tarihte yürürlüğe girecektir..." şartlarına yer verilmiştir.

Anayasanın 90. Maddesi uyarınca;

Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.

Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan andlaşmalar, Devlet Maliyesi bakımından bir yüklenme getirmemek, kişi hallerine ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla, yayımlanma ile yürürlüğe konabilir. Bu takdirde bu andlaşmalar, yayımlarından başlayarak iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur.

Milletlerarası bir andlaşmaya dayanan uygulama andlaşmaları ile kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari andlaşmaların Türkiye Büyük Millet Meclisince uygun bulunması zorunluğu yoktur; ancak, bu fıkraya göre yapılan ekonomik, ticari veya özel kişilerin haklarını ilgilendiren andlaşmalar, yayımlanmadan yürürlüğe konulamaz.

Türk kanunlarına değişiklik getiren her türlü andlaşmaların yapılmasında birinci fıkra hükmü uygulanır.

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 07/05/2004 - 5170 S.K./7.mad) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.

Bu bakımdan, anlaşmanın 3. Maddesinde İsrail Devleti tarafından ödenen meblağın dağıtımının Türk Hükümetinin yetkisinde olduğuna işaret edilerek tazminat taleplerinin Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından belirlenecek dağıtım yöntemleriyle karşılanması gerektiği, yine anlaşmanın 4. Maddesine göre her halükârda bu anlaşmanın İsrail'in, İsrail adına hareket edenlerin ve İsrail vatandaşlarının Türkiye Cumhuriyeti veya Türk gerçek veya tüzel kişileri tarafından konvoy hadisesiyle ilgili olarak kendilerine yönelik doğrudan ya da dolaylı olarak Türkiye'de yapılmış veya yapılacak

her türlü hukuki ya da cezai talebe ilişkin her türlü sorumluluktan tamamen muaf tutulmalarının sağlayacak düzenlemesine yer verildiği, Türk Hükümetinin tazminat davalarında belirlenen miktarların İsrail Devleti'ne izafeten ifa edilmesini üstlendiği, böylece Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bu miktarı İsrail Devleti'ne izafeten ödemeye mahkum edilmesi niteliğinde olduğu, bu itibarla mahkumiyet kararının yukarıda bahsi geçen uluslararası anlaşma çerçevesinde ödenebileceğinin anlaşıldığı, bu haliyle ödemenin uluslararası düzenleme ve idari kararlar doğrultusunda yapılacağıın kararlaştırıldığı,

Yukarıda değinilen anlaşma hükümlerinden Mavi Marmara olayı ile ilgili tazminatın dağıtım yetkisinin münhasıran Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine ait olduğu anlaşılmaktadır. Şu durumda; tazminatın ödeneceği kişileri, tazminat miktarı ve ödeme biçimini belirleme yetkisinin davalı idareye ait olduğu, idarenin bu yöndeki işlemlerine karşı menfaati ihlal edilenler tarafından açılacak iptal davaları ile kişilik hakları ihlal edilenler tarafından açılacak tam yargı davalarının ise 2577 sayılı Kanununun 2. Maddesi gereğince idari yargıda görülmesinin gerektiği, bu halde ilk derece mahkemesince davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar verilmesinin usul ve yasaya uygun bulunduğu,

Bu halde ,Dosya içeriğine, toplanan delillere, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenle, özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, vakia mahkemesi hakiminin objektif, dosyadaki verilerle çelişmeyen tespitlerine ve uyumsuzluğa uygulanması gereken hukuk kurallarına ve hükmün Dairemizce de benimsenmiş bulunan yasal ve hukuksal gerekçeleriyle dayanağı maddî delillere göre, HMK'nın 355. maddesi uyarınca istinaf sebepleriyle sınırlı olarak ve resen kamu düzeni yönünden yapılan inceleme sonucu, ilk derece mahkemesinin vakia ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı kanaatine varılarak, davacı vekilinin asıl ve birleşen dosya açısından istinaf başvurularının HMK'nın 353/1 -b-1 maddesi gereği ayrı ayrı esas yönünden reddine dair aşağıdaki hükmün kurulmasına karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM : Gereğesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 06/02/2019 tarih 2018/517 esas 2019/102 karar sayılı kararın usul ve esas yönünden yasaya aykırı bir durum bulunmamasına göre davacılar vekilinin istinaf başvurularının Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353/1-b.1. maddesi gereğince esastan reddine ..." karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KONYA 1. İDARE MAHKEMESİ: 12.6.2019 gün ve E:2019/608 sayı ile, "... Olayda, davacının; İsrail devleti, İsrail devleti adına hareket

edenler veya İsrail vatandaşları tarafından yapılan haksız fiillerden kaynaklı bir tazminat isteminin söz konusu olduğu, Türkiye Cumhuriyeti'nin özel hukuktan kaynaklanan bu haksız fiil bakımından 3. kişi durumunda olduğu, dava konusu tazminatın kaynağının 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. Maddesinde belirtildiği şekliyle idarenin eylem ve işlemlerinden kaynaklanmadığı, Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi'nin E:2019/322 K:2019/333 sayılı kararında, 28.06.2016 tarihinde imzalanan ve 01.09.2016 tarihi ve 29818 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 20.08.2016 tarih ve 6743 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında Tazminata İlişkin Usul Anlaşması'nın 3 ve 4. Maddesine atıf yapılarak "Mavi Marmara olayı ile ilgili tazminatın dağıtım yetkisinin münhasıran Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine ait olduğu, şu durumda tazminatın ödeneceği kişiler, tazminat miktarı ve ödeme biçimini belirleme yetkisinin davalı idareye ait olduğu, idarenin bu yöndeki işlemlerine karşı kişilik hakları ihlal edilenler tarafından açılacak tam yargı davalarının idari yargının görevine girdiği" belirtilmişse de, anılan uyuşmazlığın tazminatın ödeneceği kişiler, tazminat miktarı ve ödeme biçimini belirleme yetkisine ve idarenin bu yöndeki işlemlerine ilişkin olmadığı, nitekim dosya içindeki bilgi ve belgelerde de idarenin bu yönde yapmış bir işleminin yer almadığı, anlaşmada Türkiye Cumhuriyeti'nin yalnızca tazminat davasında belirlenen miktarın İsrail Devletine izafeten ifa edilmesi sorumluluğunu üstlendiği, somut olayda kanunlarla düzenlenmiş ve miktarı belli, idarece kendiliğinden ödenmesi gereken bir alacaktan bahsedilemeyeceği, alacakların miktarının adli yargıda görülecek tazminat davalarının sonuçlanmasına göre belirlenebileceği, nitekim hem Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün 29.11.2016 tarih ve 121555 sayılı "Mavi Marmara" konulu yazısında hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu'nda yapılan görüşmelerde açılan davaların düşmeyeceği, açılmış davaların (Asliye Hukuk Mahkemeleri) nde devam edeceğine ilişkin görüşlere yer verildiği, ayrıca 20.08.2016 tarih ve 6743 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında Tazminata İlişkin Usul Anlaşması'nda yargı yoluna ilişkin bir belirleme yapılmadığı, nitekim yapılan anlaşmanın yargı kolunu değiştiren ve uyuşmazlığın maddi hukuk bakımından niteliğini değiştiren bir anlaşma olmadığı, anlaşma yapılmadan önce açılmış tazminat davaları hangi mahkemede görülmüşse aynı mahkemelerde görülmeye devam etmesinin hukuki istikrar ve içtihat birliği bakımında da ayrıca önemli olduğu anlaşıldığından, anılan uyuşmazlığın Adli Yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı merciinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına"

karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının 31.05.2010 günü saat 4:30 sularında gönüllü olarak katıldığı Mavi Marmara Gemisine, İsrail Devletinin uluslararası sularda hukuksuz bir şekilde yaptığı saldırılar sonucu özgürlüğünden mahrum bırakıldığı, rızası dışında İsrail askerlerince zorla bir takım belgeler imzalatırıldığı, cezaevine götürülerek hakim karşısına çıkarılmaksızın bir gün, iki gece bekletildiği, kişisel ihtiyaçları için izin verilmediği, psikolojik mobinge ve kötü muameleye maruz bırakıldığından bahisle 50.000,00-TL manevi tazminat istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde idari dava türleri; "a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar" olarak sayılmıştır.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un "İdare Mahkemelerinin Görevleri" başlıklı 5 inci maddesinde; "1. İdare mahkemeleri, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştayda çözümlenecek olanlar dışındaki: a) İptal davalarını, b) Tam

yargı davalarını, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları, d) Diğer kanunlarla verilen işleri, çözümler.

2.Özel Kanunlarda Danıştayın görevli olduğu belirtilen ve İdari Yargılama Usulü Kanunu ile idare mahkemelerinin görevli kılınmış bulunduğu davaları çözümler." hükümlerine yer verilmiştir.

28.6.2016 tarihinde imzalanan ve "Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında Tazminata İlişkin Usul Anlaşması" uyarınca;

"Türkiye ve İsrail Devletleri işbirliği ruhuyla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır;

1-İsrail Hükümeti 31 Mayıs 2010 tarihinde yaşanan konvoy (Mavi Marmara) hadisesi sırasında yakınlarını kaybeden ailelere tazminat olarak, Türk Hükümeti tarafından açılacak bir hesaba ex gratia20 milyon Amerikan Doları ödeme yapacaktır.

2-Yukarıdaki meblağ defaten ödenecektir. Türk Hükümeti bu meblağın havale edileceği banka hesabını İsrail Hükümetine diplomatik kanallardan bildirecektir. İsrail, işbu Anlaşma'nın yürürlüğe giriş tarihini takip eden yirmi beş işgünü içinde parayı bu hesaba havale edecektir.

3-Yukarıdaki meblağın dağıtımı, benimsenebilecek dağıtım yöntemlerine uygun olarak, münhasıran Türk Hükümetinin yetkisindedir ve bu konuda İsrail Hükümeti için herhangi bir sorumluluk doğmayacaktır.

4-Türkiye ve İsrail, diğer tarafa veya diğer taraf adına hareket edenlere hukuki veya başka bir sorumluluk yüklemeyecekleri ve bu anlayışın, taraflardan herhangi birinin veya taraflar adına hareket edenlerin cezai veya hukuki sorumluluğu kabul ettiği veya üstlendiği şeklinde yorumlanmayacağı hususunda mutabıktır. Her halükarda, bu anlaşma, İsrail'in, İsrail adına hareket edenlerin ve İsrail vatandaşlarının, Türkiye Cumhuriyeti veya Türk gerçek veya tüzel kişileri tarafından konvoy hadisesiyle ilgili olarak kendilerine yönelik doğrudan ya da dolaylı olarak Türkiye'de yapılmış veya yapılacak her türlü hukuki ya da cezai talebe ilişkin her türlü sorumluluktan tamamen muaf tutulmalarını sağlayacaktır.

5-Herhangi bir Türk gerçek veya tüzel kişisi tarafından veya bu kişiler adına, İsrail Hükümeti veya gerçek veya tüzel kişilerine karşı herhangi bir para talebi öne sürülmesi veya taleplerin sürdürülmesi halinde, yukarıdaki hükümlere bakılmaksızın, İsrail Hükümeti onun adına hareket edenler ve/veya İsrail vatandaşlarının kayıpları, masrafları, hasarları ve/veya harcamaları Türk Hükümeti tarafından karşılanacaktır.

6-Bu Anlaşma, Tarafların, yürürlük için gerekli iç hukuk usullerinin tamamlandığına dair birbirlerine diplomatik kanallardan yaptıkları yazılı bildirimlerden sonuncusunun alındığı tarihte yürürlüğe girecektir..." şartlarına yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davanın davacı tarafından, 31.05.2010 günü saat 4:30 sularında gönüllü olarak katıldığı Mavi Marmara gemisine İsrail devletinin uluslararası sularda hukuksuz bir şekilde yaptığı saldırılar sonucu özgürlüğünden mahrum bırakıldığı, rızası dışında İsrail askerlerince zorla bir takım belgeler imzalatırıldığı, cezaevine götürülerek hakim karşısına çıkarılmaksızın bir gün, iki gece bekletildiği, kişisel ihtiyaçları için kendisine izin verilmediği, psikolojik mobinge maruz bırakıldığından bahisle 50.000,00-TL manevi tazminat istemiyle istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

Olayda, uyuşmazlığın tazminatın ödeneceği kişiler, tazminat miktarı ve ödeme biçimini belirleme yetkisine ve idarenin bu yöndeki işlemlerine ilişkin olmadığı, nitekim dosya içindeki bilgi ve belgelerde de idarenin bu yönde yapılmış bir işleminin yer almadığı gözetilerek, Türkiye Cumhuriyeti'nin yalnızca tazminat davasında belirlenen miktarın İsrail Devletine izafeten ifa edilmesi sorumluluğunu üstlendiği açıktır.

Bu durumda, İsrail Devletinin haksız fiilinden kaynaklı tazminat isteminin kaynağının 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 2. Maddesinde belirtilen idarenin eylem ve işlemlerinden kaynaklanmaması nedeniyle, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerlerine ait olduğu görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Konya 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulüyle, Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 6.2.2019 gün ve E:2018/517, K:2019/102 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Konya 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜYLE, Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 6.2.2019 gün ve E:2018/517, K:2019/102 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

— • —

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

5-ESAS NO : 2019/692
KARAR NO : 2019/764
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : Davacı şirket tarafından, yapılacak işçi alımları öncesinde Kurumdışı Kamu İşçi Alımı Formu'nun doldurulup bir hafta öncesinde idareye verilmesi gerektiği, aksi takdirde Kabahatler Kanunu uyarınca idari para cezası uygulanacağını bildirimine ilişkin Türkiye İş Kurumu Genel

Müdürlüğü Konak Hizmet Merkezi işleminin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ.-İ.B.B. Çevre Kor.İyil.Müş.ve Proj.Hizm.Tic.San. A.Ş.
Vekili : Av. G.U.
Davalı : Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne izafeten
İzmir İl Konak Şube Müdürlüğü
Vekili : Av. B.G.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkili şirketin İzmir Ticaret Odasına kayıtlı özel hukuk tüzel kişiliğine haiz olmasına rağmen davalı idarenin bu hususu göz ardı ederek Kamu Kurum ve kuruluşlarına İşçi Alınmasına Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca 01.08.2016 tarihli kamu dışı işçi alımı hakkında yazı gönderdiğini, yazının gereği yerine getirilmediği takdirde de idari para cezası uygulanacağı ihtarında bulunulduğunu, müvekkili şirketin 15.08.2016 tarihli cevabında kamu kurum veya kuruluşu olmadığını bildirdiğini, hatta daha önce aynı davalı tarafından dava açıldığını ve bu davanın İzmir 2. İş Mahkemesinin 2012/46 Esas 2012/417 Karar sayılı kararı ile müvekkili şirketin özel hukuk tüzel kişisi olduğunun tespitine karar verildiğini ileri sürerek, müvekkilinin ileride mağduriyete uğramaması bakımından davanın kabulüne, müvekkilinin kamu kurum ve kuruluşlarına işçi alınmasında uygulanacak usul ve esaslar hakkında yönetmeliğin 2/f maddesi kapsamında olmadığını tespiti ile dava konusu yazı ile oluşan muarazanın giderilmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesi: 9.3.2017 gün ve E:2016/397, K:2017/161 sayı ile, yapılan yargılamaya, toplanan delillere ve tüm dosya kapsamına göre; davalı Kurum tarafından dava tarihi itibariyle davacıya yönelik olarak dava konusu yazı ile kesilen herhangi bir ceza bulunmadığı, ceza kesilmesi ihtimaline yönelik olarak dava açılmasında ise, 6100 sayılı HMK'nın 114-h maddesi gereğince dava açmakta hukuki yarar bulunmadığı gerekçesiyle, davacının davasının reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili istinaf isteminde bulunmuştur.

İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi: 20.10.2017 gün ve E:2017/1303, K:2017/1043 sayı ile, 4904 Sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 5502 Sayılı Kanunun 42. maddesi ile değiştirilen 1. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Türkiye İş Kurumu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşu olup, özel hukuk hükümlerine tâbi, tüzel kişiliği haiz, idari ve mali bakımdan özerk bir kamu kuruluşu olduğu, dolayısıyla

faaliyetleri de kamu hizmeti kapsamında olup, davacıya gönderilen yazıların da idari işlem niteliğinde olduğu, bu durumda, davanın konusunun da esas itibarıyla idari bir işlem olan 01.08.2016 tarihli yazıların iptali niteliğinde olmakla, 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesi uyarınca idari işlemin iptali davalarının idari yargıda görülme zorunda olduğu; görev hususu, 6100 Sayılı HMK un 1. maddesi uyarınca kamu düzeninden olduğu gibi aynı Kanunun 114/1-b maddesi uyarınca da dava şartı olduğundan her aşamada ileri sürülebileceği gibi resen kendiliğinden göz önüne alınması gerektiği; hal böyle olunca yukarıda açıklanan nedenler ve tüm dosya içeriğine göre, İDM ince 6100 Sayılı HMK un 114/1-b bendi uyarınca davanın yargı yeri bakımından dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmesi gerekirken, yanılığılı değerlendirme ile bu husus göz ardı edilerek davacının dava açmakta hukuki yararı olmadığından bahisle reddine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle, 6100 Sayılı HMK un 355/1 inci maddesi son cümlesi uyarınca kamu düzeninden olduğundan Dairemizce resen gözetilmesi suretiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun bu nedenle kabulüne, aynı Kanunun 353/1 inci maddesinin (a-3) üçüncü maddesi ve 353/(1-a) bendi uyarınca İDM nin 09.03.2017 tarihli esası incelenmeden kaldırılmasına ve dosyanın yeniden görülmesi için kararı veren Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İZMİR 9. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 20.2.2018 gün ve E:2017/495, K:2018/83 sayı ile, tüm dosya içeriğine göre; 6100 Sayılı HMK. un 114/1-b bendi uyarınca davanın yargı yeri bakımından dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İzmir 3. İdare Mahkemesi: 15.2.2019 gün ve E:2018/832, K:2019/215 sayı ile, davacının 4904 sayılı Yasa kapsamındaki işçi alımları hakkında iş gücü hareketliliğinin izlenmesi, veri tabanı oluşturulması, işsizlikle mücadele edilmesi, etkin istihdamın sağlanması ve çözüm önerilerinin oluşturulması amacıyla getirilen ve yasal düzenlemelerin uygulanmasını sağlamak ve gereğini yerine getirmek için tesis edildiği anlaşılan dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili istinaf isteminde bulunmuştur.

İzmir Bölge İdare Mahkemesi Altıncı İdare Dava Dairesi: 25.6.2019 gün ve E:2019/996, K:2019/1174 sayı ile, mahkeme kararının gerekçesi ve niteliği gereği "görev ret" ve kesinleşmiş olması durumunda, olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinden istenilmesi gerektiğinin de açık olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulü ile mahkeme kararın kaldırılmasına, 2577 sayılı Kanunun 45. maddesi uyarınca yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

İZMİR 3. İDARE MAHKEMESİ: 6.9.2019 gün ve E:2019/888 sayı ile, dava konusu işlem davacının idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin olmasa da, davacı hakkında idari para cezası verilebileceği yönündeki düzenlemelere değinmekte, dolayısı ile davacı hakkında olası bir idari para cezası verilmesi durumunda, dava hangi yargı kolunda karara bağlanacaksa, uyuşmazlığın da aynı yargı kolunda görülmesi hakkaniyete uygun olacağı ve dolayısıyla davanın adli yargı yerince çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosyanın incelenmesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilineye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra **GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

Dava, davacı şirket tarafından, yapılacak işçi alımları öncesinde Kurum dışı Kamu İşçi Alımı Formu'nun doldurulup bir hafta öncesinde idareye verilmesi gerektiği, aksi takdirde Kabahatler Kanunu uyarınca idari para cezası uygulanacağını bildirimine ilişkin 01.08.2016 tarih ve 31584 sayılı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Konak Hizmet Merkezi işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Engelli ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu" başlıklı 30. maddesinde;

(Değişik : 15/5/2008-5763/2 md.)

İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli ve

yüzde iki eski hükümlü işçiyi veya 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralananları meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

Bu kapsamda çalıştırılacak işçi sayısının tespitinde belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan işçiler esas alınır. Kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür. Oranın hesaplanmasında yarıma kadar kesirler dikkate alınmaz, yarım ve daha fazla olanlar tama dönüştürülür. İşyerinin işçisi iken engelli hâle gelenlere öncelik tanınır.

İşverenler çalıştırmakla yükümlü oldukları işçileri Türkiye İş Kurumu aracılığı ile sağlarlar. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin nitelikleri, hangi işlerde çalıştırılabilecekleri, bunların işyerlerinde genel hükümler dışında bağlı olacakları özel çalışma ile mesleğe yönlentilmeleri, mesleki yönden işverence nasıl işe alınacakları, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yer altı ve su altı işlerinde engelli işçi çalıştırılmaz ve yukarıdaki hükümler uyarınca işyerlerindeki işçi sayısının tespitinde yer altı ve su altı işlerinde çalışanlar hesaba katılmaz.

Bir işyerinden malulen ayrılmak zorunda kalıp da sonradan maluliyeti ortadan kalkan işçiler eski işyerlerinde tekrar işe alınmalarını istedikleri takdirde, işveren bunları eski işleri veya benzeri işlerde boş yer varsa derhal, yoksa boşalacak ilk işe başka isteklilere tercih ederek, o andaki şartlarla işe almak zorundadır. Aranılan şartlar bulunduğu halde işveren iş sözleşmesi yapma yükümlülüğünü yerine getirmese, işe alınma isteğinde bulunan eski işçiye altı aylık ücret tutarında tazminat öder.

Özel sektör işverenlerince bu madde kapsamında çalıştırılan 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi engelli sigortalılar ile 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen korumalı işyerlerinde çalıştırılan engelli sigortalıların, aynı Kanunun 72 nci ve 73 üncü maddelerinde sayılan ve 78 inci maddesiyle belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı, kontenjan fazlası engelli çalıştıran, yükümlü olmadıkları halde engelli çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir engelli için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı Hazinece karşılanır. İşveren

hissesine ait primlerin Hazinece karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak 506 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şarttır. Bu fıkraya göre işveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde, Hazinece Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammı, işverenden tahsil edilir. Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz. (Ek cümle: 31/7/2008-5797/10 md.) Bu fıkroda düzenlenen teşvik, kamu idareleri hariç 506 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalılara ilişkin matrah ve oranlar üzerinden olmak üzere, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıkların statülerine tabi personeli için de uygulanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir.

(Değişik yedinci fıkra: 11/10/2011-KHK-665/28 md.) Bu maddeye aykırılık hallerinde

101 inci madde uyarınca tahsil edilecek cezalar, engellilerin ve eski hükümlülerin kendi işini kurmaları, engellinin iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri, engellinin işe yerleştirilmesi, işe ve işyerine uyumunun sağlanması ve bu gibi projelerde kullanılır. Tahsil edilen cezaların kullanımına ilişkin hususlar, Türkiye İş Kurumunun koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü ile İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü, en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların ve en çok engelliye temsil eden üst kuruluşun birer temsilcisinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanır. Komisyonun çalışma usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Eski hükümlü çalıştırılmasında, kanunlardaki kamu güvenliği ile ilgili hizmetlere ilişkin özel hükümler saklıdır." hükmüne,

"İş ve işçi bulmaya aracılık" başlıklı 90. maddesinde;

"İş arayanların elverişli oldukları işlere yerleştirilmeleri ve çeşitli işler için uygun işçiler bulunmasına aracılık görevi, Türkiye İş Kurumu ve bu hususta izin verilen özel istihdam bürolarınca yerine getirilir." ve ;

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 20. maddesinde, İdari para cezalarından sözedilmiş, son paragrafta;

"...Bu Kanunda düzenlenen idari para cezaları, Kurum ile çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerince verilir, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve

İflas Kanunu hükümlerine göre Kurumca tahsil edilir ve Kurum bütçesine gelir kaydedilir. Tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, bu sürenin bitiminden itibaren kanuni faizi ile birlikte tahsil edilir. Kanun yoluna başvurulması, idari para cezalarının takip ve tahsilini durdurmaz. İdari para cezaları hakkında, bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır" denilmiştir.

Aynı Kanun'un "Bilgi verme ve gizlilik" başlıklı 21. maddesinde ise;
"(Değişik: 23/1/2008 – 5728/504 md.)

Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur.

İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz.

İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır." denilmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesinde;

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır." ,

"Yaptırım türleri" başlıklı 16. maddesinde;

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir." ,

"Başvuru yolu" başlıklı 27/1. maddesinde;

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir." hükümlerine yer verilmiştir.

Diğer yandan, 9.8.2009 gün ve 27314 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte de kamu kurum ve kuruluşlarına, iş kanunları hükümlerine göre çalıştırılmak üzere sürekli veya geçici işçi alınmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

25.4.2009 gün ve 27210 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında

Yönetmelik çıkarılmış; ve bu Yönetmelikte yapılan değişiklikler, 2.8.2013 gün ve 28726 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Yönetmelikte yapılan bu değişiklikler sonucunda davalı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Konak Hizmet Merkezi davaya konu 1.8.2016 gün ve 31584 sayılı Kurum Dışı İşçi Alımı halindeki uyuşmazlığa konu şu yazıyı göndermiştir.

"İlgi a) da Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik öncesinde işyeriniz ile %4 Engelli, %2 Eski Hükümlü/Terörle Mücadelede Yaralananlar değerlendirmesi yapılmaktaydı. Anılan Yönetmeliğin 3üncü maddesindeki "Bu maddenin uygulanması bakımından aşağıda sayılan kuruluşlar özel sektör işvereni olarak değerlendirilir" hükmü gereğince bundan böyle işyerinizdeki genel çalışan sayısına göre sadece %3 oranında Engelli değerlendirilmesi yapılacaktır.

Her ne kadar işçi alımlarınız yönetmelikten istisna olarak yapılacak olsa da işyerinizce yapılacak işçi alımları öncesinde ekte gönderilen Kurumdışı Kamu İşçi Alımı Formu noksansız doldurulup 1(bir) hafta öncesinde Kurum portalımızda Kurumdışı Kamu Talebi şeklinde yayımlanmak üzere Hizmet Merkezimize gönderilmesi gerektiği, aksi takdirde Kurumumuza haber verilmeksizin işçi alımı yapıldığının tespiti halinde her eylemde Kabahatler Kanununun 32. Maddesine göre İdari Para Cezası uygulanacağı İlgi b) yazımız ile tarafınıza duyurulmuştur.

Ancak konu İzelman A.Ş. tarafından yargıya intikal ettirilmiş ise de, bu defa Genel Müdürlüğümüzün 06.05.2016 tarih ve 23428 sayılı yazısı ve İl Müdürlüğümüzün 17.06.2016 tarih ve 25770 yazılarıyla Kamu Kurum ve Kuruluşlarına işçi alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 2 inci maddesi f bendi " ...işçi alımlarının adil ve şeffaf bir şekilde yapılmasını sağlamak" amacıyla Kuruma bildirilmesinin zorunlu olduğu ve bildirimlerini yapılmaması halinde Kabahatler Kanununun 32 inci maddesi gereğince İdari Para Cezası uygulanması talimatlandırılmıştır.

Bahse konu İPC bildirim yapmayan şirketlere geriye dönük olarak son 3 (üç) yıl içerisindeki her eylem için uygulanacak olup; iş bu yazımızın tebliğinden itibaren işyerlerine alınacak işçi alımlarını ekli form ile en az 1 (bir) hafta öncesinde Kuruma bildirmeyen Kamu Statülü işyerlerine bundan sonraki süreçte de yine Kabahatler Kanununa göre güncel oranda İPC işlemi uygulanacaktır.

Ayrıca bilindiği üzere, işsizlikle mücadele edilmesi ve istihdamın artırılmasını amaçlayan etkin istihdam politikalarının oluşturulması görevi 4904 sayılı Kanunla Türkiye İş Kurumu'na verilmiştir. Bu görevin etkin şekilde yürütülebilmesi, işgücü piyasasındaki gelişmelerin ve işgücü hareketlerinin izlenmesine, güncel ve güvenilir bilgilerin derlenmesine, değerlendirilmesine, yorumlanmasına ve yayımlanmasına bağlı bulunmakta-

dır. Bu kapsamda işyerlerinde çalışan kişilerin izlenebilmesi amacıyla geliştirilen Aylık İşgücü Çizelgesi Formunun her ay düzenli olarak takip eden ayın sonuna kadar (örneğin, temmuz ayı çizelgesini ağustos ayı sonuna kadar) işyerleri tarafından faaliyette buldukları yerdeki Kurumumuz İl Müdürlükleri/Hizmet Merkezlerine bildirilmesi gerekmektedir.

Söz konusu maddeler değerlendirildiğinde kamu ve özel kesimde faaliyet gösteren işyerlerine, Kurumumuz tarafından istenildiğinde, iş ve işgücü konularında bilgi verme zorunluluğu getirilmiştir.

Bu çerçevede 4904 Sayılı Kanunun 21. maddesinde “Kurum tarafından kamu ve özel kesim iş yerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istendiğinde, belirtilen süre içerisinde bilgi verilmesi zorunludur. İşverenlerden toplanan bilgiler Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz” ve aynı kanunun (Değişiklik, 08.02.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete 5728/501) 20.maddesinin (e) bendinde ise “Bu kanunun 21.inci maddesinde belirtilen bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 2016 yılı için 3.000 Türk Lirası idari para cezası verilir” denilmektedir.

Bu nedenle aylık işgücü çizelgelerinin her ay usulüne uygun düzenli olarak (bugüne kadar girilmemiş ise tamamlanarak) internet üzerinden girilmesi gerekmektedir...”

Olayda, her ne kadar dava konusu uyuşmazlığın, davacı şirketin işçi alımlarında, bazı yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu uyarınca idari para cezası ile cezalandırılacağına bildirilmesine ilişkin, 1.8.2016 tarih ve 45175535-301.1-31584 sayılı işlemden kaynaklandığı; bu işlem irdelendiğinde idare tarafından yapılan tek yanlı bir irade açıklamasının söz konusu olduğu ve bu yönüyle de idari bir işlem niteliğinde olduğu düşünülecek olsa dahi; gerek uyuşmazlığa konu işlem; gerek bu işlemin dayanağını oluşturan Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelik ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve gerekse bu yönetmeliklerin dayanakları olan Türkiye İş Kurumu Kanunu, Kabahatler Kanunu, İş Kanunu ve İşsizlik Sigortası Kanunları gözönünde bulundurulduğunda esasen uyuşmazlığa konu işlemin idari para cezası verilmesine ilişkin sürece ışık tutar içerikte olduğu açıktır.

Bu durumda, davaya konu işlem davacının idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin olmasa da, davacı hakkında idari para cezası verilebileceği yönündeki düzenlemelere değinmekte, dolayısı ile davacı hakkında olası bir idari para cezası verilmesi durumunda, dava hangi yargı kolunda karara bağlanacaksa işbu uyuşmazlığın da aynı yargı kolunda görülmesi hakkaniyete uygun olacak ve dolayısıyla davanın adli yargı yerince çözümlenmesi gerekecektir.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 20.2.2018 gün ve E:2017/495, K:2018/83 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 20.2.2018 gün ve E:2017/495, K:2018/83 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

— • —

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

6-ESAS NO : 2019/717
KARAR NO : 2019/743
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : Cezaevinde hükümlü olup Açıköğretim Fakültesi öğrencisi olan davacının, Genel Müdürlüğün talimatına aykırı olarak Cezaevi Müdürlüğü tarafından başka bir Cezaevine nakil olması sebebiyle harcını yatırmış olduğu sınava giremediğinden bahisle, uğradığı zarara karşılık 275,00 TL maddi ve mahkemenin belirleyeceği manevi tazminatın ödenmesi istemi ile açtığı davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M.D. vasisi M.D.
Davalı : Adalet Bakanlığı

O L A Y : Davacı dilekçesinde; Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde hükümlü olarak bulunduğunu, Açık Öğretim, Türk Dili ve Edebiyatı öğrencisi olduğunu; hastalık nedeniyle sevk edildiği İzmir Menemen R Tipi Kapalı Cezaevinde kalmaktayken, 2017-2018 öğrenim yılı 1.yarı yıl güz dönemi gideri olarak kurum eğitim birimi eliyle hesabından 275 TL harç gideri ödediğini; 25-26 Kasım 2017 tarihlerinde ara sınavları, 13-14 Ocak 2018 tarihleri içinde de dönem sonu sınavları olduğunu; her cezaevine sınav sürecinde sınava katılacakları yer belirlendiğinden, mağduriyet yaşanmaması için nakil işlemlerinin yapılmamasına ilişkin Genel Müdürlüğün 31.10.2017 tarih, 139756 sayılı yazılarıyla talimat gönderdiğini; ancak İzmir Menemen R Tipi Kapalı Cezaevi Müdürlüğünün, bu talimata rağmen ve herhangi bir istek-

zorunluluk olmadan kendisini, sınava birkaç gün kala 21 Kasım 2017 tarihinde, o zaman kalmakta olduğu İzmir 2 Nolu F-Tipi Cezaevine iade ettiğini; bu ihmal nedeniyle 25-26 Kasım 2017 tarihlerinde yapılan sınavlara giremediğini, ısrarlarına rağmen Menemen Cezaevine sınav için de olsa günlük götürülüp getirilemediğini; 13-14 Ocak 2018 dönem sonu sınavına girse de ilk sınavlara giremediğinden, güz döneminin heba edildiğini, dersleri veremediğini; bu konuda, o tarihten bu yana Adalet Bakanlığına dilekçeler sunmasına rağmen, başvurusuna bir karşılık verilmediğini ifade ederek; yapılan ihmaller sebebiyle harç gideri olarak ödediği 275 TL olan para nedeniyle maddi, emeğinin kaybından dolayı mahkemenin belirleyeceği manevi bir bedel olmak üzere, maddi manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 23.İDARE MAHKEMESİ; 5.4.2019 gün ve E:2018/1036, K:2019/894 sayı ile, "(...) 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun 4'ncü maddesinde; Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, infaz hakimliklerinin görevleri arasında sayılmış; anılan Yasa'nın 5.maddesinde de, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ile genelgelere aykırı olduğu gerekçesiyle bu işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği, kuralına yer verilmiştir.

(...)

Mevzuatın değerlendirilmesinden, 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu ile, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere infaz hakimliği görevli kılınmış, infaz hakimliğinin kararlarına karşı itiraz mercii de belirlenmek suretiyle bu Kanun uygulamasında takip edilmesi gereken süreç düzenlemiş bulunmaktadır.

Bakılan uyuşmazlıkta, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün talimatına aykırı olarak davacının Açıköğretim Fakültesi sınavlarına girmesine az bir zaman kala başka bir cezaevine nakil edilmesi sebebiyle sınava girememesinden kaynaklanan zararın tazmini istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünün; zararın nakil işleminden kaynaklanması sebebiyle infaz hakimliğinin görev alanında olmasından dolayı adli yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine(...)”kesin olmak üzere karar vermiştir.

Davacı bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 2.İNFAZ HAKİMLİĞİ;24.9.2019 gün ve E:2019/4806, K:2019/5899 sayı ile, “(...)Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde, hükümlülerin yerleştirileceği ceza infaz kurumlarını belirleme görevinin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ait bulunduğu; hükümlünün farklı tarihlerde vermiş olduğu dilekçelerle bulunduğu Menemen R Tipi Açık Ceza İnfaz Kurumu'ndan sağlık sebepleriyle bir başka cezaevine nakil olmak istediğini bildirdiği, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 10.11.2017 tarihli yazısı ile hükümlünün İzmir 2 Nolu F tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na iade edilerek sevkinin sağlanması yönünde kararı bulunduğu, hükümlünün nakledildiği İzmir 2 Nolu F tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na 23.11.2017 tarihinde vermiş olduğu dilekçe ile sınavlarına kurumda girmek istediğini bildirdiği, ancak sınavlarına kurumda giremeyeceği bilgisi verilen hükümlü hakkında 24.11.2017 tarihli tutanakla sınava Menemen R Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda girebileceği ve baş vurma halinde İzmir C.Başsavcılığı tarafından durumunun değerlendirilebileceğinin bildirildiği ancak hükümlünün herhangi bir başvurusu olmadığından 25-26 Kasım 2017 tarihlerindeki sınavlarına giremediğinin tespit edildiği, böylelikle talepte bulunan hükümlünün mahkememize vermiş olduğu dilekçe ile Ceza ve Tevfik Evleri Genel Müdürlüğü'nün talimatına aykırı olarak İzmir 2 nolu F Tipi Ceza İnfaz Kurumu'na gönderildiği ve sınava girememesi yüzünden mağdur olduğunu ve bu sebeple 275 TL maddi ve mahkemece takdir edilecek uygun bir manevi tazminata hükmedilmesi yönündeki talebi ile ilgili anılan mevzuat hükümleri uyarınca mahkememizin görevsiz olduğu, kamu hizmetini yürütmekle görevli kamu kurumunun, anılan hizmetin yürütülmesi sırasında hükümlünün gerek maddi gerekse kişilik haklarına verdiği ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın görülmesi ve kamu hizmetinin usulünce yapılıp yapılmadığının tespitinin idari yargı yerince yapılması gerektiği, talep konusu ile ilgili kararın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-b maddesi uyarınca idari yargı yerinin görev alanına girdiği anlaşılmış, hükümlünün aynı konuda Ankara 23.İdare Mahkemesi'nin 2018/1036 Esas sayılı dosyasından açtığı davada mahkemece davanın görev yönünden adli yargı yerlerinde çözümlenmesi, İnfaz Hakimliği'nce karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle görev yönünden reddine karar verildiğinden talep konusunda hakimliğimizin de görevli olmadığı kanaatiyle yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyiş Hakkında Kanununun 19.

maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosyanın incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmeye kadar ertelenmesine karar vermiş açıklanan gerekçelerle aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Ayrıntısı gerekçeli kararda açıklandığı üzere;

1-Hükümlü M.D.'un 31/07/2019 tarihli dilekçesi ile Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün talimatına aykırı olarak başka bir cezaevine nakledilmesi sebebiyle Açıköğretim sınavlarına girememesinden kaynaklanan 275 TL maddi ve manevi tazminata hükmedilmesi yönündeki talebi hakkında HAKİMLİĞİMİZİN GÖREVSİZLİĞİNE, daha önce görevsizlik kararı veren Ankara 23.İdare Mahkemesi'nin görevli olduğuna,

2-Görevli Yargı merciinin belirlenmesi için dosyanın 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyiş Hakkında Kanununun 19. maddesi uyarınca UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE ve DOSYANIN İNCELENMESİNİN bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmeye kadar ERTELENMESİNE (...)" karar vermiş; bu karar itiraz edilmeksizin kesinleştikten sonra dosya, İnfaz Hakimliğince; 24.9.2019 tarihli üst yazıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

1- 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde yer alan, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğu ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin ⁽¹⁾ tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir." hükmüne göre, idare mahkemesinin kesin görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak;

hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

2- 2247 sayılı Yasanın 19. maddesindeki “Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merci davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fıkrâ: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir. .” hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

Yasakoyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma istencini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yöntemle oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmamasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca, İdare Mahkemesinin görevsizlik kararı ile Mahkemeleri dosyası arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıktığından dolayı görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmeye dair yargılamının ertelenmesine karar vermesine karşın; bu talebini ara karar ile değil, dosyayı kapatıp karar numarası almak suretiyle yaptığı görülmektedir.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa’da öngörülen yöntemle uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, İzmir 2.İnfaz Hakimliğince re’sen yapılan başvurunun, 2247 sayılı Yasa’nın 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi’nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi’nin kuruluş amacına uygun olacağından ve adı geçen Hakimlikçe idari yargı dosyasının bir örneği de gönderilmiş olup, usule ilişkin başkaca bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı

yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Elazığ 1 numaralı Yüksek Güvenlikli Cezaevinde hükümlü olarak bulunan ve Açıköğretim Fakültesi öğrencisi olan davacı tarafından, Genel Müdürlüğün talimatına aykırı olarak İzmir Menemen R-Tipi Kapalı Cezaevi Müdürlüğü tarafından İzmir 2 numaralı F-Tipi Cezaevine nakil olması sebebiyle harcını yatırmış olduğu sınava girememesinden dolayı uğradığı zarara karşılık 275,00 TL maddi ve mahkemenin belirleyeceği manevi tazminatın ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında; "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür." hükmü; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2.maddesinde, "1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Ana.Mah.nin 21/9/1995 tarih ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000 - 4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerinelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. Cumhurbaşkanının doğrudan doğruya yaptığı işlemler idari yargı denetimi dışındadır." hükmü yer almıştır.

Diğer taraftan; 29.3.1984 kabul tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde

Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 2. maddesinde: Ceza İnfaz Kurumlarının, kurulması idari görevleri yönünden gözetim ve denetiminin yapılması ve geliştirilmesi Adalet Bakanlığının görevleri arasında sayılmış; Kanunun 11. Maddesinde; “hükümlü ve tutukluların sevk ve nakil işlerini yürütmek” Bakanlığın Anahizmet Birimlerinden birisi olan Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görevleri arasında gösterilmiş;

5275 sayılı “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun”un 53. ve devamı maddelerinde “Hükümlülerin Nakilleri”nin nasıl olacağı ve uygulanacak kurallara yer verilmiş; hükümlülerin, kendi istekleri veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakledilebilecekleri; hükümlülerin kendi istekleri ile buldukları kurumdan başka kurumlara nakledilebilmeleri için aranan koşulların ve prosedürün ne olduğu; kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlülerin, yargı çevresi dışında Adalet Bakanlığınca belirlenen ve konumlarına uygun olan diğer kurumlara nakledilebilecekleri hükümlerine yer verilmiş;

Ceza infaz kurumlarının yönetimine, ceza ve güvenlik tedbirlerinin ne şekilde yerine getirileceğine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla ve 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun, 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 121 inci maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmış olan “Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük”ün 163.madde ile başlayan Sekizinci Kısımında Hükümlülerin Nakilleri hususlarına yer verilmiş; 164.maddenin 3. fıkrasında; hükümlülerin nakil işlemleriyle ilgili esas ve usullerin Bakanlık tarafından belirleneceği ifade edilmiş; Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce hazırlanan Genelgelerde de, hükümlü ve tutukluların nakil işlemleriyle ilgili usul ve esasların nasıl olacağı gösterilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının, Elazığ 1 numaralı Yüksek Güvenlikli Cezaevinde hükümlü olarak bulunduğu; Açık Öğretim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı öğrencisi olduğu, 2017-2018 yılı 1. Yarıyı güz dönemi harcı olan 275,00 TL bedeli ödemesine rağmen İzmir Menemen R-Tipi Kapalı Cezaevi Müdürlüğü tarafından İzmir 2 numaralı F-Tipi Cezaevine nakil olması sebebiyle 25-26/11/2017 tarihleri arasında yapılan

sınavlara katılamaması sebebiyle uğramış olduğu 275,00 TL maddi ve Mahkeme tarafından belirlenecek manevi zararın tahsili istemiyle dava açtığı; Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 10.11.2017 tarihli, .../145153 sayılı yazısında; hükümlünün İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunmakta iken, hastalık nedeniyle 6.7.2017 tarihli işlemlerle, ikinci bir emre kadar Menemen R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklinin yapıldığı; Adli Tıp Kurumu Başkanlığının raporuna istinaden, İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna iade edilmesinin uygun görüldüğü belirtilerek; ilgilinin sevkinin sağlanmasının İzmir Cumhuriyet Başsavcılığından istenildiği; davalı idarenin İnfaz Hakimliğine sunduğu yazıda; davacının sağlık gerekçeleriyle yaptığı müracaatlarda, ivedilikle kurumdan gitmek isteme talebini iletmesi üzerine sevkinin sağlandığı, açık öğretim fakültesinin işleyişinden kaynaklanan durumdan dolayı kusur ve sorumluluklarının bulunmadığını ileri sürdükleri anlaşılmıştır.

Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde, hükümlülerin yerleştirileceği ceza infaz kurumlarını belirleme görevinin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ait bulunduğu; bu bağlamda hükümlülerin, farklı gerekçeli nakil taleplerinin de aynı birim tarafından değerlendirildiği; davalı idarenin bu görevini bir yargı faaliyeti olarak değil idari işlem veya eylem olarak yürüttüğü; dolayısıyla davacının kalacağı ceza infaz kurumunun belirlenmesi, bu nedenle yapılan nakil işlemleri ile idarenin uygulamalarından kaynaklandığı iddia edilen uyuşmazlığın idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiğinden; aynı uyuşmazlık/işlem kapsamında talep edilen maddi ve manevi tazminat isteminin de aynı yargı kolunda/idari yargı yerinde görülmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli olduğundan; İzmir 2.İnfaz Hakimliğinin yönetime aykırı başvurusunun kabulü ile Ankara 23.İdare Mahkemesinin; 5.4.2019 gün ve E:2018/1036, K:2019/894 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 2.İnfaz Hakimliğinin yönetime aykırı BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 23.İdare Mahkemesinin; 5.4.2019 gün ve E:2018/1036, K:2019/894 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

7-ESAS NO : 2019/741
KARAR NO : 2019/766
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : Davacı tarafından, Zonguldak İli, Merkez İlçesi, Asma Mahallesiindeki taşınmazın, sokağın bitişiğindeki parseller ve konumuna göre tespitinin yapılması ve yapılan kadastro tespitinin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ş.K.
Davalı : Maliye Hazinesi

O L A Y : Davacı dava dilekçesinde özetle; Zonguldak İli, Merkez İlçesi, Asma Mahallesiindeki taşınmazlar, 3303 sayılı Taşkömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanun uyarınca yapılan kadastro çalışmaları sırasında kullanıcısı olduğu 109 ada, 25 parselde kayıtlı taşınmazın harca esas değerinin, taşınmazın bitişiğindeki taşınmazlar gözönünde bulundurulmaksızın, paftasında yazılan Yenişehir Sokak isminden dolayı, hatalı belirlendiğini; taşınmaza gelen çıkmaz yolun Yenişehir Sokak belirlenmesinin hatalı olduğunu; taşınmazın en büyük cephesi olduğunu; 109 ada, 22,23 ve 35 parsel sayılı taşınmazların bağlı olduğu sokakları gerçeğe uygun olarak Dağbaca Sokak olarak belirlendiğini ileri sürerek, dava konusu taşınmazın da bitişiğindeki parseller ve konumuna göre Sokak isminin belirlenerek, yapılan kadastro tespitinin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ZONGULDAK KADASTRO MAHKEMESİ: 29.3.2019 gün ve E:2018/127, K:2019/14 sayı ile, taraflar arasındaki ilişkinin başlangıcının, kapsamının ve sınırının Yasa ile belirlendiğini, davalının bir kamu tüzel kişiliği olup, işlemlerinin kural olarak kamusal nitelik taşıdığını, davacının, davalı Kadastro Müdürlüğünün işlemini dava ettiğini,dolayısıyla uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle, mahkemelerinin yargı yolu bakımından görevsiz olması nedeni ile davanın; HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince yargı yolu caiz olmadığından, dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ZONGULDAK İDARE MAHKEMESİ: 08.10.2019 gün ve E:2019/843 sayı ile, açılan davada; davanın görüm ve çözümünün Kadastro Mahkemesinin görevine girdiği gerekçesiyle, Mahkemelerinin bu davaya bakmakla görevli olmadığını, 2247 sayılı Kanununun 19. maddesi uyarınca

görevli yargı merciinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmeye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı tarafından, Zonguldak İli, Merkez İlçesi, Asma Mahallesi 109 ada 25 nolu parseldeki taşınmazın sokağın bitişiğindeki parseller ve konumuna göre tespitinin yapılması ve yapılan kadastro tespitinin iptali istemiyle açılmıştır.

3303 sayılı Taşkömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanunun "Amaç" başlıklı 1.maddesinde, " Bu Kanunun amacı, 17 Ocak 1326 (1910) tarih ve 289 sayılı Tezkerere - i Samiyye ile hudutları belirlenen ve 5/2/1958 tarih ve 4/9925 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla hudutları genişletilen taşkömürü havzası dahilinde kalan taşınmaz malların zilyetleri adına tesciline imkan sağlamaktır." denilmiştir;

"Tescil şartı" başlıklı 2. maddesinde," 17 Ocak 1326 (1910) tarih ve 289 sayılı Tezkere-i Samiyye ile hudutları belirlenen ve 5/2/1958 tarih ve 4/9925 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile hudutları genişletilen taşkömürü havzası dahilindeki taşınmaz mallar, 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin, 28/6/1966 tarih ve 766 sayılı Tapulama Kanununun, 15/12/1934 tarih ve 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahriri Kanununun taşınmaz mal mülkiyetinin iktisabına dair hükümleri dahilinde zilyetleri adına tespit ve tescil edilir.

17 Ocak 1326 (1910) tarih ve 289 sayılı Tezkere - i Samiyye'ye

istinaden Hazine adına tescil edilmiş taşınmaz malların zilyetleri yukarıdaki fıkroda yazılı şartların tahakkuku halinde tescil talep ve dava hakkını haizdirler.

Zilyetlik müddetinin hesabında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki zilyetlik süreleri de dikkate alınır.

Tescil ilamlarında ve kadastro tespitlerinde arzın altında bulunan madenlerin Devlete ait olduğu belirtilir.

3213 sayılı Maden Kanununun 4 üncü maddesi hükümleri saklıdır." denilmiştir;

Ek 1.Maddesinde, "(Değişik birinci fıkra: 27/3/2015-6637/25 md.) Bu Kanun kapsamında kalan ve bu maddeyi ihdas eden 11/11/1999 tarihli ve 4479 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih olan 14/11/1999 tarihinden önce yapılan tapulama ve kadastro çalışmaları sonucunda hükmen de olsa tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmaz mallar ile tescil harici bırakılan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler; 14/11/1999 tarihindeki zilyetleri veya fiili kullanıcıları tespit edilmek ve aynı tarih itibarıyla varsa üzerindeki muhdesatın kime veya kimlere ait olduğu ve kim veya kimler tarafından ne zamandan beri kullanıldığı kadastro tutanağının beyanlar hanesinde gösterilmek suretiyle, 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen askı ilanı hariç diğer ilanlar yapılmaksızın öncelikle fiili durumlarına uygun olarak ifraz ve/veya tevhit edilmek suretiyle kadastroları yapılarak tapuda Hazine adına tescil edilir ve kadastro tutanağının beyanlar hanesindeki bilgiler tapu kütüğünün beyanlar hanesine de aynen aktarılır. Tapu kütüğünün beyanlar hanesinde taşınmazın zilyedi/kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilen kişiler veya bunların kanuni ya da akdi halefleri, bu madde kapsamında hak sahibi sayılır.

(Ek fıkra: 27/3/2015-6637/25 md.) Bu kapsamda yapılacak kadastro çalışmaları ikinci kadastro sayılmaz....

(Ek fıkra: 27/3/2015-6637/25 md.) Bu maddeye göre tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmaz mallardan hak sahiplerine devrinde sakınca bulunmayanlar, kadastro işlemlerinin kesinleştiği tarihten itibaren beş yıl içinde il defterdarlığına veya taşınmazın bulunduğu ilçe mal müdürlüğüne müracaat etmeleri hâlinde hak sahiplerine, 3402 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen miktarları aşmamak kaydıyla 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesine göre hesaplanacak harca esas değeri üzerinden devredilir..."denilmiştir.

3402 sayılı Kadastro Kanun'un 1. maddesinde; Kanunun amacının, ülke koordinat sistemine göre memleketin kadastral veya topoğrafik kadastral haritasına dayalı olarak taşınmaz malların sınırlarını arazi ve harita üzerinde belirterek hukukî durumlarını tespit etmek suretiyle 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun öngördüğü tapu sicilini kurmak, mekânsal bilgi

sisteminin alt yapısını oluşturmak olarak belirtildiği görülmüş;

"Taşınmaz malların sınırlandırılması" başlıklı 7. Maddesinde, "Kadastro teknisyenleri hazır buldukları takdirde mal sahipleri ile ilgililerin huzurunda, varsa harita, tapu ve vergi kayıtları ile diğer belgeleri, en az üç bilirkişi ile muhtarın bilgilerinden yararlanarak inceler ve mahalline uygular. Teknisyenler, elde ettikleri bilgi ve buna dair kanaatleri her taşınmaz mal için düzenleyecekleri kadastro tutanağına yazarak bu Kanun hükümlerine göre taşınmaz malı sınırlandırır ve hak sahiplerini tayin eder. Sınırlandırma, kadastral harita veya büyütülmüş fotoğraf veya röperli kroki üzerinde gösterilir; ihtilafli sınırlar ayrıca belirtilir.

Kadastro teknisyenleri, bilirkişilerin bilgi ve beyanlarıyla kanaate varamadıkları takdirde, bunların beyanlarına bağlı olmaksızın, diğer kimselerin bilgi ve şahadetlerine başvurabilirler. Ancak, bilirkişilerin bilgi ve beyanlarına uymayan tespitlerde durumun kayıt ve belgelere dayandırılması ve ayrıca sebeplerinin kadastro tutanağında açıklanması zorunludur.

Kadastro teknisyenleri arasında görüş ayrılığı olduğu veya tarafların dayandıkları kayıt ve belgeler aynı kuvvet ve mahiyette görüldüğü takdirde taşınmaza ait tutanak gerekçesi ile birlikte çözümlenmek üzere kadastro komisyonuna gönderilir.

Çalışma alanı sınırı içinde veya bitişiğindeki taşınmaz mallar ile dışında toplu olarak bulunan taşınmaz mallardan kadastro tutanağı düzenlenmeyen yerlerin kadastroya tabi olması yolunda iddia vaki olursa, bu Kanun gereğince tahdit ve tespiti yapılarak tutanak düzenlenir ve iddia sebepleri açıklanarak kadastro komisyonuna tevdi edilir.

Bu çalışmalara, istedikleri takdirde Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğü temsilcileri de gözlemci olarak katılabilirler." denilmiştir;

"Kontrol" başlıklı 8. Maddesinde, "(Değişik: 22/2/2005 – 5304/4 md.)Kadastro çalışmaları esnasında, kadastro müdürü veya görevlendireceği kontrol elemanları tarafından kadastro tutanağı ve bunları tamamlayan belgeler üzerinde ve gerektiğinde arazide inceleme yapılır. İnceleme sonucu tespit edilecek teknik, idarî ve hukukî noksan ve yanlışlıklar, kadastro ekibine tamamlattırılır veya düzeltilir. Yapılan işlem ilgililerin haklarını etkilemekte veya kontrol elemanları ile kadastro teknisyenleri arasında görüş ayrılığı bulunmakta ise, kadastro tutanağı ekleriyle birlikte kadastro komisyonuna gönderilir.

Kadastro müdürlüğünce, kadastro ekibinin çalışma alanındaki işinin bittiği tarihe kadar yaptırılacak inceleme ve denetimler sonucunda tespit edilecek noksan ve yanlışlıklar hakkında da birinci fıkraya göre işlem yapılır." denilmiştir;

"Kadastro tespitine itiraz" başlıklı 9. maddesinde, " Kadastro

tutanağı düzenlendikten sonra kadastro ekibi çalışma alanında işlerini bitirinceye kadar tespitlere itiraz edilebilir.

İtiraz, kadastro teknisyenliğine veya kadastro müdürlüğüne yapılır. Bu durumda itirazla ilgili tutanak veya ekleri en geç on gün içinde kadastro komisyonuna intikal ettirilir.

İtiraz sadece uygulanan belgelerin geçerliliği hakkında yapılabilir. Bir belgeye dayanmayan itirazlar incelenmez.

İtiraz edenin ilan süresi içinde dava açma hakkı saklıdır."denilmiştir.

"Uyuşmazlıkların Kadastro Mahkemesinde Çözümlemesi" başlıklı Beşinci Bölümü içinde yer alan, "Adli kuruluş" başlıklı 24. maddesinde "Genel mahkemelere ait olup da bu Kanunun uygulanması ile ilgili dava ve işlere belirlenen usul ve esaslara göre bakmak üzere her kadastro bölgesinde tek hakimli ve Asliye Mahkemesi sıfatını haiz yeter sayıda kadastro mahkemesi kurulur. Bu mahkeme hakimleri 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu hükümlerine tabidir." hükmüne;

"Genel olarak görev" başlıklı 25.maddesinde, "Kadastro mahkemesi; taşınmaz mal mülkiyetine ve sınırlı ayni haklara, tapuya tescil veya şerh edilecek veyahut beyanlar hanesinde gösterilecek sair haklara, sınır ve ölçü uyuşmazlıklarına, kadastroya ve tapu sicilini ilgilendiren benzeri davalara ve özel kanunlarca kendisine verilen işlere bakar; Kadastroya veya kadastro ile ilgili verasete ait uyuşmazlıkları çözümleyebileceği gibi, istek üzerine veraset belgesi de verebilir.

Kadastro mahkemesi, yalnız kadastro işlerine münhasır olmak üzere;

A) Velisi veya vasisi bulunmayan küçüklere ve kısıtlılara kayyım tayin eder. Bunların menfaatlerini korumak amacıyla Türk Medeni Kanununun hakimnin iznini şart kıldığı hallerde bu izni verir.

B) Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 465 ve bunu takip eden maddeleri gereğince adli yardım taleplerini inceleyerek kabul edebilir.

C) Tutanağı düzenlenen taşınmaz mallara ait ihtiyati tedbir kararı verebilir. Bu kararı hemen o yerin kadastro ve tapu sicil müdürlüklerine bildirir. Tedbir kararı alan taraf karar gününden itibaren usulün örgördüğü süre içinde kadastro mahkemesinde dava açmadığı takdirde tedbir kendiliğinden hükümsüz kalır.

Bu Kanununun 26 ve 40 ıncı madde hükümleri saklı kalmak üzere, kadastro tutanağının düzenlenmesi gününden ve tutanak sonradan tamamlanmış ve düzeltilmiş ise, o günden sonra doğan haklara dair istekler, taksim şuyunun giderilmesi veya muhdesata bağlı olarak taşınmaz malı iktisap, muhdesatın yıkılıp kaldırılması ve benzeri nitelikte olan ve mahkemeden yenilik doğurucu hüküm almayı gerektiren dava ile ilgili isteklerin incelenmesi, kadastro mahkemesinin görevi dışındadır." hükmüne;

"Çeşitli Hükümler" başlığı altındaki Yedinci Bölümdeki "Hataların

düzeltilmesi” başlıklı 41.maddesinde “ (Değişik birinci fıkra: 22/2/2005 – 5304/9 md.) Kadastro sırasında veya sonrasında yapılan işlemlerle geometrik durumları kesinleşmiş olan taşınmazlarda ölçü, sınırlandırma, tersimat ve hesaplamalardan doğan hatalar, ilgilinin müracaatı veya kadastro müdürlüğünce re’sen düzeltilir. Düzeltme, taşınmaz malikleri ile diğer hak sahiplerine tebliğ olunur. Tebliğ tarihinden başlayan otuz gün içinde düzeltmenin kaldırılması yolunda sulh hukuk mahkemesinde dava açılmadığı takdirde, yapılan düzeltme kesinleşir.

(Değişik :22/2/2005 – 5304/9 md.) Kadastro sırasında veya sonrasında yapılan işlemlerle kesinleşmiş olan taşınmazlarda, değişiklik işlemleri sırasında ortaya çıkan yüzölçümü farklılıklarından, kadastro dayandığı teknik kurallarda belirtilen hata sınırları içinde kalanların re’sen düzeltilmesine kadastro müdürlükleri yetkilidir.

Bu maddenin uygulanmasında, 12 nci maddede belirtilen hak düşürücü süre aranmaz.” hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 492 sayılı Harçlar Kanununun "Kayıtlı değer, emlak vergisi değeri" başlıklı 63. Maddesinde " (Değişik: 3/4/2002-4751/5 md.) Bu Kanunda sözü edilen "kayıtlı değer" veya " emlâk vergisi değeri" deyimi; 1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanununun 29 uncu maddesine göre belirlenen vergi değerini ifade eder.

(Değişik ikinci fıkra: 4/6/2008-5766/11 md.) Gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu ve kadastro harcı, emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen devir ve iktisap bedeli üzerinden hesaplanır.

(Ek fıkra: 18/2/2009-5838/16 md.) Kat irtifaklı gayrimenkul devir ve iktisaplarında harç, devir ve iktisap bedelinin tamamı üzerinden hesaplanır.

(Değişik üçüncü fıkra: 4/6/2008-5766/11 md.) Tapuda yapılan işlemden sonra, emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen devir ve iktisap bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespit edilmesi halinde, aradaki farka isabet eden harç ikmalen veya re’sen tarh edilir. Bu suretle tarh edilecek tapu ve kadastro harcı için, 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan vergi ziyai cezası % 25 nispetinde uygulanır. Takdir komisyonu kararlarına istinaden bu fıkra uyarınca tarhiyat yapılamaz.

Harcın hesabında 10 Yeni Türk Lirasına kadar olan matrah kesirleri dikkate alınmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespitte Maliye Bakanlığı yetkilidir." hükmü yer almıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, Zonguldak İli, Merkez İlçesi, Asma Mahallesiindeki taşınmazlar için yapılan kadastro çalışmaları sırasında davacının kullanıcısı olduğu 109 ada, 25 parsel sayılı taşınmazın, harca esas değerinin, taşınmazın bitişiğindeki taşınmazlar göz önünde bulundurulmaksızın, paftasında yazılan Yenişehir Sokak isminden dolayı hatalı

belirlendiği; taşınmaza gelen çıkmaz yolun Yenişehir Sokak belirlenmesinin hatalı olduğu; taşınmazın en büyük cephesi olduğu 109 ada, 22,23 ve 35 parsel sayılı taşınmazların bağlı olduğu sokakları gerçeğe uygun olarak Dağbaca Sokak olarak belirlendiği dolayısıyla dava konusu taşınmazın da bitişiğindeki parseller ve konumuna göre, sokak isminin belirlenerek tescili istemiyle davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, Zonguldak İli, Merkez İlçesi, Asma Mahallesi Kadastro çalışma alanı sınırları içinde bulunan ve 3303 sayılı Kanun Hükümlerine göre yapılan kullanıcı tespitleri ve güncelleme çalışmalarının 30/10/2018 tarihinde tamamlanarak sonuçlarını gösterir listelerin 31/10/2018 tarihinde ilan edilerek askıya çıkartıldığı, 109 ada, 25 parsel sayılı taşınmaz için düzenlenen Kadastro Tutanağı'nın beyanlar hanesinde söz konusu taşınmazın 14/11/1999 tarihinden önce olmak üzere davacının kullanımında olduğunun belirtildiği, davacının da askıya çıkartılan bu listelere itiraz ederek kullanıcısı bulunduğu taşınmazın da bitişiğindeki parseller ve konumuna göre sokak isminin belirlenerek tescili gerektiği iddiasıyla kadastro tespitinin iptalini istediği görülmektedir.

Yukarıda ilgili hükümleri yazılan 3402 sayılı Kadastro Kanununda, kadastro Mahkemelerinin görevleri, işlemlere karşı itiraz usulleri düzenlenmiş, yine kadastro sırasında veya sonrasında yapılan işlemlerle geometrik durumları kesinleşmiş olan taşınmazlarda ölçü, sınırlandırma, tersimat ve hesaplamalardan doğan hatalara ilişkin itirazların adli yargı teşkilatı içinde çözüme kavuşturulması amaçlanmıştır.

Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; taşınmazın kadastro tespitinin hatalı yapılması ile başlayan ve yine, Kadastro Kanunu uyarınca yapılan çalışmalar ile ortaya çıktığı iddia edilen işlemin düzeltilmesi ve nihayet ödenmesi gereken harca esas değerini belirleyen taşınmazın kadastro tespitinin iptali istemiyle dava açıldığı; dolayısıyla uyuşmazlığın, görüm ve çözümünün, Kadastro Kanunu hükümlerine göre adli yargının görevine girdiği sonucuna varılmıştır. Açıklanan bu nedenlerle Zonguldak İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Zonguldak Kadastro Mahkemesince verilen 29.3.2019 gün ve E:2018/127, K:2019/14 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Zonguldak İdare Mahkemesinin BAşVURUSUNUN KABULÜ ile Zonguldak Kadastro Mahkemesince verilen 29.3.2019 gün ve E:2018/127, K:2019/14 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.11.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

8-ESAS NO : 2019/743
KARAR NO : 2019/757
KARAR TR : 25.11.2019

ÖZET : Altınova Belediye Başkanlığından Ayvalık Belediye Başkanlığına "geçici işçi" kadrosuyla aktarılan davacının, iş akdinin askıya alınarak geçici (vizeli) işçi statüsü ile prim ödeme gün sayısının 360 gün olarak uygulanması gerektiğinin tespiti istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S.T.
Vekili : Av. Ç.B.
Davalı : Ayvalık Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M.I.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin 2002 yılında Altınova Belediye Başkanlığı otobüs hizmetlerinde geçici işçi olarak işe başladığını, ancak imar dairesinde inşaat teknikeri olarak çalıştırıldığını, Altınova Belediyesi kapatılıp Ayvalık Belediyesine katıldığı tarihe kadar da görevine devam ettiğini, 5620 sayılı Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına veya Sözleşmeli Personel Statüsüne Geçirilmeleri; Geçici İşçi Çalıştırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun yürürlüğe girmesi ile tam zamanlı sözleşmeli personel olarak çalışmayı kabul edip etmediğinin sorulduğunu, müvekkilinin de kabul etmediğini beyan ettiğini, sözleşmeyi kabul etmemekle sürekli işçi kadrosuna geçirildiğini düşünerek çalışmasını sürdürdüğünü, Altınova Belediye Başkanlığı ve Ayvalık Belediye Başkanlığının 5620 Sayılı Yasayı yanlış olarak müvekkilinin aleyhine uyguladıklarını, müvekkilinin iradesi dışında norm kadro yasası gereği durumunun dondurulduğunun 08.11.2006 tarihinden 31.12.2006 tarihinde kadar ücretsiz izinli olarak işlem yapılacağını bildirildiğini, 2006 yılındaki noksan çalışmanın müvekkilinin kusuru gibi gösterildiğini, ancak 2007-2013 yılları arasında 360 gün üzerinden sigorta priminin yatırıldığını ve kesintisiz olarak tam yıl çalıştırıldığını, Ayvalık Belediye Başkanlığının 03.12.2014 tarihli meclis kararı ile 2006 yılı prim ödeme gün sayısı olan 324 gün olarak inşaat teknikeri sıfatıyla görev yapmasının uygun olduğunun belirtildiğini, davacının sürekli işçi kadrosuna geçirilmesini talep ettiğini; ancak bu talebinin reddedildiğini ileri sürerek, Ayvalık Belediye Başkanlığının 03.12.2014 tarih ve 166 sayılı meclis kararı neticesi 26.11.2014 tarihli yazısı ile bildirilen askıya alma işleminin geçersiz

sayılmasına ve fiili hizmet süresinin 360 gün olarak uygulanması gerektiğinin tespitine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ayvalık 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) : 20.4.2016 gün ve E:2015/102, K:2016/217 sayı ile, 5620 Sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 6 aylık süre içinde davacının sözleşmeli statüye geçtiğinin, ancak daimi işçi kadrosuna da alınmadığının görüldüğü; 5620 Sayılı Kanunun 1/1-c bendinin, belediyelerde 2006 yılı içinde usulüne uygun olarak vizesi yapılmış geçici işçi pozisyonlarında toplam 6 ay veya daha fazla süre ile çalışmış olan geçici işçileri kapsadığı geçici işçi pozisyonunda görev yapan işçilerin sürekli işçi ya da sözleşmeli personel statüsüne geçirilmesinin söz konusu olduğu; aynı Kanunun geçici 1. maddesine göre sözleşmeli personel statüsüne geçmeyi kabul etmeyenler, 2006 yılındaki çalışma sürelerini aşmamak kaydıyla bu kanunun 3. maddesinde belirtilen usule göre vizesi alınarak geçici işçi pozisyonlarında istihdam edilmeye devam olunduğu; davacı için esas alınacak hizmetin 2006 yılındaki çalışma olup, 2006 yılındaki 324 gün aşılarak 360 gün üzerinden çalıştırıldığı; bu yönde alınmış usulüne uygun bir vize de ibraz edilmediği; 5620 Sayılı Kanunun geçici 1. maddesindeki amir hükme rağmen davacının 2007 yılı ve sonrasında 360 gün çalıştırılmasının kazanılmış hak kabul edilmesi gerektiği; bu sebeple davacının fiili hizmet süresinin 360 gün olduğunun tespitine karar vermek gerektiği; ne var ki, davacı askıya alma işleminin geçersiz sayılmasına karar verilmesini de talep etmekte ise de, söz konusu işlem idari bir işlem olup, bu işlemde doğan uyuşmazlıkta idari yargı yerlerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davanın kısmen kabulü ile, 5620 sayılı Kanun uygulamasında davacının fiili çalışma süresinin 360 gün olduğunun tespitine, Ayvalık Belediye Başkanlığının iş akdini askıya alma kararının geçersiz sayılması talebine bakmakta idari yargı görevli olduğundan bu talep bakımından dava dilekçesinin yargı yolu nedeni ile reddine karar vermiş, bu karara karşı taraf vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

Yargıtay 21. Hukuk Dairesi : 15.5.2018 gün ve E:2016/18803, K:2018/4814 sayı ile, Somut olayda, 5620 sayılı yasadaki kaynaklanan idari işlem niteliğindeki uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu; buna göre mahkemece davacının tüm talepleri yönünden 6100 sayılı HMK'nun 114/b ve 115/2.maddeleri gereğince yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde kısmen kabul kararı verilmesinin hatalı olduğu ve Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular dikkate alınmaksızın hatalı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğundan davacı ve davalı Ayvalık Belediye Başkanlığı'nın temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün bozulmasına karar vermiştir.

AYVALIK 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ (İŞ MAHKEMESİ SIFATIYLA) : 5.7.2018 gün ve E:2018/323, K:2018/251 sayı ile, bozma kararına uyararak, HMK 114/b, 115/2 maddesi uyarınca yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

Yargıtay 21. Hukuk Dairesi : 21.5.2019 gün ve E:2018/5514, K:2019/4037 sayı ile, Dosyadaki yazılara, hükmün uyulan önceki Yargıtay bozma ilamına uygun biçimde verilmiş olmasına, bozma ile kesinleşen ve karşı taraf yararına kazanılmış hak durumunu oluşturan yönlerin yeniden incelenmesine hukukça ve yasaca cevaz bulunmamasına göre, davacı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün onanmasına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BALIKESİR 2. İDARE MAHKEMESİ: 26.9.2019 gün ve E:2019/642 sayı ile, 5521 sayılı "İş Mahkemeleri Kanunu"nun 1. maddesinde, İş Kanunu'na göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya İş Kanunu'na dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesiyle İş Mahkemelerinin görevli bulunduğu belirtilmiş olması ve 4857 sayılı İş Kanunu ile anılan Kanun'un 63 üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Yönetmelikte düzenlenen çalışma sürelerinin uygulanmasına ilişkin esaslar birlikte gözetildiğinde, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu anlaşılmıştır. " gerekçesiyle davanın adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanununun 19. maddesi uyarınca görevli yargı merciinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmeye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

1-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR

PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Uyuşmazlık, Altınova Belediye Başkanlığından Ayvalık Belediye Başkanlığına "geçici işçi" kadrosuyla aktarılan davacının, iş akdinin askıya alınmasına ve geçici (vizeli) işçi statüsü ile prim ödeme gün sayısının 360 gün üzerinden yatırılmamasına ilişkin işlemlerden kaynaklanmıştır.

5620 sayılı Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına Veya Sözleşmeli Personel Statüsüne Geçirilmeleri, Geçici İşçi Çalıştırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un "Kapsam" başlıklı 1. Maddesinde;

" (1) Bu Kanun;

...

...

c) İl özel idareleri, belediyeler, bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile müessese ve işletmelerinde (Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olan şirketler hariç) ve belediyelerin bağlı kuruluşlarında,

2006 yılı içerisinde usûlüne uygun olarak vizesi yapılmış geçici iş pozisyonlarında toplam 6 ay veya daha fazla süreyle çalışmış olan geçici işçileri kapsar. 2005 veya 2006 yıllarında aynı şartlarda çalışıp da askerlik, doğum veya sağlık kurulu raporuyla belgelendirilen sağlık sorunları sebebiyle iş sözleşmeleri askıda kalanlar da bu fıkra kapsamında değerlendirilir. "

"Geçici işçilerin sürekli işçi kadrolarına veya sözleşmeli personel statüsüne geçirilmesi" başlıklı 2. Maddesinde;

"(1) Kapsama dahil geçici işçilerden;

...

...

c) Bu Kanunun 1 inci maddesinin (c) bendinde belirtilen kurum ve kuruluşlarda çalıştırılanlardan, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen görevlerde çalışmakta olup, bu görevlere ilişkin olarak norm kadro çerçevesinde ihdas edilmiş kadro unvanlarına atanabilmek için gerekli olan şartları taşıyanlar istekleri halinde aynı fıkra hükümlerine uygun olarak sözleşmeli personel statüsüne, norm kadro çerçevesinde ihdas edilmiş kadro unvanlarına atanabilmek için gerekli olan şartları taşımayanlar ile durumuna uygun boş kadro olmayanlar sürekli işçi kadrolarına, geçirilir. (c) bendine göre aynı kadro unvanı esas alınarak sözleşmeli personel statüsüne geçirilmesi

gerekenlerin sayısının boş kadro sayısından fazla olması hâlinde; sözleşmeli personel statüsüne geçirilecekler, geçici işçi statüsünde çalışanların kıdemleri, eğitim durumları, ihtisas alanları ve hizmet ihtiyaçları birlikte değerlendirilerek il genel meclisleri, belediye meclisleri veya bağlı idare yönetim kurulu ile birlik meclisleri tarafından tespit olunur.

...

(3) İlgili idare, kurum ve kuruluşlarca yapılan tespitler sonucunda, sözleşmeli personel statüsüne geçirilmeleri öngörülen geçici işçilere ilgili idare, kurum ve kuruluşların kararları tebliğ edilir. Tebliğ yapılan geçici işçi, sözleşmeli statüye geçirilmeye veya mevcut statüsünde çalışmaya devam etmesine ilişkin tercihini tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde yazılı olarak ilgili idare, kurum veya kuruluşa bildirir. Söz konusu süre içerisinde tercihini bildirmeyen geçici işçiler için ilgili idare, kurum ve kuruluşların kararları uygulanır."

"Sürekli işçi kadrosuna veya sözleşmeli personel statüsüne geçiş yapılamayan personel" başlıklı geçici 1. Maddesinde;

"(1) Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen şartları taşımadıkları için sürekli işçi kadrolarına veya sözleşmeli personel statüsüne geçiş yapılamayan ve bu Kanunun 3 üncü maddesi kapsamına girmeyen geçici işçiler, ilgili idare, kurum ve kuruluşlarca bir malî yılda 6 aydan az olmak üzere ve bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen usûle göre vizesi yapılacak geçici iş pozisyonlarında çalıştırılmaya devam olunabilir.

(2) Sözleşmeli personel statüsüne geçmeyi kabul etmeyenler, 2006 yılındaki çalışma sürelerini aşmamak kaydıyla bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen usûle göre vizesi yapılacak geçici iş pozisyonlarında istihdam edilmeye devam olunurlar.

(3) Ancak; bu maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamına girenlerin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik kurumundan yaşlılık veya emeklilik aylığı bağlanmasına hak kazanacakları tarihte iş sözleşmeleri tüm yasal hakları ödenmek suretiyle sona erdirilir.

(4) Bu madde kapsamındaki geçici işçiler için vize edilen geçici iş pozisyonlarının herhangi bir nedenle boşalması hâlinde bu pozisyonlar iptal edilmiş sayılır." hükümlerine yer verilmiştir.

20.6.2007 gün ve 26558 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5620 sayılı Kanunun 1 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının (c) Bendi Kapsamına Giren Kamu İdarelerine İlişkin İşlemler Hakkında Tebliğ'in "Sözleşmeli Personel Statüsüne veya Sürekli İşçi Kadrosuna Geçiş Yapılamayan Geçici İşçiler" Başlıklı 11. Maddesinin 1. Fıkrasında; "Sözleşmeli Personel Statüsüne Geçmeyi Kabul Etmeyen veya Tercihle Bulunmayan Geçici İşçilerin Durumu;

Kendilerine, kurumlarınca usulüne uygun yapılan tebligat üzerine, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde yazılı olarak sözleşmeli personel

statüsüne geçmeyi kabul etmeyip mevcut statüsünde (geçici iş pozisyonlarında geçici işçi olarak) çalışmayı tercih ettiğini bildiren geçici işçiler ile süresi içinde tercihini bildirmeyenlerden idarece atamaya yetkili amirden geçici işçi olarak çalıştırılması yönünde re'sen onay alınan geçici işçilerin, 2007 yılından başlayarak gelecek yıllarda azami olarak çalışabilecekleri süreleri; bu Kanun kapsamında kabul edilmelerini gerektiren hizmet süreleri 2005 yılında geçici işçi olarak geçen hizmet süresi esas alınanlar için 2005 yılındaki hizmet süresini, bu Kanun kapsamında kabul edilmelerini gerektiren hizmet süreleri 2006 yılında geçici işçi olarak geçen hizmet süresi esas alınanlar için ise 2006 yılı hizmet süresini geçmeyecek şekilde belirlenecektir.

Ancak; bu şekilde geçici iş pozisyonlarında istihdam edilmeye devam olunanların, bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumundan yaşlılık veya emeklilik aylığı bağlanmasına hak kazanacakları tarihte, iş sözleşmeleri tüm yasal hakları ödenmek suretiyle sona erdirilecektir.

Bu kapsamındaki geçici işçilerin çalıştırılmaya devam olunması için vize edilen veya yetkili meclisler tarafından karar bağlanan geçici iş pozisyonlarının, herhangi bir nedenle boşalması halinde bu pozisyonlar iptal edilmiş sayılacak ve boşalacak bu pozisyonlarda başka birinin istihdamı yoluna kesinlikle gidilmeyecektir." denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının Ankara Üniversitesi Çankırı Meslek Yüksekokulu, İnşaat Teknik Programlar bölümünden mezun olduğu; 30.7.2002 tarihinde Altınova Belediye Başkanlığında otobüs hizmetlerinde geçici işçi olarak işe başladığı; 6360 sayılı Yasa uyarınca Altınova Belediye Başkanlığı kapatılarak, Ayvalık Belediye Başkanlığına devredilince, 4.7.2007 tarihinde, Altınova Belediye Başkanlığının 1025 sayılı yazısı ile 5393 sayılı Yasanın 49/3 maddesi uyarınca tam zamanlı sözleşmeli personel olarak çalışmayı kabul edip etmediğinin davacıya sorulduğu ve davacının da sözleşmeli personel olarak çalışmayı kabul etmediği ve 5620 sayılı Yasaya tabi geçici işçi olarak Ayvalık Belediyesine devredildiği; 26.11.2014 gün ve 1038 sayılı Ayvalık Belediye Başkanlığı Yazı İşleri Müdürlüğü İnsan Kaynakları ve Eğitim Alt Birimi İşlemi ile, yukarıda sözü edilen Tebliğin 11/1 maddesi hükmü uyarınca 26.11.2014 tarihi itibarıyla iş akdinin askıya alınmasının uygun görüldüğü; 2015 mali yılında "geçici işçi" çalıştırmaya yönelik geçici işçi vizesi alımı konusunun Aralık ayı Meclis toplantısı gündemine alınacağına davacıya bildirildiği; Ayvalık Belediye Başkanlığının 3.12.2014 gün ve 166 sayılı Meclis Kararı ile davacının 5620 sayılı Kanun uyarınca 1.1.2015 tarihi itibarıyla Belediye İmar Şehircilik İşleri Müdürlüğü emrinde geçici (vizeli) işçi statüsü ile 2006 yılı prim ödeme gün sayısı olan (üçyüzyirmidört gün) süre ile İnşaat Teknikeri olarak görev yapmasının uygun görüldüğü; davacının 26.12.2014 tarihli dilekçesi ile 3.12.2014 günlü Meclis Kararının kaldırılarak kendisinin

sürekli işçi kadrosuna geçirilmesini talep ettiği; Ayvalık Belediye Başkanlığının 26.1.2015 gün ve 603 sayılı yazısı ile talebinin reddedildiği anlaşılmıştır.

Olayda, davacının, kendisinin sürekli işçi kadrosunda çalıştırılacağını düşünerek, sözleşmeli personel statüsüne geçişini istemediğini, dolayısıyla Davalı İdarece Kanunların yorumlanmasında hataya düşüldüğünü ve o dönemde kendisine kullanılmış olan 8.11.2006-31.12.2006 tarihleri arasındaki ücretsiz izinin kendi bilgisi ve isteği dışında idarece re'sen yapıldığını öne sürdüğü gözetildiğinde, davacının talebinin sürekli işçi kadrosuna geçirilmemesinden ötürü Ayvalık Belediye Başkanlığının 03.12.2014 tarih ve 166 karar sayılı Meclis Kararı neticesi 26.11.2014 tarih ve 1038 sayılı yazısı ile bildirilen "askıya alma" işleminin geçersiz sayılması ve iptali ile fiili hizmet süresinin 360 gün olarak uygulanması isteminden ibaret olduğu ve bu istemlerin de idari davaya konu olabileceği açıktır.

Diğer yandan 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan, 5754 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce, kamu personeli olan davacının, hizmet akdine dayalı çalıştığı döneme ilişkin haklarının verilmesi istemiyle açtığı davanın 5434, 5620 ve 657 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak çözüme kavuşturulacağı da gözetildiğinde; davanın idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır. Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü idari yargı yerinin görevine girdiğinden, Balıkesir 2. İdare Mahkemesi'nce yapılan 26.9.2019 gün ve E:2019/642 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Balıkesir 2. İdare Mahkemesi'nce yapılan 26.9.2019 gün ve E:2019/642 sayılı BAŞVURUNUN REDDİNE, 25.11.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.